

Devlet Yönetiminde

MERKEZ ANADOLU

Yaklaşımı

EMRİHAN AYDIN

ISBN Numarası: 978-605-83606-6-2

Bu kitapta yer alan yazı, fotoğraf ve sair içeriklerin, bireysel kullanım dışında izin alınmadan kısmen ya da tamamen kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasaktır. Bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca yasal işlem yapılacaktır. Ürünün tüm hakları saklıdır.

Yaşatan ve yaşatmak için bedel ödeyenlere...

Oku,
Kendini geliştir.
Unutma!
Kimse senin için senin kadar savaşmaz.
Oku.
Doğru kapıyı bulduğunda çalacak yüzün,
çaldığın kapı açıldığında da
edecek kelâmın olsun.
Ve unutma!
Çalmadığın hiçbir kapı açılmaz.

Emelhan A. D. N.

Biyografi

Lisans eğitimini Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü'nde tamamladı. Üniversite eğitimi sırasında başladığı profesyonel iş hayatında insan kaynakları, yayıncılık, danışmanlık ve eğitim sektörlerinde editör, koordinatör ve yönetici olarak çalıştı.

İş hayatına yönelik yazmış olduğu makaleler ve denemeler, ulusal dergi ve internet sitelerinde yayınlandı ve kısa sürede geniş bir okuyucu kitlesi tarafından ilgiyle takip edilen yazarlardan biri oldu.

Profesyonel iş hayatı boyunca çeşitli kurum ve üniversitede kurumsal gelişim, kişisel gelişim, pazarlama, kariyer yönetimi ve örgütsel yönetim gibi konularda binlerce kişiye eğitim verdi.

Vatani görevinin ardından 2008 yılında kişisel ve kurumsal gelişim alanlarında danışmanlık, eğitim, araştırma ve belgelendirme faaliyet gösteren Tome Bilgi Holdingi' ni kurdu. "Ağız ve Diş Sağlığı Sektöründe Kurumsallaşma" ve "Sivil Toplum Örgütlerinde Kurumsallaşma, Gelişim ve Proje Üretimi" alanlarında niş çalışmalar yaptı.

2005 yılından itibaren akademik çalışmalar yapan AYDIN, 2010 yılında Namık Kemal Üniversitesi'nde misafir öğretim görevlisi olarak çeşitli dersler verdi.

2011 genel seçiminde siyasal iletişim konusunda çalışmalar yaparak milletvekili aday danışmanlığı yaptı. Seçimler sonunda "Milletvekili Danışmanı" olarak siyasal iletişim ve sosyal medya alanlarında başarılı çalışmalarda bulundu. Sosyal medyada yürüttüğü siyasal iletişim çalışmaları sektörünün ilklerinden oldu.

Sosyal alanlarda da aktif olan AYDIN 2013 yılında, uzun yıllar çeşitli kademelerde görev aldığı, Çorlu İş Adamları ve Sanayicileri Derneği'nde 10. dönem Yönetim Kurulu Başkanlığı yaptı. Derneğin üyesi olduğu ve o dönemde 141 sanayici ve iş adamları derneğinden oluşan TÜRKONFED çatısı altında 30 yaş altındaki ilk ve tek yönetim başkanı olarak, "yerelde etkin genelde yetkin" vizyonu ile yaptığı yerel, ulusal ve uluslararası başarılı projelerle adından sıkça söz ettirdi. Ayrıca çeşitli bakanlıklar, ulusal, uluslararası kurum ve kuruluşlar ile kamuoyunda ses getiren ve takdir toplayan projeler yürüttü.

2014 yılında Tome Bilgi Holdingi çatısı altında faaliyet gösteren Tome Yönetim Danışmanlığı A.Ş.'nin merkezini Ankara'ya taşıyarak; İstanbul merkezli ulusal çalışmalar stratejisinden, Başkent merkezli uluslararası çalışma stratejisine geçti.

2018 yılında, kamu sektörünün kurumsallaşmasına yönelik çalışmalar yapmak üzere Enigma Yönetim Danışmanlığı Ltd. Şti. şirketini kurdu.

2020 yılında, tüm dünyada etkisini gösteren ve iş dünyasının dinamiklerini kökten değiştiren "pandemi dönemi" ve sonrasında Türk şirketlerinin dünya ile ticari faaliyetlerini arttırması amacıyla BA Destek Hizmetleri Danışmanlık A.Ş. şirketini kurdu.

Üçüncü şirketin de kurulmasıyla birlikte grup şirketi organizasyonu kapsamında “AEN Şirketler Grubu” nu kurdu. Çalışmalarını AEN Şirketler Grubunda Kurucu/Başkan olarak sürdürmektedir.

2017-2020 yılları arasında Cumhurbaşkanlığı’nda danışmanlık yaptı. Bu sürede yerel yönetimler, tarım, profesyonel çiftçilik, tarım 4.0, yerel yönetim 4.0, eğitim, millet bahçeleri ve dış politika alanlarında çalışmalar yürüttü. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Dış Danışma Kurulu’nda görev aldı.

2024 yılından itibaren serbest danışmanlık yapmaktadır. Ayrıca Satın alma ve Tedarik Yönetimi Meslek Odası Derneği (TÜSMOD)’ da Başdanışman olarak görev almaktadır.

2002’ den bu yana Dünya gazetesi, CEO’s, Kişisel Gelişim gibi çeşitli gazete, dergi, sektörel dergi ve internet platformlarında makaleleri yayımlanan AYDIN’ ın; “İş(inin) İnsanının Başucu Kitabı”, “Üniversitelinin Başucu Kitabı”, “Özel ve Kamu Sektöründe Kurumsal Yönetim Modeli”, “Pandemi sonrasında Türkiye”, “Yüklem” ve “Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi” adıyla yayımlanmış kitap; “Yeni Dünya 5.0”, “Devlet Yönetimi Üzerine”, “Aforizmalar”, “Kaht Açmazı”, “Devlet Yönetiminde Liyakat”, “Yönetim Bakış Açısıyla Tarihi Anlamak” ve “Devlet Yönetiminde Merkez Anadolu Yaklaşımı” adıyla yayınlanmış e-kitapları bulunmaktadır.

--

Çalışma Alanları:

- Devlet Yönetimi
- Dünya ve gelecek
- İletişim
- İş Dünyası
- Kamu Yönetimi
- Kariyer Yönetimi
- Kişisel Gelişim
- Kurumsal Gelişim
- Sivil Toplum
- Siyasal Yönetim
- Tarımsal yönetim
- Tarih
- Yerel Yönetimler
- Yönetim Tarihi
- Yönetim ve Organizasyon

E-Kitaplar:

- Yeni Dünya 5.0
- Devlet Yönetimi Üzerine

- Aforizmalar
- Kaht Açmazı
- Devlet Yönetiminde Liyakat
- Yönetim Bakış Açısıyla Tarihi Anlamak
- Devlet Yönetiminde Merkez Anadolu Yaklaşımı

Yayımlanan Kitapları:

- Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi
- Yüklemler
- Pandemi Sonrasında Türkiye
- Kamu ve Özel Sektörde Kurumsal Yönetim Modeli
- Üniversitelerin Başucu Kitabı
- İş(inin) Adamının Başucu Kitabı

Çalışmaları:

- Yeni Dünya 5.0
- Devlet Yönetimi Hiyerarşi Piramidi
- Gerilla Organizasyonlar
- Kamu Kurumlarının Yaşamsal İhtiyaç Hiyerarşisi: BA Piramidi
- Kamu Kurumsallaşma 2.0
- Şirketlerin Yaşamsal İhtiyaç Hiyerarşisi: Tome Piramidi
- Devlet Yönetiminde Örgütsel Tükenmişlik: KAHT Açmazı

Tanımlamalar:

- Bileşik Güç 5.0
- Bilgi 5.0
- Bürokrasi 5.0
- Denetim 5.0
- Devlet Akli 5.0
- Devlet Yönetimi 5.0
- Eğitim 5.0
- Ekonomi 5.0
- Enformasyon 5.0
- Finansman 5.0
- Gelişim 5.0
- Göç 5.0
- İç Cephe 5.0
- İ.K. 5.0

- İletişim 5.0
- İstihbarat 5.0
- İş Dünyası 5.0
- Kurumsallaşma 5.0
- Liderlik 5.0
- Liyakat 5.0
- Lobicilik 5.0
- Merkeziyetçilik 5.0
- Özel Sektör 5.0
- Sağlık 5.0
- Savaş 5.0
- Siber Güç 5.0
- Sivil Toplum 5.0
- Siyaset 5.0
- Süper Güç 5.0
- Sürdürülebilirlik 5.0
- Tarım 5.0
- Tarih 5.0
- Teknokrasi 5.0
- Teknoloji 5.0
- Toplum 5.0
- Turizm 5.0
- Ulusal Denetim Kurumu 5.0
- Üretim 5.0
- Yalın Bürokrasi 5.0
- Yeni Dünya 5.0
- Yerel Yönetim 5.0
- Yönetici 5.0
- Yönetim 5.0
- Denetim 4.0
- Devlet 4.0
- Ekonomi 4.0
- Fonksiyonel Şehirler
- İ.K. 4.0
- İstihbarat 4.0
- Liyakat 4.0
- Merkezileşen Ulus Devlet
- Milli Markalaşma Vizyonu
- Organizasyonlarda Kasti Körlük
- Para 4.0
- Sivil Toplum 4.0
- Siyaset 4.0

- Süper Güç 4.0
- Tarım 4.0 ve Profesyonel Çiftçilik
- Tekerrür Liderlik
- Ülke Bileşik Gücü
- Üretim 4.0
- Yalın Bürokrasi 4.0
- Yerel Yönetim 4.0
- Yönetim 4.0
- Yönetim Miyopluğu ve Körlüğü
- Örgütsel Davranışta Rol Uyumsuzluğu

Geliştirdiği Politikalar:

- Doğayla Uyum ve İklimsel Değişim Politikası
- Ekonomik Kalkınma Politikası
- Göç Politikası
- Kamuda Liyakat Esaslı Yeniden Teşkilatlanma Politikası
- Kentsel Dönüşüm Politikası
- Kıtık Politikası
- Tersine Göç Politikası
- Toplumsal Uzlaş ve Milli Birlik Politikası

Geliştirdiği Modeller:

- Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi
- Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Ulusal Denetim Modeli
- Dengeli Kalkınma Modeli
- Devlet Yönetiminde Tek Konu-Tek Kurum Modeli
- Kamuda İşe Alım Modeli
- Kişisel Gelişim Terzi Modeli
- Kurumsal Dış Hekimliği Modeli
- Kurumsal Gelişim Denge Modeli
- Kurumsal Gelişim Modeli
- Kurumsal Yönetim Modeli
- Sivil Toplum Örgütlerinde Kurumsallaşma Modeli
- Şehr-i Marka Modeli
- Yönetim Tarihi Enstitüsü

Analiz ve Doktrinleri:

- Anka Doktrini

- Örtülü Darbe: Liyakatsizlik-Tepkisizlik Teorisi
- Devlet Yönetiminde Sıfır Hata Programı
- KAHT Analizi
- Merkez Anadolu Kuvvetler Ayrılığı Doktrini
- Liyakatte İletken Tel Teoremi
- Reformların Başarı Formülü
- SWOHP Analizi
- Türkiye Yüzyılı Yönetim Doktrini
- Yeni Çağın Devlet Politikalarında Başarı Formülü
- İç Cephe Doktrini

İçindekiler

Kısım 1: Genel Görünüm

1. Yeni dünya düzeninde Türkiye
2. Yeni Dünya Düzeni Türkiye'sinde Reformlar
3. Reformlar ve Merkez Anadolu Yönetim Sistemi

Kısım 2: Temel Dayanak

1. Türk Yönetim Sisteminde Anka Doktrini
2. İç Cephe Doktrini
3. Türkiye Yüzyılı Yönetim Doktrini
4. Merkez Anadolu Kuvvetler Ayrılığı Doktrini

Kısım 3: Genel Esaslar

1. Dengeli Kalkınma Modeli
2. Dengeli Kalkınma Modelinde Devletin Rolü
3. Dengeli Kalkınma ve Ülke Bileşik Gücü
4. Kalkınmada Bileşik Gücün Önemi
5. Dengeli Kalkınmanın Kaldırıcı
6. Devlet Yönetiminde İç Cephe Kavramı
7. Devlet Yönetiminde Karma Sistem
8. Devlet Yönetimi Uygulamalarında Gerçek Fayda
9. Merkez Anadolu Devlet Yönetim Sistemi
10. MADYS ile Değişim ve Yenilikler
11. MADYS Yaklaşımıyla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi
12. Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi
13. MADYS'nde Yasama Erki
14. MADYS'nde Yürütme Erki
15. MADYS'nde Yargı Erki
16. MADYS'nde Denetim Erki
17. Denetim Erkinin Denetimi
18. MADYS'nde Devlet
19. MADYS'nde Devlet Yapısının Yeni Üyeleri
20. MADYS'nde Devlet Aklı
21. MADYS'nde Siyaset
22. Devlet Felsefesi ve MADYS
23. MADYS'nin İdeal Devlet Anlayışı
24. MADYS'nde İyi Yönetim İlkeleri

Kısım 4: Yeni Çağda Devlet Yönetimi Üzerine

1. Devlet Yönetimi Hiyerarşi Piramidi
2. Devlet İnsanlarının İletişim Konumlandırması
3. Devlet Yönetiminde Glokal Liderlik
4. Merkez Anadolu Üniversitesi'nin Devlet Yönetimine Katkısı
5. Örtülü Darbe Liyakatsızlık-Tepkisizlik Teorisi
6. Küresel Güvenliğe Yeni Bir Tehdit: Sessiz Savaşlar
7. Yönetim Gücü ve Sessiz Savaşlar
8. Milli Bilinç Politikası
9. Yeni çağın “Hasta Adam” Savaşları
10. Devlet Yönetimi Neden Çöker?
11. Devlet Yönetimi Yapısının Bozulması
12. Güçlü Bir Devlet İçin Adalet, Adalet İçin Liyakat
13. Kadim Akıl mı Efsane mi: Devlet Aklının Yükselişi
14. Vesayetın Sonuçları Oligarşik Devrim
15. Devlet Yönetimindeki Oligarşik ve Vesayet Gruplarının Temizlenmesi

Kısım 5: MADYS ve Yeni Dünya 5.0

1. Yeni Dünya 5.0
2. Bileşik Güç 5.0
3. Bilgi 5.0
4. Merkeziyetçilik 5.0
5. İç Cephe 5.0
6. Devlet Yönetimi 5.0
7. Devlet Aklı 5.0
8. Bürokrasi 5.0
9. Siyaset 5.0
10. Denetim 5.0
11. Teknokrasi 5.0
12. Yalın Bürokrasi 5.0
13. Ulusal Denetim Kurumu 5.0
14. Yerel Yönetim 5.0
15. Liyakat 5.0
16. Yönetici 5.0
17. Sürdürülebilirlik 5.0
18. Enformasyon 5.0
19. Lobicilik 5.0

- 20. Finansman 5.0
- 21. Süper Güç 5.0
- 22. Göç 5.0
- 23. Siber Güç 5.0
- 24. Teknoloji 5.0
- 25. Toplum 5.0

Kısım 1: Genel Görünüm

1. Yeni Dünya Düzeninde Türkiye

Her şey olağan akışında ilerliyordu. Dünya rutininde ağır ağır yol alırken, Çin'in Wuhan şehrinde, tüm dünyayı etkileyecek, bir hastalık ortaya çıktı. Wuhan Belediyesi Sağlık Komisyonu, 31 Aralık'ta kentteki Huanan Deniz Ürünleri Pazarı ile teması bulunan 27 kişide daha "gizemli hastalığın" görüldüğünü açıkladı. 7 Ocak'ta Dünya Sağlık Örgütü, hastalığın SARS olmadığını fakat yeni tip bir koronavirüsten kaynaklandığını açıkladı. Yarasalardaki bir betakoronavirüsün insana geçerken mutasyona uğramış hali olan yeni tip koronavirüse "2019-nCov" adı verildi. Çinli bilim insanları da 9 Ocak'ta söz konusu "gizemli hastalığı" yeni tip koronavirüs olarak tanımladı. Başta tüm dünyada pek dikkate alınmasa da kısa sürede dünyanın bir numaralı ve tek gündemi haline geldi.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 11 Mart 2020 tarihinde pandemi ilan etmesiyle Yakın Çağ resmen kapanmış oldu. Rutin hayat askıya alındı, tüm dünyada endişeyle karışık ne yapacağını bilememe hali oluştu.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), koronavirüsün (Covid-19), pandemi (salgın) olarak nitelendirildiğini duyurdu. Dünya Sağlık Örgütü, (DSÖ) Genel Direktörü Tedros Adhanom Ghebreyesus, örgütün Cenevre'deki merkezinde yaptığı basın toplantısında koronavirüs salgınında dünya çapında 11 Mart'a kadar 4 bin 291 can kaybı yaşandığını duyurdu. Örgüt, en son 2009'da ortaya çıkan H1N1 virüsü için "pandemi" ilan etti.

Öyle bir hastalıktı ki; kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına aldı. Devletler çaresiz, Dünya Sağlık Örgütü'nün eli kolu bağlı; kısacası tam bir şok havası hakimdi. Sağlık sektörü bu amansız hastalığa çare bulmaya çalışırken, devletler ise tam kapanma ilan etmekten başka bir şey yapamıyordu. İnsanlar evlerine çekilince doğa kendiyile baş başa kaldı. Doğa, uzun yıllardır insanoğlunun vermiş olduğu tahribatı, tamir etmeye başladı.

80 yıldan bu yana doğa ve atmosferdeki görülen en büyük değişimlerden birini yaşayan dünya, ruhsal olarak dip noktasına yol alırken; fiziksel olarak zirvesini yaşadı. Dünya biz insanlara mesajını verdi, dengeleri bozmadan, sınırını aşmadan yaşa dedi. Misafir olan biz insanlar, dünya bizim evimiz. Umarım insanlar bu olaydan gerekli dersleri çıkarmıştır ve bundan sonra dünya dostu bir şekilde evine olması gereken özeni gösterir. Ama ders almayıp bundan önceki gibi davranmaya devam edersek, maalesef, dünya bize daha ağır bir ders verecektir. Garip bir savaş; insan kazandığında, kaybedenin kendisi olduğu...

Dünya tarihinde bir çağın kapanıp yeni bir çağın açılması yaşanan birtakım olaylarla olmuştur. İlk Çağ yazının icadıyla başlamıştır. Orta Çağ'ın başlangıcı M.S. yaşanan Kavimler Göçüdür. Yeni Çağ'ın başlangıcı İstanbul'un Fethi olmuştur. 1789 yılında Fransız İhtilali ile başlayan Yakın Çağ 2019 yılındaki Covid-19' a bağlı dünya genelinde ilan edilen pandemi ile kapanmış, süper çağ başlamıştır.

Çağların kronolojik olarak sıralaması aşağıdaki gibidir:

Tarihi Çağlar		
İlk Çağ	M.Ö. 3200 - M.S. 375	Yazının icadından Kavimler Göçü'ne kadar olan dönemi kapsar.
Orta Çağ	375-1453	Kavimler Göçü'nden İstanbul'un Fethi'ne kadar olan dönemi kapsar.
Yeni Çağ	1453-1789	İstanbul'un Fethi'nden Fransız İhtilali'ne kadar olan dönemi kapsar.
Yakın Çağ	1789-2019	Fransız İhtilali'nden Pandemi'ye kadar olan dönemi kapsar.
Süper Çağ	2019-Günümüz	Pandemi'den günümüze kadar olan dönemi kapsar.

Pandeminin bir milat olduğu, dünyanın uzun yıllardır kabuk değiştirme sancıları sonucunda yeni çağı doğurduğu bir olay olduğundan bahsetmiştik. Bu olay pandemi oldu. Elbette tüm çağ başlangıçlarında olduğu gibi bir anda yeni çağ başlamayacak. Yeni çağa geçiş süreci olacak. Bu süreç sıkıntılı olacak, olmalı da. Çünkü her doğum bir acı ile olur. Dünyanın eski alışkanlıklarını terk edip yeni alışkanlıklara hazırlanması ve alışması elbette bir sürede olacak. Süper çağ olarak adlandırdığımız yeni çağın birtakım gereksinimleri olacak. Bu gereksinimler geçiş sürecinde ortaya çıkacak.

Bizler eski çağın kapanıp, yeni bir çağın başlamasına şahit olan nesiliz. Bu bir şans mıdır, şanssızlık mıdır orasını yorumunuza bırakıyorum. Ama gerçek olan bir şey var; dönüşümü yaşayan nesil olduk. Yeni çağın neler getireceğini hep birlikte göreceğiz. Süper çağın başlangıç sürecinin panoramik görünümü aşağıdaki gibidir:

PANORAMİK GÖRÜNÜM																										
2019		2020					2021		2022					2023				2024					2025			
3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
Milat									Geçiş Dönemi										Yeni Çağ							
PANDEMİ									SIFIRLANMA										SÜPER ÇAĞ							
Kimse ne yapacağını bilemedi.							Herkes hastalık gerçeğini kabul etti.		Herkes kendi derdine düşecek.							Herkes süper güç olmak için yarışacak.					Yeni Dünya düzenine hoşgeldiniz.					
İlk şok							Uyum		Dip							Yükseliş Mücadelesi					Yeni Düzen					

Covid-19 virüsünün çıktığı 2019 yılını yakın çağın kapandığı olay olarak kabul ediyoruz. Miladımız pandemi diyebiliriz. Pandemi başlangıcında itibaren dünya ilk şokunu yaşadı. Devletler yıllarca her ne kadar olası pandemi ile ilgili planlar yapmış olsa da başa gelince tüm dünya ilk şoku yaşadı ve ne yapacağını, nasıl hareket edeceğini bilemedi.

Zaman geçtikte hastalık gerçeği ile yüzleşen dünya, hastalığın varlığını kabul ederek, hastalık ile yaşamayı test etti. İnsanoğlu bir taraftan hayatına kısıtlı şekilde devam etmek isterken bir taraftan hastalıkla savaşılmaya devam etti. Hastalık gerçeği tüm dünyaca kabullenip, içselleştirildi. Denemeler kısa süre içerisinde sonuç vererek hastalık gerçeği ile hayat olanca akışına geri döndü. Maske, dezenfektan, sosyal mesafe, aşı gibi kavramlar hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline geldi.

Tam böyle gidecek denilirken, hayat normale dönmeye başlayınca, dünya hızla dibe vurdu. İlk şok sonrası uyanan insanlık, dünya dinamiğinin ana fikri olan ekonomik sarsıntıları değil ciddi yıkıntılar yaratan bir ekonomik krizi buldu kucagında. Böylece dip dönemine girilmiş oldu. Esas oyun şimdi başlıyor. Bu zamana kadar fragmanı yaşayan dünya, esas filmi şimdi izleyecek. Dip dönem de kimsenin birbirini tanımadığı, her topluluğun ya da devletin kendi derdiyle uğraşacağı bir dönem olacak. Müttefiklik, aynı topluluğun ülkesi, dost ülke, komşu ülkeler; kimse birbirini tanımayacak. Küçük kıyamet de diyebiliriz dip dönemine. 2023 yılının üçüncü çeyreğine kadar sürecek olan dip döneminde, dünya birçok konuda yeni başlangıçlara sahne olacak. Geçiş sürecinin en ağır dönemi olduğunu söyleyebiliriz. Ama şu açıdan da bakmamız mümkün. Zirveye en yakın nokta diptir ve dipten güçlenerek çıkacak ülkeler, hızla zirveye yükselip, yerleşecekler. Eski dönemdeki tanımlar yıkılacak. İstisnasız her ülke dip dönemi yaşayacak. Büyük sıfırlanma gerçekleşecek. Sadece ekonomik alanda değil, siyasal, sosyal, kültürel ve yaşamın her alanına dair ne varsa etkilenecek. Her ülke kendi büyüklüğüyle doğru orantılı şekilde sıkıntılar yaşayacak.

Dip dönem sonrasında 2023' ün son çeyreğinden 2024' ün son çeyreğine kadar yaklaşık bir sene yükseliş mücadelesi dönemi yaşanacak. Dip döneme alışan ve onunla başa çıkan devletler artık yeni çağda nasıl süper güç olunur, zirveye nasıl çıkılır sorusunun cevaplarını arayacak. İşte bu döneme yükseliş mücadelesi dönemi diyoruz. Bu dönemi küresel rekabetin olduğu, oldukça sert rüzgarların estiği dönem olarak da nitelendirebiliriz. Bu dönemde devletler arası rekabetin olduğu, yeni blokların kurulduğu, yeni kutupların olduğu yeni dengeler ortaya çıkacak. Bu dönemde devletlere ait ne kadar eski küresel düzen varsa

yıkılacak. Yeni düzen kurulacak. Şu anda derinden bu dönem için çalışan ve yatırım yapan ülkeleri, yeni çağın süper güçlü ülkesi olacağını göreceğiz.

Yeni dünya düzeninde Türkiye

Devletlerin de bugünün karmaşasından sıyrılıp, geleceği düşünür hale gelmesi, yeni çağdaki konumlarını belirleyecek. Geçiş süreci dönemi karmaşasında ezilenler ise yeni çağın gelişmemiş ülkelerinden olacaktır. Bu sebeple dünyada düzenindeki sil baştan değişime ayak uydurmak için şimdiden projeksiyonlar çizmek ve gereken yasal düzenlemeler yapmak elzemdir. Bunu başarabilen ülkeler, gelişmişlik, refah ve kalkınmada süper güçlü hale geleceklerdir. Geçiş sürecinin olağanüstü kargaşalıklarında boğulan ülkeler ise kalkınamayacak ve yeni çağın refah seviyesi çok düşük ülkelerinden olacaklardır. Türkiye ise bulunduğu coğrafi konum avantajı ve tarihteki önemine istinaden yeni çağın süper güçlülerinden biri olmaya en yakın adaylarından biridir. Geçiş süreci dönemini belki de en az hasarlı atlatacak ülke Türkiye olacaktır. Çünkü Türkiye’de gündem her zaman yoğundur ve krizler kronik bir durumdur. Bu sebeple geçiş süreci döneminde ortaya çıkacak olağanüstü durumlarla baş etmeye, doğal olarak, hazırdır. Fakat ortada başka bir gerçek vardır ki, yönetsel olarak yatırım yapılması gerekir. Alt yapının yeni çağın gerekliliklerine göre oluşturulması şarttır. Eğer bu gerçekleşir ise Türkiye, yeni çağın süper güçlü ülkelerinden biri olur. Türkiye, Atatürk dönemi sonrasında, uzun yıllar yönetsel olarak vesayet altında kaldı. Yönetim biliminin gerekliliklerinden ve ilkelerinden uzaklaştı. Bu sebeple de beşerî yatırımı yaparak yönetim sisteminin güçlendirmesi ve yeni çağın vizyonu ışığında inşa etmesi gerekiyor. Eğer bunu yapamazsa yeni çağın gelişmekte olan ülkelerinden biri olmaya devam eder. Ciddi ve kapsamlı bir reforma ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuç olarak yeni çağın başlamasıyla dünyadaki oyun değişecek, bu da düzenin sil baştan yeniden oluşmasını sağlayacak. Elbette her yeni başlangıçta olduğu gibi olumlu ya da olumsuz durumlar ya da faktörler ülkeleri, devletleri etkileyecek. Fakat burada başarılı olmanın sırrı geçiş süreci döneminde iyi bir sınav vermektir. Bu süreçte devlet yönetim sistemine beşerî yatırımı yapan ve yönetimi, devlet gücü enstrümanları sıralamasında ilk sıraya alan devletler kazanacak. Geçiş süreci dönemi çok iyi okunmalı, gelecek projeksiyonları alternatifli şekilde oluşturularak doğru vizyon yakalanmalıdır. Aksi durumda başarısızlık çok pahalıya patlayacaktır. Türkiye adına krizlerle dolu yılların deneyimini geçiş süreci döneminde kullanarak yeni çağda başarılı olabilir. Fakat yüzyıllardır devlet yönetiminde kronik hale gelen kaht sendromundan kurtulması ve bir daha yakalanmaması gerekiyor.

2. Yeni Dünya Düzeni Türkiye’inde Reformlar

Dünya tarihinde bir çağın kapanıp yeni bir çağın açılması, olaylarla sonucu olmuştur. İlk Çağ yazının icadıyla başlamıştır. Orta Çağ'ın başlangıcı M.S. yaşanan Kavimler Göçüdür. Yeni Çağ'ın başlangıcı İstanbul'un Fethi olmuştur. 1789 yılında Fransız İhtilali ile başlayan Yakın Çağ 2019 yılındaki Covid-19’ a bağlı dünya genelinde ilan edilen pandemi ile kapanmış, yeni bir çağ başlamıştır.

2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 mikrobunun sonucunda dünyada pandemi ilan edilmesiyle sonuçlanan olay, dünyanın uzun yıllardır kabuk değiştirme sancıları sonucunda yeni çağı başlattığını söyleyebiliriz. Bütün çağ başlangıçlarında olduğu gibi, yeni çağ bir anda başlamayacak, bir geçiş süreci olacaktır. Bu süreç sıkıntılı olacak, olmalıdır da çünkü her doğum sancılı olur. Dünyanın eski alışkanlıklarını terk edip yeni alışkanlıklara hazırlanması ve alışması için elbette bir sürece ihtiyaç duyulacaktır.

İçinde yaşanan dönem, yakın çağın kapanıp yeni bir çağın başladığı dönemdir. Bu bir şans mıdır, şanssızlık mıdır sorusunun cevabı görecelidir. Ama gerçek olan bir şey vardır ki; dönüşümün yaşandığı günlerdeyiz. Önümüzdeki günlerde yeni çağın neler getireceğini hep birlikte göreceğiz.

Covid-19 virüsünün çıktığı 2019 yılını yakın çağın kapandığı olay olarak kabul edilmektedir. Miladın pandemi olduğunu söylemeliyiz. Pandemi başlangıcında itibaren dünya ilk şokunu yaşadı. Devletler yıllarca her ne kadar olası pandemi ile ilgili planlar yapmış olsa da başa gelince tüm dünya ilk şoku yaşadı ve ne yapacağını, nasıl hareket edeceğini bilemedi.

Zaman geçtikte hastalık gerçeği ile yüzleşen dünya, hastalığın varlığını kabul ederek, hastalık ile yaşamayı test etti. İnsanoğlu bir taraftan hayatına kısıtlı şekilde devam etmek isterken bir taraftan hastalıkla savaştırmaya devam etti. Hastalık gerçeği tüm dünyaca kabullenip, içselleştirildi. Denemeler kısa süre içerisinde sonuç vererek hastalık gerçeği ile hayat olanca akışına geri döndü. Maske, dezenfektan, sosyal mesafe, aşı gibi kavramlar hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline geldi.

Tam böyle gidecek denilirken, hayat normale dönmeye başlayınca, dünya hızla dibe vurdu. İlk şok sonrası uyanan insanlık, dünya dinamiğinin ana fikri olan ekonomik sarsıntıları değil ciddi yıkıntılar yaratan bir ekonomik krizi buldu kucağında. Böylece dip dönemine girilmiş oldu. Esas oyun şimdi başlıyor. Bu zamana kadar fragmanı yaşayan dünya, esas filmi şimdi izleyecek. Dip dönem de kimsenin birbirini tanımadığı, her topluluğun ya da devletin kendi derdiyle uğraşacağı bir dönem olacak. Müttefiklik, aynı topluluğun ülkesi, dost ülke, komşu ülkeler; kimse birbirini tanımayacak. Küçük kıyamet de diyebiliriz dip dönemine. 2023 yılının üçüncü çeyreğine kadar sürececek olan dip döneminde, dünya birçok konuda yeni başlangıçlara sahne olacak. Geçiş sürecinin en ağır dönemi olduğunu söyleyebiliriz. Ama şu açıdan da bakmamız mümkün. Zirveye en yakın nokta diptir ve dipten güçlenerek çıkacak ülkeler, hızla zirveye yükselip, yerleşecekler. Eski dönemdeki tanımlar yıkılacak. İstisnasız her ülke dip dönemi yaşayacak. Büyük sıfırlanma gerçekleşecek. Sadece ekonomik alanda değil, siyasal, sosyal, kültürel ve yaşamın her alanına dair ne varsa etkilenecek. Her ülke kendi büyüklüğüyle doğru orantılı şekilde sıkıntılar yaşayacak.

Dip dönem sonrasında 2023' ün son çeyreğinden 2024' ün son çeyreğine kadar yaklaşık bir sene yükseliş mücadelesi dönemi yaşanacak. Dip döneme alışan ve onunla başa çıkan devletler artık yeni çağda nasıl süper güç olunur, zirveye nasıl çıkılır sorusunun cevaplarını arayacak. İşte bu döneme yükseliş mücadelesi dönemi diyoruz. Bu dönemi küresel rekabetin olduğu, oldukça sert rüzgarların estiği dönem olarak da nitelendirebiliriz. Bu dönemde devletler arası rekabetin olduğu, yeni blokların kurulduğu, yeni kutupların olduğu yeni dengeler ortaya çıkacak. Bu dönemde devletlere ait ne kadar eski küresel düzen varsa yıkılacak. Yeni düzen kurulacak. Şu anda derinden bu dönem için çalışan ve yatırım yapan ülkeleri, yeni çağın süper güçlü ülkesi olacağını göreceğiz.

Yeni dünya düzeni: Sil baştan

Yeni çağda dünya düzeni sil baştan değişecek. Oyunun kurallarının değil, oyunun kendisinin değiştiği bir dönem olacak. Dünyadaki dengeler, ülkeler arası ilişkiler, kutuplar, diplomasi, savaşlar; ülkelerin ekonomik, siyasi, kültürel, sosyal, demografik, yönetim sistemleri gibi hemen hemen her şeyleri değişecek ve yeni çağın eksenine uygun hale getirilecek. Gelmek istemeyenler global baskı unsurları ile eksene uymak zorunda kalacak. Bu dünyanın geçmişten bugüne kadar gelen özelliği bu olacak. Hiçbir devlet veya kimse eski çağda kalmayacak, yeni dünya düzeni buna izin vermeyecek.

Doğa, kendisine uyum sağlayamamanın yaşamasına izin vermediği gibi, yeni dünya düzenine uymayan devletlerin de varlığı son bulacak. Fakat hiçbir devlet bu raddeye gelmeyecek. Çünkü içeride ve dışarıdaki yoğun baskı sonucu devletlerin yönetimleri, yeni çağa uyum sağlamak zorunda kalacak.

Yeni çağda Türkiye

Türkiye'de dünyada değişime paralel olarak değişime uyum sağlamak üzere değişimler yaşandığı söylenebilir. Bundan sonraki süreçte gerçekleştirilecek reformlarla yeni çağın ihtiyaçlarına uygun hale gelmesi yolunda adımlar atılacaktır. Burada en önemli konu, yapılacak reformların, Türkiye'yi yeni çağın süper güçlü ülkelerinden biri yapması hedefiyle gerçekleştirilmelidir. Bu bir sorumluluk doğurmaktadır ki, devlet yönetiminin geleceği ön görerek reformları, gelecek vizyonu ile gerçekleştirmelidir.

Geleceği başarılı şekilde ön görmek, ancak geçmişe doğru açılardan bakarak olur. Türkiye'nin reformlarda başarılı olması için, her şeyden önce, çok hızlı hareket etmelidir. Hızlı hareketle yeni çağda geçerli olacak yeni tanımlara göre reorganizasyon ve yukarıdan aşağıya tüm sistemde, devlet ricalinde değişime gidilmelidir. Bu değişim liyakat odaklı ve yeni çağın vizyonu olan kişilerin olduğu bir devlet ricali yapısı ile olmalıdır.

II. Mahmud zamanında yapılan reformdaki doğru ve yanlışlardan dersler çıkartarak, doğru stratejiler belirlenmelidir. Eğer ki bu örnek rehber olmazsa yapılacak reform, o dönemdeki gibi, başarısız olacaktır. Reformların içeriği, oluşturulması ve uygulaması, genel olarak dönemine uygun şekilde farklılık göstermesi gerekirken, belli statik ilkeleri her dönem geçerlidir. Bu ilkeler en doğru ve güzel II. Mahmud döneminde yapılan reformda görülebilir. Bu sebeple çok iyi irdelenmesi gerekiyor.

Sonuç olarak yeni çağın başlaması, tıpkı geçmiş çağların başlamasında olduğu gibi yenilikler, fırsatlar getirirken; zarar verici yönleri de olacaktır. Bir bütün içinde değerlendirildiğinde

artıların eksilerden çok olacağı, kendi içindeki dengeleri gözetenlerin başarılı ve mutlu olacağını söyleyebiliriz. Dünyada dağıtılan yeni kartlar ulusları daha merkezîyetçi hale getirirken, devletlerarası rekabeti daha keskin hale getirecektir. Yeni çağda başarılı olmak için geçiş sürecini çok iyi okumak ve değişimlere çok hızlı şekilde uyum sağlamak gerekiyor.

3. Reformlar ve Merkez Anadolu Yönetim Sistemi

Dünyanın bir gerçeği olarak sürekli değişim, hayatın her alanında olduğu gibi kamu yönetiminde de önemli yere sahiptir. İnsandan topluma başlayan değişim; ekonomi, teknoloji gibi dış etkenlerle daha da hızlanıyor ve değişim süreleri her geçen gün kısalıyor. Hal böyle olunca toplumu yöneten devlet erkleri ve kurumları yönetimini değişime ayak uydurmak zorunda kalıyor ve bunun sonucunda ıslah ve reform çalışmaları yapılıyor.

Tarihe baktığımızda endüstri devrimlerinin gelişmeler konusunda çarpan etkisi yaratan kilometre taşları olduğunu görüyoruz. Dünya her geçen zamanda daha hızlı değişiyor ve gelişiyor. Bunun sonucunda tüm organizasyonların bu değişime uyum sağlaması gerekiyor. Uyum sağlayamayanların yok olduğunu düşündüğümüzde kamu ya da özel sektör farkı olmaksızın gelişimin hayatın ayrılmaz bir parçası haline geldiğini söylemeliyiz.

Kamu, özel sektöre göre büyüklüğü bakımından, daha muhafazakâr olması bakımından ve daha gelişime uzak olması ve diğer etmenler sebebiyle değişimi daha zor organizasyonlardır. Söz gelimi bir şirkette değişim çalışmaları kamuya göre çok daha kısa sürede gerçekleşirken, kamu yönetiminde bu değişim çok daha zordur.

Pandemiyle başlayan yeni çağ bize kamunun da en az özel sektör kadar değişime hassasiyeti olan esnek bir yönetime sahip olması gerektiğini göstermiştir. Özellikle pandemi döneminde hızla hareket etmenin ve değişim, dönüşüm yönetiminin önemini tüm toplum görmüştür. Artık kamu yönetiminin ağır, hantal ve muhafazakâr olma şansı kalmamıştır. Geriye dönüşü olmayan bir çağa girildi. Yeni çağda kamu yönetimi çok farklı ilke ve esaslara göre yapılacaktır.

Gelecekte kamu yönetimi tasarımının özünü anlamak için geçmişe bakmak gerekiyor. Türkiye kamu yönetiminde nereden nereye ve nasıl gelmiş, bunu çok iyi analiz etmek gerekir. Zira Türkiye’de kamu yönetimi, kurtuluş savaşını veren, içinde birçok cephe olan ve yıllardır sessizce vesayet işgaline maruz kalmış bir alandır. Son yıllarda bu vesayetten kurtulmak için çabalıyor olsa da tam olarak bağımsız hale gelmemiştir.

Birinci Cihan Harbi sonuçları itibarıyla emperyal güçlerin istediği gibi sonuçlanmış, fakat kurtuluş mücadelesi hesaplarında olmayan bir durumdu. Sonuç olarak ortaya çıkan ve Lozan Antlaşmasıyla varlığını kabul etmek zorunda kaldıkları Türkiye Cumhuriyeti, daha 1900’lü yılların başında Osmanlı’yı parçalama planlarında olmayan bir sonuçtu. Bu sebeple kırılgan, kızgın ama planlarının başarıya ulaştırma konusunda daha da kararlıydılar. Plan basitti, askeri olarak yenemedikleri Türkiye kamu yönetimini vesayet altına alacaklar ve kendi başına hareket etmesine izin vermeden, sürekli kontrol altında tutacaklardı. Atatürk’ün vefatından sonra istedikleri ortam oluştu ve kamu yönetimi vesayet altına alınmaya başlandı. İkinci Cihan Harbi’ne kadar yavaş giden süreç, İkinci Cihan Harbi sonunda, Türkiye’nin Marshall yardımlarından faydalanmak istemesiyle, hızlanmak için aranan fırsatı emperyal güçlerin ayağına getirmiş oldu. Marshall yardımları kapsamında sadece ekonomik anlamda değil birçok alanda nakdi ve gayri nakdi yardımlar yapıldı. Bunlardan biri de idari reform yardımı oldu. Bu yardımla kamu yönetimi dönüşümü hedeflenerek, o zamana kadar hâkim olan kıta Avrupa anlayışının Anglo-Amerikan anlayışına dönüşümü hedeflendi ve her alanda olduğu gibi 1950’lerden sonra kamu yönetimine de Amerikan ekolü hâkim oldu.

Bu anlayış, kamu yönetimindeki odağın hukuk ve devlet kavramlarından örgüt kuramına kaymasını sağladı. Kamu yönetimi vesayetleri koruyan zırhları da hazırlamıştı elbette. Yolunda tutan ve yolda çıktığında tekrar yoluna sokan araçlar, kamu yönetiminde eli sopalı bekçi gibi bekliyordu. Darbeler, muhtıralar ve yaratılan kutuplaşmalar eli sopalı bekçi gibi vesayeti yolunda tutan araçlar oldu.

Türkler geçmişindeki binlerce yıllık yönetimi deneyimiyle tarihte yazılması zor başarılarla imza atmıştır. Buna karşın Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda, dünyanın oldukça gerisinde kalınmıştı. Burada başarının sürekliliğinin önemine vurgu yapmak gerekiyor galiba. Geçmiş başarılar övgüye mahzar konulardır fakat geçmişinizin başarısı anlık durumunuza hiçbir katkı vermiyor.

Osmanlı’ dan miras kalan kamu yönetiminde, Cumhuriyetle birlikte köklü değişime ihtiyaç duyulmuştur. Bu çalışmaların, yabancı uzmanlardan faydalanarak yapılması yolu seçilmiştir. Bunlardan ilki 1933 yılında, İktisat Vekili Celal Bayar ve Washington Sefiri Ahmet Muhtar Bey tarafından başlatılan yabancı uzman getirme işinin bir sonucu olarak ortaya konan Door Rapor’udur. ABD’ li uzmanlardan oluşan bir grup tarafından hazırlanan raporun adı “Türkiye’ nin İktisadi Bakımından Bir Tetkiki”dir. Kurul Başkanı olan Door’ un adıyla da bilinen ve yönetsel sorunlara değinen rapor, üç kitap halinde yayımlanmıştır. **

Bu rapor sonrasında, yabancı uzmanların çalışma yapılması yolu açılmış oldu ve Neumark Raporu, Barker Raporu, Martin ve Cush Raporu, Leimgruber Raporu, Gıyas Akdeniz Raporu gibi birçok rapor peş peşe gelmiştir. **

1960 yılına gelindiğinde planlı kalkınma döneminin başlangıcı sayılan ve etkileri günümüze kadar gelen dönüşüm süreci başlamıştır. Devlet Planlama Teşkilatı ve Milli Birlikte Komitesi isteğiyle TODAİE tarafından 1961 yılında İdari Reform ve Reorganizasyon Hakkında Ön Rapor yabancı ve Türk uzmanların bir arada çalışarak ortaya koydukları ve 21 sayfadan oluşan çalışmalardır. Bu çalışmayı MEHTAP Raporu, KAYA Projesi ve Kalkınma Planları izlemiştir. **

Cumhuriyet’in ilk yıllarından bugüne kadar geçen 100 yıllık süreçte, toplum kamu yönetiminden memnun değilse, yapılan çalışmalar anlamlı olmakla birlikte, yeterli olmadığını en azından toplumun beklenti ve ihtiyaçlarının tamamını karşılayamadığını söyleyebiliriz. Ne kadarını karşılayabildiği konusu ise tartışılabilir. O ayrı bir konudur.

Kısaca baktığımız tarihsel süreç, bize bazı dersler vermelidir ki, geçmişteki hatalar, önümüzdeki senelerde de tekrarlanmasın. Bir kere şunu net şekilde ortaya koymakta fayda var. Dünyada kamu yönetimi kimlik arayışı olan ve tam olarak sistematığı oturmuş disiplin değildir. Hatta henüz kimliğinin disiplin mi, bilimli yoksa örgütsel bir alan mı olduğu net değildir. Kısaca tanım belirsizliği olan kimliksiz bir alandır. Bu sebeple de yabancı ekolleri ülkemizde uygulamanın faydası deneysel bir çalışmadan öteye gitmeyecektir ki, deneysel bir çalışma olması bize değil, sistemin sahiplerine olumlu katkı verir. Dolayısıyla bu düşünceyi yıkarak kendimize özgü geliştireceğimiz bir ve Anka Doktrini ile dünyaya ilan edeceğimiz Merkez Anadolu Yönetim Sistemini rehber edinmeliyiz. Hatta bu sistemi mevcut anlayışların ötesine taşıyarak dünyada bu alanda en ileri sisteme sahip olabilir ve tıpkı İHA’larda, SiHA’larda olduğu gibi dünyanın en iyisi olabiliriz. Böyle bir fırsat bizi bekliyor. Geçmişin yabancı uzmanları tarafından hazırlanan ve manipüle edilerek vesayet oluşturma aparatı

olarak kullandıkları kamu yönetiminde bağımsızlığımızı ilan edebiliriz. Türkiye Yüzyılına yakışan da budur.

Askeri olarak işgal edilemeyeceğini ve özgürlüğünden taviz vermeyeceğini dünyaya ispatlayan Türkiye' nin kamu yönetiminde de bağımsızlığını ilan etmesi gerekir. Öyle bir etmelidir ki, emperyal güçler bir daha yönetimi vesayet altına almaya cesaret edememelidir.

Sonuç olarak ders almasını bilene tarih çok iyi öğretmendir düşüncesiyle geçmişten dersler çıkarmak elzemdir. Kamu yönetiminde tercih etmemiz için bize sunulan kıta Avrupa ve Anglo Amerikan anlayışından birini seçmek zorunda değiliz. Üçüncü yolu biz açarak Merkez Anadolu Yönetim Sistemi ile bu konuda dünyada kamu yönetiminin kutup yıldızı olabiliriz. Bu yeni çağın Türkiye için sunduğu fırsatlardan bir tanesidir. Eğer bu fırsatı başarılı şekilde değerlendirebilirsek, dünyanın en iyisi olabiliriz. Türkiye yüzyılında her alanda olduğu gibi yönetim alanında da olması gereken dünyaya iz bırakacak ve yeni bir çağ açacak yeni sistemler sunmaktır.

Kısım 2: Temel Dayanak

1. Türk Yönetim Sisteminde Anka Doktrini

Dünyada en eski ve köklü tarihe sahip olan Türkler, yönetsel olarak çok zengin bir geçmişe sahiptir. Bu zenginliği 16 devlet ve günümüzde varlığını sürdüren Türkiye Cumhuriyeti'yle sürdürmektedir.

Türkler yönetsel olarak her zaman üst akıl ile hareket etmiştir. Hal böyle olunca üçüncü göz ile yönetimin stratejik boyutta başarılarla dolu olduğunu söylemeliyiz. Bu avantajı ile yanlışlardan ders çıkartılmış, üzerinde inatla durulmamış ve her zaman gelişimci bir anlayışta olunmuştur. Tarihte yıkılan 16 devletin olması da başarısızlık olarak görülmemeli, sonu gelen sistemi sonlandırma ve sonrasında küllerinden yeniden doğabilme özgüveni olunduğunun bir göstergesi olarak kabul edilmelidir. Türkler, Anka Kuşu gibi, küllerinden doğmayı bir yönetim stratejisi haline getirmiştir.

18. yüzyıla kadar dünyanın önünde giden yönetim anlayışa sahip Türkler, 1700'lü yılların sonlarından itibaren gerilemeye ve dünyanın gerisinde kalmaya başlar. Bu durum Osmanlı padişahlarından Sultan Abdülaziz'in 1867 yılında gerçekleştirdiği yurtdışı ziyaretinde tüm devlet ricali tarafından açıkça görülmüştür. Gezide II. Abdülhamid' de bulunmaktadır ve Osmanlı' nın sona geldiğini o da anlamıştır. Tahta geçince Osmanlı' nın yıkılışını geciktirecek adımlardan oluşan "denge politikası"nı bu sebeple yürütmüştür. II. Abdülhamid döneminde sonra Osmanlı fiili olmasa da zihnen yıkılmıştır. Osmanlı' nın yönetsel olarak kendini feshetmesiyle; Anka Kuşu misali, yeni bir ülke küllerinden doğmuştur. Yönetsel açıdan Sultan Abdülaziz dönemi milattır. O dönemden sonra yönetim bağımsızlığını kaybetmiş, yönetimde yabancıların vesayeti hâkim olmuştur.

Birinci Cihan Harbi sonu yabancı güçler için tam bir hüsrân olmuştur. Çünkü daha 1900'lü yıllarından başından beri planladıkları Türklere Orta Anadolu'yu verip geri kalan yerleri aralarında paylaşma planları tutmamıştır. Türkleri Orta Anadolu'ya hapsedip Osmanlı'nın önemli yerlerini kendileri alacaktı. Fakat bağımsızlık karakterine işlemiş Türkler verdikleri kurtuluş mücadelesiyle dünyanın ummadığı şekilde misakı milli sınırları oluşturmuş ve büyük ölçüde hedeflerine ulaşmıştır. Bu durumu kabullenmeyen emperyal güçler, emellerine ulaşmak için, bundan sonraki süreçte savaşın şeklini değiştirmiş ve Lozan Antlaşmasıyla son bulan askeri savaşın cephesini yönetime kaydırmıştır. Bunu da açık şekilde Lozan Antlaşması görüşmelerinde söylemekten çekinmemişlerdir. Fakat ortada bir engel vardır, o da Türkiye Cumhuriyeti kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'tür. O varken yönetsel vesayet oluşturmak için bir savaş yürütlemezdi. 1938 yılında Gazi Mustafa Kemal Atatürk' ün vefatıyla birlikte bekledikleri fırsat karşlarına çıkan güçler yönetimde vesayet savaşını alenen başlatmışlar ve İkinci Cihan Harbi sonunda Truman Doktrini ve Marshall yardımıyla bu savaşı kazanmışlardır. Bu tarihten itibaren kamu yönetimi için hiçbir şey eskisi gibi olmamıştır.

Atatürk' ün vefatından sonra Türkiye yönetsel olarak ne zaman atılım yapmak istese, çeşitli bahanelerle önü kesilmiştir. Darbeler, muhtıralar, irtica, terör, sağ-sol çatışması, sıkı yönetim gibi araçlarla Türkiye'nin hep aynı yerde kalması sağlanmıştır. Geçen bu sürede çok az bağımsız yönetim kararı alınabilmiştir. Winston Churchill' in "Türkiye solarsa sulayın, büyürse budayın" söylemi Atatürk dönemi sonrası için dış güçlerin adeta pusulası olmuştur.

Türkiye' nin o dönemde atladığı en önemli husus şu olmuştur: Bağımsızlık demek sadece bir toprak parçası üzerinde yaşamak demek değildir. Eğer o toprakların yönetimi senin elinde değilse sömürge ülkelerinden bir farkında kalmaz. Dolayısıyla yönetim bağımsızlığı olmadan yaşamak bağımsız olmak değildir.

Yıkılmaz bir zırh kuşanarak kurulan yönetim sistemi yıllar boyu devam etmiştir. Bürokratik vesayetin bu sarsılmaz koruması sayesinde uzun yıllar gelişemeyen Türkiye' de, 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile yeni bir dönem başlamıştır. Bu yeni sistem ile büyük bir fırsatı yakalama yolunda adım atılırken devamı getirilmemesi halinde yeni vesayetler oluşacağından bağımsız bir yönetim sistemi kurulamayacaktır. Sadece vesayet el değiştirmiş olacaktır.

Bu sebeple;

Daha önce olduğu gibi devlet ve kamu yönetim sistemi miadını doldurduğu ve bağımsızlığını kazanması için kendini feshetmeli, yeni bir bağımsız yönetim sistemi inşa edilmelidir.

Gerekçeler:

- Birinci Cihan Harbiyle Türkler dünyaya askeri olarak işgal edilmeyeceklerini ve bağımsızlığından asla taviz vermeyeceklerini kararlı şekilde ilan etmişlerdir.
- Birinci Cihan Harbiyle düşmanlar Türkleri askeri olarak yenemeyeceklerini anladıklarında yönetsel olarak vesayet altına alma amacıyla savaşın cephesini yönetsel olarak belirlemiştir.
- Tarihin her aşamasında içeriden düşmanla iş birliği yapanlar Türklerin en zayıf yönü olmuştur. Bu durum düşmanlarca tarihin her aşamasında kullanılmış bir yöntem olmuştur.
- Binlerce yıllık yönetim geçmişine sahip olmamıza rağmen, günümüzde bu zengin deneyimden yeterince faydalanılmamaktadır.
- Tarihimizdeki geçmiş zengin deneyim, düşmanların arzuladığı üzere unutturulmak istenmekte ve böylece geçmiş deneyimlerden faydalanmamamız hedeflenmektedir.
- İkinci Cihan Harbi sonrasında Türkler' e sözde yardımlar yapılarak bağımlılık teorisi gereğince dışa bağımlı olması istenmiştir. Bu da üretmeden tüketen ve dışa bağımlı hale gelen bir ülke haline getirmiştir.
- Cumhuriyet sonrasında kentlere göç ile kısa yoldan zenginleşme özendirilmiştir. Gelineen noktada her seviyede çalışanlar kısa yoldan zengin olmanın hevesi peşindedir. Özellikle kamu sektöründe bu durum iş takibi ve/veya ek iş yapılmak suretiyle kendini göstermektedir.
- Kişisel istikbal ülke istikbalinin önüne geçmiştir.
- Devlet ve ülke öncelikli çalışma yapan personel sayısı çok azalmıştır.
- Siyasi referans kriteri liyakat kriterinin yerini almıştır.
- İsrar ulaşabileceği en yüksek seviyededir.
- Âtıl personel atamaları ile verimsizliğin yolu açılmıştır.
- Yönetsel denetim olmadığı için performans takibi bilimsel olmayan yöntemlerle yapılmaktadır.

- Terfi, ödöl, ceza sistemleri günümüz gelişmişliğini sağlamayan eski nesil kriterler üzerinden yapılmaktadır.
- Yönetim sistemi eski çağın gerekliliği üzerine inşa edilmiştir.
- Kamu organizasyon yapısı Osmanlı'dan miras kalanın üzerine inşa edilmiş ve günümüze kadar gelmiştir.
- Bürokratik yönetim, Osmanlı' nın son zamanlardaki gibidir.
- Eğer yönetimde bağımsızlık sağlanamaz ve Anka misali yeniden küllerinden doğmazsa savunma sanayi başta olmak üzere yapılan tüm atılımların orta ve uzun vadede bir önemi kalmayacaktır.

Sonuç olarak bu topraklarda bağımsız olduğunu iddia ediyorsak yönetsel olarak tüm vesayetlerden kurtulup gerçekten milli menfaatler için çalışan bir organizasyon kurmalıyız. Aksi durumda, kimin himayesinde olduğu önemli olmamakla birlikte, vesayet altında yönetim devam edecektir. Bu da Türkiye' nin yeni çağda yapacağı atılımların önünün kesilmesine sebep olacaktır. Askeri olarak işgal edilmeyeceğini ispat eden Türkler, yönetsel olarak da bağımsızlık mücadelesini vererek yönetsel olarak da vesayet altına girmeyeceğini ve küllerinden doğabileceğini Anka Doktrini ile ilan etmelidir. Şu anda yapılacak en önemli atılım yönetimdeki yeniden doğuşu sağlamaktır. Bu değişim diğer alanlardaki atılımın önünü açacak ve ülkenin gelişiminde çarpan etkisi yaratacaktır. Anka Doktrininin gereği kamu yönetim sistemindeki reform çalışmaları ivedilikle yapılmalıdır.

2. İç Cephe Doktrini

2019 yılında Covid-19 virüsünün neden olduğu pandemi, dünyada yeni bir çağın başlangıcını işaret etti. Bu geçiş süreci devam ederken, ülkeler yeni dünya düzeninde kendilerini konumlandırmak amacıyla askeri, ekonomik, kültürel ve sosyal çeşitli faaliyetlere yöneldiler. Bu faaliyetler sonucunda askeri çatışmaların yanı sıra sessiz savaşlar (ekonomik, sosyal, kültürel vb.) da yaşanmaktadır. Ayrıca, düzensiz göç ve iklim değişikliği gibi dışsal faktörler, bu geçiş sürecini daha da zorlaştırmaktadır. Sonuç olarak, yeni dünya düzeninde ülkeler yerlerini bulacak ve dünya bu yeni düzende yoluna devam edecektir.

Türkiye, stratejik konumu itibarıyla Ortadoğu ile Avrupa arasında yer almakta ve teolojik olarak birden fazla semavi dinin hedef aldığı topraklar üzerinde bulunmaktadır. Bu nedenle, Türkiye yeni çağın geçiş sürecinde askeri caydırıcılığını güçlendirirken, iç cephede de kuvvetlenmesi gerekmektedir. Böylece hem iç hem de dış cephede güçlü bir Türkiye, dostları için güvenilir, düşmanları içinse caydırıcı bir ülke haline gelecektir.

Dış cephedeki gücünü tüm dünyada kabul ettiren ve sayılı ordulardan birine sahip olan Türkiye, kendini geliştirerek özellikle yeni nesil savaş alanında başlattığı reformları hızlandırmalıdır.

Bir ülkede esas olan iç cephedir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk eserinde iç cephenin önemini vurgulamıştır: “Asıl olan iç cephedir. Bu cephe bütün memleketin, bütün milletin meydana getirdiği cephedir. Dış cephe, doğrudan doğruya ordunun düşman karşısındaki silahlı cephesidir. Bu cephe sarsılabilir, değişebilir, mağlûp olabilir; fakat bu durum, hiçbir zaman bir memleketi, bir milleti yok edemez. Önemli olan, memleketi temelinden yıkan, milleti tutsak ettiren, iç cephenin çökmesidir. Bu gerçeği bizden daha çok bilen düşmanlar, bu cephemizi yıkmak için yüzyıllarca çalışmışlar ve çalışmaktadırlar. Bugüne kadar başarılı da olmuşlardır. Gerçekten “kaleyi içinden almak”, dışından zorlamaktan çok kolaydır.” demiştir.

Bu bağlamda aşağıdaki maddelerden oluşan bir İç Cephe Doktrini oluşturularak, doktrin doğrultusunda çalışmalar yapılmalıdır.

- Çevremizdeki düşmanlıklar nedeniyle ordumuz ve donanmamız en yüksek seviyede tutulmalıdır.
- Tarihe baktığımızda, dışarıdan yıkılmayan ancak içten çöküş yaşayan birçok ülke ve uygarlığın, tarihin tozlu sayfalarında yer aldığını görüyoruz. Bu nedenle Türkiye, acilen iç cepheyi güçlendirme hareketine geçmelidir.
- Yasama, yürütme ve yargı organlarına ait tüm kurum ve kuruluşlar yeniden yapılandırılmalı, verimlilik artırılmalıdır.
- Kuvvetler ayrılığı ilkesi, Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi ile değiştirilerek, yönetsel denetimin dördüncü erk olarak konumlandırılması sağlanmalıdır.
- 2018 yılında hayata geçirilen ve değişiklik yapılmayan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, yönetim ilkelerine uygun olarak reforme edilmelidir.
- Devletin üst yönetiminde siyasetçiler ve bürokratların yanı sıra, yönetim alanında uzman teknokratlara da yer verilmelidir.
- Yönetsel denetim, sistemin ayrılmaz bir parçası olmalıdır.

- Üst ve orta düzey yöneticilerden başlayarak kamu çalışanlarının performansları değerlendirilmeli ve düşük performans gösterenlerin işine son verilmelidir.
- Devlet üst yönetime tarih, coğrafya ve teoloji gibi alanlarda eğitim verilmesi zorunlu hale getirilmelidir.
- Yönetim Tarihi Enstitüsü kurulmalı ve halkın tarihi ile yönetim tarihini doğru bir şekilde öğrenmesi sağlanmalıdır.
- Yeni çağın liyakat tanımı, görev atamalarında belirleyici unsur olmalıdır.
- Devlet, mümkün olduğunca tasarruf ederek sadeleşmelidir.
- Daha önce çeşitli nedenlerle devletle bağı kopmuş liyakat sahibi bürokrat, siyasetçi ve teknokratların geri dönüşü için bir program oluşturulmalıdır.
- Tersine göç programı ile beyin göçü yaşayan vatandaşların ülkeye dönüşü için uygulamalar yapılmalıdır.
- Devlet, sivil toplum ve özel sektörden oluşan bileşik güç anlayışıyla üretim, sosyal ve toplumsal gelişim programları geliştirilmelidir.
- Her bireyin gelişim konusundaki sorumluluğu hatırlatılmalıdır.
- Fonksiyonel şehirler modeli çerçevesinde tarım, sanayi ve hizmet üretim kentleri belirlenmeli; mavi yaka iş gücü ihtiyaçları halktan karşılanmalı, açık olan yerlerde ise üretim yerlerine yakın bölgelerde üretim kentleri kurulmalı ve eğitim verilerek göçmenlerin üretime katkı sağlaması teşvik edilmelidir.
- Göç Bakanlığı aracılığıyla demografik planlama yapılmalı ve göçmenlerin ülkeye entegrasyonu ile geri gönderileceklerin işlemleri sağlanmalıdır.
- Hiçbir devlet meselesi siyaset malzemesi haline getirilmemelidir.
- Toplumun kutuplaştıran, dezenformasyon yayanlara karşı ciddi yaptırımlar uygulanmalıdır.
- Gerekli görülen diğer önlemler disiplin içinde kararlılıkla alınmalıdır.
- Türkiye, iç cepheyi güçlendirmedeği sürece güçlü bir ülke olamaz.

Yeni çağın süper güçlerinden biri olabilmek için iç cepheyi güçlendirmek kaçınılmazdır. Bu, ancak yönetim ilkelerine dayanan reformlarla mümkün olacaktır. Reform sürecinde toplumun bilinçlendirilmesi son derece önemlidir; aydınlanma olmadan gerçekleştirilen reformlar başarılı olamaz. Yeni dünya düzeninde başarılı olmak isteniyorsa, siyasi kutuplaşmaları bir kenara bırakıp güçlü bir Türkiye hedefi doğrultusunda çalışmak gereklidir.

3. Türkiye Yüzyılı Yönetim Doktrini

Türkler tarih boyunca yaşamına farklı devletlerle devam ettiler. Kendilerine göre yönetsel olarak ömrü tükendiğini düşündükleri devletleri feshedip sıfırdan yeni devlet kurmaktan çekinmediler. Bunun Türklerin yönetim tarzı olduğunu, tarihte kurdukları on altı devlete baktığımızda, kabul etmek gerekiyor.

Osmanlı İmparatorluğunun son zamanlarında, kendini feshetme zamanının geldiği öngörülmüş ve kurulacak yeni devletin altyapısını oluşturmak için reform çalışmalarına başlanmıştır. Kurtuluş Savaşı, bu reformların sonucu olan eğitim sistemiyle yetişmiş Gazi Mustafa Kemal ve kurmay ekibi arkadaşlarının öncülüğünde kazanılmıştır.

Birinci Cihan Harbi sonunda verilen Kurtuluş Savaşı, dünya için bir milat olmuştur. Tüm milletlerin ortak paydada buluştuğu fikir, Türkler askeri olarak yenilmesi çok zor, savaşçı bir millet, oldu. Bu sonuçla birlikte mücadelenin cephesinin eksenini kayması gerekliliği fark edildi. Türklerin belli aralıklarda tutulması, Churchill'in deyiimiyle "büyürse budayın, solarsa sulayın" mottosuyla hareket edilmesi sağlandı. Bu yolda yapılan ilk şey Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişte aktarılması gereken beşerî mirasın önünü kesmek oldu. Böylece Cumhuriyet yönetsel olarak geçmişin bilgi, deneyim ve kabiliyetinden yoksul kalacaktı. İstenilen oldu ve ortaya çıkan boşluk, yabancı ülkelerin vesayeti ele almasıyla dolduruldu. Böylece genç Cumhuriyet Atatürk dönemi sonrasında yabancı menşei vesayet altında yönetilmeye başlandı.

Devlet yönetiminin, ülkeyi yönetmekten ziyade, yönetmeyi engellemek ekseninde bir bürokrasi geliştirildi ve topluma, bürokrasi kurumunun ulaşmaz, aşılamaz, yasalarla korunan ve halktan üstün algısı yerleştirildi. Toplumda, kalkınma yolunda ortaya çıkartılan engellere "bürokrasi" deyi geçmeye alıştırıldı. Sorgulamadan, ortadan kalkması için bir şeyler yapılmayan bu yapı toplumun alışlagelmiş bir parçası oldu. Zaman içerisinde, vesayet altındaki bürokrasi tarafından Atatürk dönemi yapılan tüm girişimlerin önü kesildi. Toplumdan da tepki gelmeyince bürokrasi üzerinden amaca ulaşıldı.

100. yılında Türkiye, yeni bir düzene geçiş yapmaya çalışan dünyanın kaotik ortamında; gelişmiş ve kalkınmış olarak süper güçlü bir ülke olmak için mücadelesine devam ediyor. İkinci yüzyılı için "Türkiye yüzyılı" nitelemesi ile ilk yüzyıldakine göre daha güçlü, kalkınmış ve gelişmiş bir ülke olmak için reformlar yapılacak. Bu reformlar sonucu yeni dünya düzeninde süper güçlü ülkelerden biri olmak, kalkınmışlık ve refah seviyesi yüksek bir ülke yaratılması hedeflenmektedir.

Yeni çağda tüm alanda değişimlerin olduğu öngörüsüyle yönetime dair tüm tanım ve kavramların tanımının değişeceği, yönetime dair tüm planlama ve kurgular bu tanımlara göre yapılandırılmalıdır.

Bu sebeple;

Tarihten dersler çıkartarak devlet yönetim sisteminin öze dönmesi, miadını doldurmuş, tüm vesayetlerden uzak, bağımsız ve gelişimci özelliği olan Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi ile yeni bir yönetim sistemi inşa edilmelidir.

Gerekçeler:

- Osmanlı İmparatorluğu'ndan Cumhuriyet'e geçiş sürecinde önceki on altı devletin yönetsel mirası Cumhuriyet'e tam ve sağlıklı şekilde aktarılamamıştır.
- Cumhuriyet'in ilk yüz yılında yönetim, vesayet tarafından kontrol altındaydı. Bu sebeple, tarihteki yönetime dair on altı devlette binlerce yıllık deneyim, bilgi ve birikimi kullanılamamıştır.
- Dünyanın düzeni değişmektedir. Oyunun kuralları değil bizzat oyunun kendisi değişmektedir. Bu sebeple de Türkiye'nin değişime ayak uydurması ve değişen ekseninde yerini en güçlü şekilde alması gerekmektedir.
- İlk yüzyılda vesayet altında özünden uzaklaşan yönetim sistemi, Kıt'a Avrupası ve Anglo Amerikan yaklaşımı etkisi altında kalarak, Türklerin geçmiş yüzyıllarda başarıya ulaşmış sistemlerinden uzaklaşmıştır.
- Türklerin tarih boyunca binlerce yıllık yönetim bilgi, birikim ve deneyimleri kurumsallaştırılamamıştır. Bu yüzden tüm birikim, sistematik bir şekilde tek sistem altında disiplinli şekilde toplanamamıştır.
- Türkiye yüzyılında başarılı olacak sistem, Türklerin kendine özgü geliştirdiği sistemdir. Bu sebeple de geçmiş tüm birikimi bir sistem altında disiplinli şekilde toplama ihtiyacı vardır.

Sonuç:

- "Türkiye Yüzyılı" olarak adlandırılan Cumhuriyet'in ikinci yüzyılında, yönetimde Kıt'a Avrupası ve Anglo Amerikan bakış açısını ortadan kaldırarak yönetim vesayetine son verilmelidir.
- Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi'ne geçilerek, tarihte yönetime dair elde edilmiş tüm birikim bu sistemde toplanılarak, sistem hayata geçirilmelidir.
- Geçmişteki yönetsel tüm birikiminin toplanması ve Türk yönetim tarihinin bugünlere ulaştırılması için "Yönetim Tarihi Enstitüsü" kurulmalı ve bu alanda düzenli ve sürekli kurumsal çalışmalar yapılmalıdır.
- Pandemiyle birlikte yakın çağın kapanması ve yeni bir çağın başlamasıyla dünya düzeninin sil baştan olduğu bir dönemde yönetim sistemleri de yenilenmek zorundadır. Bu vesile ile Türkiye yönetim sisteminin değişmesinin, zaman kaybı veya dünyanın gerisine düşme gibi negatif yönlü sonuçları olmayacaktır.
- Yönetim yeniden oluşturulur, uygulanır ve geliştirilirse, her alanda başarı gelecektir. Çünkü yeni çağdaki en önemli güç yönetim olacaktır.
- Oluşturulacak yönetim sistemi, liyakat odaklı hareket edilerek, oluşturulma, uygulama ve geliştirilme evrelerin tamamı profesyonellerin liderliğinde yürütülmelidir.
- Bu çalışmalar, ivedi olarak yapılması gereken reformların başında gelmelidir.

4. Merkez Anadolu Kuvvetler Ayrılığı Doktrini: *Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi*

İnsanların toplu halde yaşamaya başlamasıyla birlikte, düzenin sağlanması için belirli kuralların oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Zamanla toplulukların büyümesi ve devletlerin oluşmasıyla, toplumların yönetimi için daha kapsamlı kurallar geliştirilmiş ve ideal devlet arayışına girilmiştir. Bu süreçte, devlet yönetimi kavramı, yönetim biliminin bir alt dalı olarak ortaya çıkmıştır. Devlet olmanın gereklilikleri zamanla evrilmiş ve günümüzde de devam eden ideal devlet arayışı sürmektedir. İdeal devlet arayışına katkıda bulunan düşünürler, İlk Çağ'a kadar uzanmaktadır. Tarih boyunca birçok düşünür, farklı ideal devlet modelleri önermiştir. Modern anlamda benimsenen ideal devlet yönetiminde kuvvetler ayrılığı anlayışının ön planda olduğu söylenebilir.

Kuvvetler ayrılığı, yasama, yürütme ve yargı organlarının birbirinden bağımsız olarak işlev gördüğü bir devlet yönetim modelidir. Bu model, devletin farklı güç ve sorumluluk alanlarına ayrılmasıyla, her bir organın diğerleriyle çatışma yaşamadan faaliyet göstermesini sağlar. Kuvvetler ayrılığı ilk olarak antik Yunan ve Roma dönemlerinde ortaya çıkmıştır. Genel olarak, bu sistem yasama, yürütme ve yargı olmak üzere üç ana kola ayrılmaktadır.

Kuvvetler ayrılığı sistemi, yasama, yürütme ve yargı olarak tanımlanan güçlerin, farklı yollarla göreve gelen ve aralarında denge ve denetim mekanizmaları bulunan çeşitli organlara dağıtılması şeklinde tanımlanır. Devletin yasama ve yargı dışındaki tüm faaliyetleri yürütme işlevi olarak kabul edilir. Yasama, genel, sürekli, nesnel ve kişisel olmayan kurallar koyma yetkisine sahiptir. Yargı ise, yasama ve yürütme organlarından bağımsız mahkemeler aracılığıyla görevlerini yerine getirir. Yargıçların bağımsızlığı, yasama ve yürütme organlarından bağımsız olarak, Anayasa ve hukuka uygun bir şekilde vicdani kanaatlerine dayanarak karar vermelerini sağlamayı amaçlar.

Yıllar içinde gerçekleşen sanayi devrimleri, üretim tekniklerindeki değişimlerin yanı sıra yönetim ve devlet yönetimi alanını da etkiledi. İnsan odaklı olan devlet yönetimi, dünya genelindeki gelişmelere paralel olarak, insanların alışkanlık ve ihtiyaçlarındaki değişimlere yanıt vermek zorunda kalan bir alan haline geldi. 2019 yılında Covid-19 virüsünün neden olduğu pandemi, Yakın Çağ'ın sona ermesine ve yeni bir çağın başlamasına yol açtı. Bu yeni döneme geçiş süreci, insanların alışkanlık, ihtiyaç ve beklentilerinde önemli değişiklikler getirdi. Bu değişim, sadece oyunun kurallarının değil, oyunun kendisinin değiştiği yeni bir

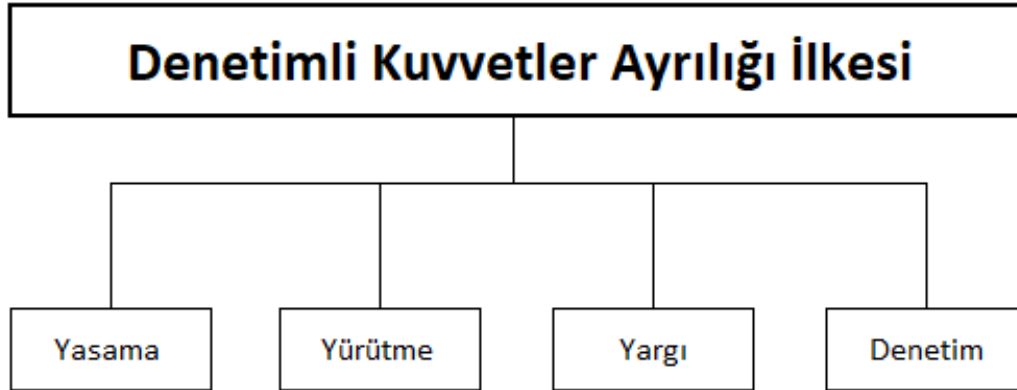
dünya düzenine evrildi. Bu nedenle, yeni çağın dünya düzenine uyum sağlamak amacıyla devlet yönetim modellerinde de değişiklikler kaçınılmaz olacaktır. En kritik nokta, geçiş süreci tamamlandığında yeni çağa hazırlıklı olan ülkelerin süper güç haline geleceğidir. Bu bağlamda, eski çağın devlet yönetimi modellerinin hızla geçerliliğini yitireceği göz önünde bulundurularak, yeni yaklaşımlar geliştirmek ve devlet yönetimlerini bu doğrultuda hazırlamak zorunlu hale gelmiştir.

Kuvvetler ayrılığı ilkesi, süper güçlü bir ülke olma hedefi doğrultusunda, değişimlere yanıt verecek şekilde yenilenmeli ve yeni dünya koşullarına uygun olarak yeniden yapılandırılmalıdır. Yönetimde en kritik unsur verimliliklerdir. Bir organizasyonun büyüklüğü ne olursa olsun, verimli hale gelmesi, daha az kaynakla daha fazla çıktı elde edilmesi anlamına gelir. Devlet yönetiminde ise bu, daha düşük maliyetle daha fazla fayda sağlamak demektir. Verimlilik, yönetsel denetimle sağlanabilir. Günümüzde devlet yönetiminde denetim yalnızca yöntem açısından gerçekleştirilmektedir. Tüm erklerin üzerinde ve onlardan bağımsız bir yönetsel denetim mekanizması mevcut değildir. Devlet yönetiminin verimliliği, yönetsel hedeflerin gerçekliği, merkez ile taşra arasındaki yönetsel bağın sorgulanması, belirlenen makro ve mikro hedeflerin incelenmesi, tüm erklerin ve bunlara bağlı merkez ve taşra kurumlarının verimliliğinin değerlendirilmesi vb. gibi unsurları içeren bir denetim mekanizması bulunmamaktadır. Bu durum, devletin belirlediği hedeflerin uluslararası gerçekliği, taşradaki en alt birimde bile hedeflerin benimsenip benimsenmediği ve belirli aralıklarla hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının kontrolü gibi yönetsel denetim mekanizmalarının eksik olduğunu göstermektedir. Gerekirse revizyonlar, ek önlemler ve ilgili kanun, yönetmelik ve diğer yönergelerde değişiklikler yapılması gibi süreçler için de bir denetim mekanizması bulunmamaktadır.

Kamu yönetimi alanındaki en yeni yaklaşım olan Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi, birçok açıdan Kıta Avrupası ve Anglo-Amerikan modellerinden farklılık göstermekte ve çağımızın ihtiyaçlarına uygun bir şekilde ele alınan dünyadaki en yeni devlet yönetimi yaklaşımıdır.

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi, Kuvvetler Ayrılığı İlkesini benimsemesine rağmen, günümüz dünyasında bu ilkenin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Yasama, yürütme ve yargı organlarının birbirinden bağımsız olmasının yanı sıra, birbirlerini kontrol etmelerinin mevcut devlet yönetimi aşamasında yeterli olmadığını savunmakta ve Merkez Anadolu Kuvvetler

Ayrılığı Doktrini çerçevesinde, bu üç erkin yanı sıra bir denetim erkinin de eklenmesi gerektiğini öne sürerek Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesini savunmaktadır.

Merkez Anadolu Kuvvetler Ayrılığı Doktrinine göre, gerekli olan erkler yukarıda belirtilmiştir. Bu bağlamda, modern kuvvetler ayrılığı ilkesine ek olarak, denetim mekanizması bağımsız bir dördüncü erk olarak ortaya çıkmıştır.

Devlet yönetimi, siyaset ve bürokrasi unsurlarının bir araya geldiği karmaşık bir yönetim biçimidir. Zaman zaman bu unsurlar arasında güç mücadelesi ve yönetimde kontrolü ele geçirme çabaları ortaya çıkmaktadır. Taraflar arasındaki açık ve gizli çatışmalar, darbeler, kalkışmalar, muhtıralar ve tehditler, devlet yönetim gücünü ele geçirme arzusunun birer yansımasıdır ve tarihte bu tür olayların birçok örneği bulunmaktadır. Gücü ele geçirme çabaları, devlet yönetiminde geri dönüşü olmayan yaralar açmakta ve ülkenin kalkınmasını durdurarak gerilemesine neden olmaktadır. Bu durum, devletin hedeflerini, yatırımlarını, kalkınma ve gelişim çabalarını olumsuz etkilemektedir. Eğer devlet yönetiminde sürekli ve sistematik bir denetim mekanizması mevcut olursa, vesayet mücadeleleri ve çatışmalar da yaşanmaz. Ayrıca, devlet yönetiminin etkinliği düzenli olarak izlenirse, kalkınma sürecinde önemli avantajlar sağlanabilir.

Denetim erkinin diğer güçlerden bağımsız olması son derece önemlidir. Özellikle siyaset ve bürokrasi alanlarında tam bir bağımsızlık sağlanması gerekmektedir. Denetimler, milletin en yüksek temsilcisi olan Cumhurbaşkanı adına gerçekleştirilmelidir. Bu mekanizma ve bu mekanizmada görevli devlet yetkilileri, yasalarla güvence altına alınmalıdır. Denetim süreci, katı bir disiplin anlayışıyla yürütülmeli ve tavizsiz bir şekilde uygulanmalıdır. Eğer denetim erki, gerektiği gibi sağlıklı bir biçimde işlev görürse, diğer erkler de sorunsuz ve verimli bir şekilde çalışır. Ancak, devlet yönetimi unsurları denetim erki üzerinde vesayet kurmaya çalışır

ve bu amaca ulaşırsa, o zaman ÷lkedeki tüm devlet kurumları ve yönetim sistemi çöker. Merkez Anadolu Kuvvetler Ayrılığı Doktrini çerçevesinde, yönetsel denetim bu denli kritik bir öneme sahiptir. Denetim erki, diğerklerin verimli, sağlıklı ve uyum içinde çalışmasını sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda devlet erklerini yönetsel olarak koruma ve destekleme görevini de üstlenmektedir. Ayrıca, hantal ve yavaş işleyen devlet yönetim süreçleri, denetim erkinin anlık takibi, esnekliğı ve hızlı hareket etme yeteneğı sayesinde bu kronik sorunların ortadan kaldırılmasına yardımcı olacaktır.

Sonuç olarak, günümüz dünyasındaki gelişmeler ve değışimler, denetim kavramının devlet yönetimi literatürüne dahil edilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Devlet yönetiminde icranın öneminin yanı sıra, denetimin de giderek daha fazla önem kazandığı bir döneme girmiş bulunmaktayız. Denetim, diğerklerin sağlıklı bir şekilde işlemlerini sağlayacak bir mekanizma olacaktır. Ancak, denetim erkinin tüm taraflardan bağımsız olması, denetimlerin millet adına Cumhurbaşkanını temsilen gerçekleştirilmesi ve yasal olarak tam bir koruma altında bulunması büyük bir önem taşımaktadır.

Kısım 3: Genel Esaslar

1. Dengeli Kalkınma Modeli

Yeni çağla birlikte dünyada birçok değişim meydana geldi. Oyunun kuralları değil, oyunun kendisinin değiştiğine şahitlik ettiğimiz günlerdeyiz. Bu değişimden en çok etkilenen kesim devlet oldu. Yeni çağ ile devletlerin büyük kısmı içerisindeki değişimlere bağlı olarak sıfırlanma ve yeniden yapılanma sürecine girildi. Makro açıdan bakıldığında dünyadaki politik kutupların değiştiğini ve her ülkenin yeni çağda konum almak gayretlerini görüyoruz.

Yeni çağda devlette en önemli konu yönetim olacak. Geçiş sürecinde savaşlar, çatışmalar gibi olaylar, askeri olayların ön planda olacağı algısını oluştursa da kartlar dağıtılınca yeni dünya düzeni kurulacak ve sakin günlerine dönecek. İşte o anda yönetim devletteki en önemli güç haline gelecek. Bu sebeple de yönetimi güçlendirmek için, şimdiden beşerî yatırım yapılması gerekiyor. Yeni çağda süper güçlü ülkelerden olunmak isteyen devletler, yeni çağın kurallarına göre yönetim sistemlerini yapılandırmak zorundadır.

Bir devletin en önemli amacı, o ülkenin kalkınmasını sağlamaktır. Bu, eski çağda, devlet öncülüğünde yapılan ve sürecin büyük bir kısmında devletin aktif olarak rol aldığı bir akış içerisinde yapılıyordu. Yeni çağda bu kalkınma modeli de tamamen değişecek.

Yeni çağın kalkınma modeli; devletin öncülüğünde, koordinasyonunda ve denetiminde sivil toplumun, özel sektörün ve toplumun aktif olarak yer aldığı bir bileşik gücün aktif rol almasıdır.

Bileşik güç, devlet öncülüğünde, koordinasyonunda ve denetiminde sivil toplum, özel sektör ve toplumdaki (toplumun özel sektör ve sivil toplum dışında kalan kesimden) oluşan paydaşların o ülkenin kalkınması amacıyla bir araya geldiği çalışma grubuna denir.

Dengeli kalkınma, yeni çağın süper güçlü ülkelerinden biri olmak amacıyla bileşik gücün, ülkenin kalkınmasını sağlamak üzere yaptığı çalışmalara denir. Dengeli kalkınmada devletin özel sektör ve sivil topluma daha fazla rol dağıtarak sorumluluk vermesi, paydaşlar arası koordinasyonu sağlaması ve denetimi gerçekleştirmesi esastır. Dengeli Kalkınmanın tek amacı, kalkınmadan toplumun tüm kesiminin faydalanması ve istifade etmesidir. Belli gelir, iş ve coğrafi konum gibi farklı kriterde bulunanların kalkınmadan etkilenip toplumun diğer kesimin fayda görmediği kalkınmayı, dengeli kalkınma reddeder.

Kalkınmada denge kavramı iki farklı amaçla kullanılmaktadır. Birincisi kalkınma için devlet, sivil toplum, özel sektör ve toplumdaki oluşan paydaşlarla bir planlama yapılmasıdır. İkinci olarak kalkınma sonucunun toplumun dengeli şekilde herkesçe hissetmesi ve fayda görmesidir. Yani hem girdi hem çıktı aşamasında dengeli olmayı ifade etmektedir.

Devlet, kalkınma hedeflerinin belirlenmesi; bileşik güç paydaşlarına görev dağılımını yapması, paydaşlar arası koordinasyon, iletişimi sağlama ve sürecin denetiminin; gerekli revize ve tedbirlerin alınmasını gerçekleştiren öncü olan en büyük paydaştır. Devlet en önde diğer paydaşları kalkınma için peşinden sürükleyecek lider pozisyonundadır. Egemenliğine dayanarak; diğer paydaşlar üzerinde yaptırım, ceza verme, vergi alma gibi anayasa ve yasalara bağlı haklara sahiptir. Özel sektör, kalkınma politikaları için devletin belirlediği hedefleri yerine getirmekle yükümlüdür. Özel sektör, devletle arasındaki köprüyü bir diğer paydaş olan sivil toplum ile gerçekleştirecek. Sivil toplum özel sektör ile devlet arasında

konumlanmaktadır. Devletin ve özel sektörün yapması gerekenler konusunda baskı grubu görevini üstlenecektir. Dengeli kalkınma modelindeki bileşik gücün son paydaşı toplumdur. Bir ülkenin kalkınması için bireylere de görevler düşmektedir. Toplumda birey olma bilinci ve hareketi içerisinde olmak da kalkınma için bir şeyler yapmaktır. Dolayısıyla toplumun, özel sektör ve sivil toplum dışında kalan kısmı için de fonksiyonlar yüklenmesi gerekecektir.

Dengeli kalkınma modelinde, ülkenin gelişmesi ve kalkınması için, herkesin taşın altına elini koymasındır. Dengeli kalkınmada amaç, sorumlu bireylerin olduğu bir toplum inşa etmektir. Eski çağın sonlarına gelindiğinde bireylerin, kurallara, kanunlara ve toplumda yazılı olmayan kural, alışkanlık, geleneklere uyulmama eğilimi söz konusu olduğunu gördük. Böyle olunca devletin kalkınma yolunda tek başına kaldı. Hal böyle olunca da dünyadaki ülkelerin kalkınması yavaşladı.

Yeni çağa geçiş süreci, diğer paydaşların önemini gösterdi. Yaşanan doğal afetlerde ekonomik, sosyal ve yardımlaşma gibi konularda sivil toplumun, özel sektörün ve toplumun desteğinin önemi görüldü. Bundan sonra da devlet, diğer paydaşları göz ardı etmeden, sorumluluk alanına dahil etmelidir. Böylece ülkenin kalkınması için tüm kesimleri hedeflere ortak edip, topyekûn şekilde hedefe gidilmesi sağlanmalıdır. Çünkü bundan sonraki süreçte devletin, bileşik gücü oluşturmadan, tek başına çalışması yeterli olmayacaktır.

2. Dengeli Kalkınma Modelinde Devletin Rolü

Dengeli kalkınma, yeni çağın süper güçlü ülkelerinden biri olmak amacıyla devletin, sivil toplumun, özel sektörün ve toplumun bir araya gelerek oluşturduğu, bileşik gücün ülkenin kalkınmasını sağlamak üzere yaptığı çalışmalara denir. Bir ülkenin kalkınması devletin görevidir algısının yerini genele yayılan sorumluluk gerçeği almak üzere. Yeni çağda kalkınma için sadece devlete sorumluluk yüklenmeyecektir. Dengeli bir kalkınma, başarının anahtarı olacaktır.

Kalkınmada denge kavramı iki farklı amaçla kullanılmaktadır. Birincisi kalkınma için devlet, sivil toplum, özel sektör ve toplumdaki oluşun paydaşlarla bir planlama yapılmasıdır. İkinci olarak kalkınma sonucunun toplumun dengeli şekilde herkesçe hissetmesi ve fayda görmesidir. Yani hem girdi hem çıktı aşamasında dengeli olmayı ifade etmektedir.

Kalkınmada ana sorumluluk devletindir. Kalkınma için planlama yapacak, rolleri dağıtacak, koordinasyonu sağlayacak ve denetimi yapacak paydaş devlettir. Bu rol çok önemlidir. Zira kalkınmada hedefin tutmamasının esas sorumlusu devlettir. Çünkü tüm yetki ve yaptırım gücü devlettedir. Bileşik güç paydaşları arasındaki en geniş yetki devletindir. Dolayısıyla da hedefe ulaşım ulaşmamanın sorumlusu devlettir.

Devlet çok iyi şekilde organizasyona sahip ve yetkin bireylerin olduğu bir yapıda olmalıdır. Aksi durumda kalkınma için görevini layığı ile yapamayacak, kalkınma hedeflerine ulaşamayacaktır.

Devletin yönetimi, diğer paydaşların yönetimine göre hem daha zor hem de daha kolaydır. Zordur, çünkü yapısı itibarıyla farklı kuralların ve geçerliliklerin olduğu bir alandır. Kolaydır, çünkü organizasyonun büyüklüğü sayesinde idare etmek orta ve küçük organizasyonlara göre daha kolaydır.

Devletin uygulamada kalkınma çalışmaları kapsamında en çok ihmal ettiği konu denetimdir. Uygulamada denetimlerin genelde usul yönünde ve/veya mali yönden gerçekleşmekte olduğunu söyleyebiliriz. Yönetimsel denetim, devletin ihmal ettiği bir konudur. Çünkü devletin siyasette iç içe olması, siyasi sonuçların olmaması için yönetimsel denetim kısımları ihmal edilmiştir. Fakat bilinmelidir ki, ülkenin menfaati yönetimsel denetimdedir. Sonuçları ne olursa olsun devletin yönetimsel denetim mekanizmasını harekete geçirmesi gerekiyor. Aksi durumda kalkınma yolunda yapılanları, yapılmayanları, eksikleri, yanlışları ve mevcut durumu tespit etmek imkânsız hale gelir.

Yeni çağda devletin siyasette arasındaki mesafenin açılması ve devlet yönetiminin siyasetle bu kadar iç içe olmaması gerekir. Devlet, siyaset dahil, tüm kurumların üzerinde tek başına olmalıdır. Devletin siyasetle iç içe olduğu hiçbir yönetim modeli başarıya ulaşamamıştır, ulaşamayacaktır da. Çünkü siyaset ve devlet, birbirinden bağımsız, iki ayrı kurumdur ve her zaman da öyle olmalıdır. Ne devlet siyasileşmeli ne de siyaset devletleşmeli. Sınırları içinde de hareket etmelidirler. Devletin bağımsız, saf ve ari bir yapıda olması çok önemlidir. Aksi durumda kalkınmanın dengesi bozulur ve amacına ulaşamaz. Bu da ülkeyi ve de kelebek etkisiyle dünyayı etkiler.

Sonuç olarak devletlerin kalkınmada dengeli olunmasını sağlama ve kalkınma yolunda ülkenin tüm paydaşlarının yer aldığı bileşik gücü çok iyi tertiplemesi gibi bir görevi vardır. Yönetimsel denetimle de kalkınma yolunda tüm paydaşları denetlemeli ve kalkınmanın sağlanması için, egemenlik gücüne dayanarak elde ettiği tüm yetkiyi sonuna kadar kullanmalıdır. Aksi durumda kalkınmada hedeflere ulaşılamaz. Devletin saf ve ari şekilde olması tüm bu çalışmaları yapmasını daha kolay getirecektir.

3. Dengeli Kalkınma ve Ülke Bileşik Gücü

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyini; devletin, sivil toplumun ve özel sektörün bir araya gelerek ürettiği katma değeri belirler. Bu durum eski çağda geçerli değilse bile yeni çağın olmazsa olmaz kuralı olacaktır. Bir ülkenin gelişmesi sadece devletin görevi değildir. Devletten başlayıp vatandaşa kadar indirgenecek bir sorumluluk silsilesi vardır.

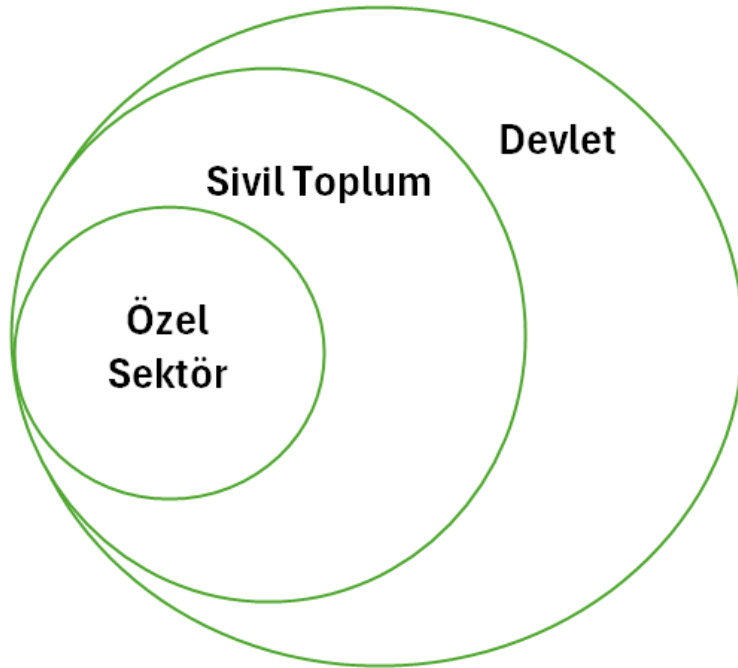
Devlet ürettiği hizmetler dolayısıyla sadece vatandaşlar için değil, özel sektör ve sivil toplum için de hizmet üretmek zorundadır. Üretilen bu hizmetler sonucu özel sektör ve sivil toplum da hizmet üretmeye ve katma değer yaratmaya başlar. Devletin, özel sektörün ve sivil toplumun yolunu açma gibi bir misyonu vardır. Buna karşılık özel sektör ve sivil toplum da yarattığı katma değerle ülkenin kalkınması ve gelişmesine hizmet etmelidir. Bu üç paydaş uyum içinde hareket etmelidir. Ülkenin bileşik gücünü bu üç paydaş oluşturur.

Ülke Bileşik Gücü: Devlet + Sivil Toplum + Özel Sektör

Bu üç paydaşın tümleşik başarı birliği içinde farklı görevleri ve fonksiyonları vardır. Her birinin kendi misyonunda hareket etmesi başarıyı getirecektir. Fakat taraflar henüz kendini, bileşik içindeki fonksiyonunu ve misyonunu bilmiyorsa, sürece, tanımlamalardan başlanmalıdır. Paydaşların kendini, fonksiyonunu ve misyonunu bilme düzeyi, ülkenin gelişmişlik düzeyiyle doğru orantılıdır.

Bir ülkenin gelişmesi için her bir vatandaşın sorumluluğu vardır. Bu sorumluluğu hissettirmek sorumlu birey algısı oluşturmak görevi de devlettir. Devlet bu bileşikte temel sorumluluğu almıştır. Ülkenin kalkınmasındaki ana rol gereği, hedefin belirlenmesi, fonksiyonların dağıtımı, koordinesi ve denetimi devlete aittir. Diğer iki paydaş ise yüklenilen misyonu gereğince elinden gelenin en iyisini yapmakla yükümlüdür.

Paydaşların görevleri itibariyle fonksiyonları aşağıdaki gibidir:

Devlet, sivil toplum ve özel sektörler iç içe geçmiş sorumluluk ve fonksiyon yüklenmiştir. Ülkenin gelişmişliği özellikle ekonomi alanında ana yüklenicisi özel sektördür. Teşkilatlanma, birlik olma, topyekûn hareket etme, taraflar arasında katalizör olma ve baskı unsuru olma görevi de sivil toplumundur.

2023 hedefleri, ülkenin bileşik gücü ve dengeli kalkınmaya güzel bir örnektir. Devletin belirlediği 2023 hedefleri için sivil toplum ve özel sektör yeterince sorumluluk almadı ve hedeflere ulaşamadı. Burada görevlerin ve fonksiyonların tanımı, dağıtımı, koordinasyonu ve denetlemelerdeki eksikliklerinden de bahsedebiliriz. Tüm bu eksiklikler ve yanlışlıklar sonucunda 2023 hedeflerine ulaşamadı.

Bir ülke sadece devletin yürüttüğü politikalar sonucu kalkınmaz. Dengeli bir kalkınma isteniyorsa tüm paydaşların görevini eksiksiz şekilde yerine getirmesi gerekiyor. Aksi durumda kalkınma olsa bile dengesizlik söz konusu olur. Kalkınmayı tüm kesiminin hissedeceği ve faydalanacağı şekilde yapmazsanız, toplumda uçurumlar olur ki bu da toplumda rahatsızlık oluşturur ve nihayetinde toplumda parçalanmalar yaratır. Burada odaklanması gereken konu dengeli kalkınmadır. Dengeli kalkınmanın yolu da ülkenin bileşik gücünü harekete geçirmektir. Aksi durumda başarısızlıklar ve geri kalmışlık söz konusu olur.

4. Kalkınmada Bileşik Gücün Önemi

Bir ülkenin nihai hedefi kalkınmadır. Bu amaçla devlet adı verilen bir kurum kurulur ve ülkenin kalkınması için yönetilir. Devlet kavramını açarken siyasetçi, bürokrat ve teknokratlardan oluşan heterojen bir yapının varlığından söz etmek gerekir.

Sanayi devrimiyle birlikte küresel ölçekte kalkınma kavramı hız kazanmıştır. Dolayısıyla yönetim kavramı da bu hızlanmadan etkilenmiştir. Devlet yönetiminin geliştirilmesi için yeni metodolojiler, stratejiler ve modeller geliştirilmiştir. Ancak temel dinamikler değişmemiştir. Temel dinamiklerden biri de ulusal kalkınma gündeminin ana ağırlığı bir devlet yükümlülüğü olarak kabul edilmesi idi.

2019 yılında Covid19 virüsünün neden olduğu pandemi ile dünyada yeni bir dönem başladı. Yeni bir dönemin başlaması dünyada birçok değişikliği de beraberinde getirdi. Oyunun kurallarının değil, oyunun kendisinin değiştiği bir dönem başladı. Geçiş sürecinde hemen her tanım değişirken, insanların alışkanlıkları, yaşam tarzları ve düşünce biçimleri de kökten değişiyor.

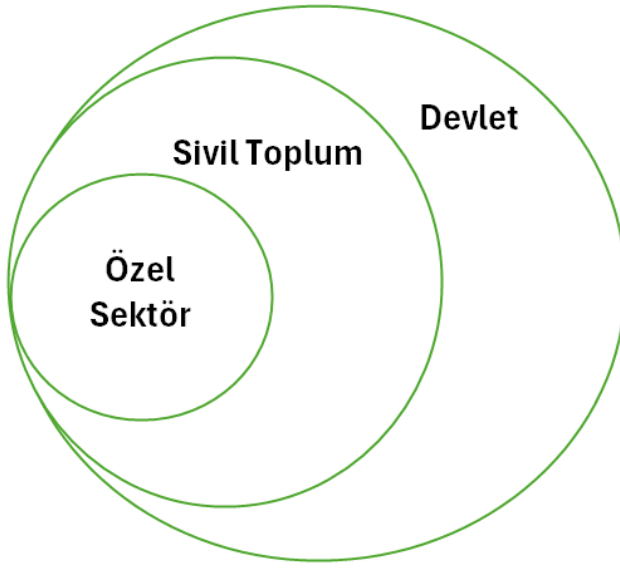
Değişimden yönetim kavramı da etkilenmiştir. Yönetimin bir alt kavramı olarak devlet yönetimi alanı daha önemli ve stratejik hale geldi. Nitekim yeni dönemde yönetimin devletin en önemli unsuru olacağı öngörülmektedir. Devlet yönetimine ilişkin birçok kavram da değişecektir. Bunlardan biri de kalkınmadır. Yeni dönemde kalkınmanın tanımı, içeriği, sorumlulukları ve başarılı kalkınmanın formülü değişecektir.

Yeni çağda kalkınma, tüm toplumun sorumlu olacağı, devlet güdümlü bir kavram haline gelecektir. Devlet, sivil toplum ve özel sektör dahil herkesin kalkınmada rolü ve görevi olacak. Kalkınma sadece devlet tarafından yapılacak bir şey olarak tanımlanmayacaktır. Kalkınmanın başarısını sağlamak için tüm paydaşların dahil olduğu 'ülke bileşik gücü' kavramı ortaya çıkmıştır.

Ülke bileşik gücü şu formülle ifade edilmektedir:

$$\text{Ülke Bileşik Gücü} = \text{Devlet} + \text{Sivil Toplum} + \text{Özel Sektör}$$

Bileşik gücün kapsayıcılığı açısından ülke aşağıdaki gibidir:

Devlet, sivil toplum ve özel sektör iç içe geçmiş sorumluluklara ve işlevlere sahiptir. Özel sektör, ülkenin kalkınmasında, özellikle de ekonomik sektörde ana aktördür. Örgütlenme, birleşme, kolektif hareket etme, taraflar arasında katalizör ve baskı unsuru olma görevi sivil topluma aittir.

Devlet yine kalkınmanın öncüsü ve diğer sektörlerin arkasındaki itici güçtür. Ancak devlet her şeyden sorumlu değildir. Önemli olan ülkede yaşayan herkesin

kalkınmadaki rolünün ve yükümlülüklerinin farkında olmasıdır. Bu bağlamda, tüm vatandaşların kalkınma yolunda yükümlülükleri vardır. İşte bu noktada *liyakatli vatandaş* kavramı önem kazanmaktadır. Herkes bilinçli hareket etmelidir.

Güçlerin birleştirilmesiyle kalkınma sorumluluğu başta devlet olmak üzere toplumun diğer kesimlerine de yayılır. Böylece daha etkin ve geniş kapsamlı kalkınma çabalarından söz etmek mümkün hale gelir. Paydaşlar, sürekli devleti eleştirerek sorumluluk kaydırmanın kronik rahatsızlığından kurtulur ve kalkınma başarısı ya da başarısızlığı durumunda herkes devletten önce kendini sorgular hale gelir. Bu şekilde özeleştirici bir tür otokontrol mekanizmasına dönüşür. Bu da başarıyı artıracak mekanizmaların kurulması anlamına gelir.

Yeni dönemde kalkınma kavramının tanımı, paydaşları, yüklenicileri ve yöntemleri değişmektedir. Bu bağlamda kalkınma sorumluluğu devletin topyekûn gücüyle toplumun tamamına yayılacak, araştırmaların daha etkin ve daha geniş bir perspektifle yürütülmesi sağlanacaktır. Devlet, tüm paydaşlar için kapsayıcı bir rol üstleneceğinden kalkınmada öncü olacaktır. Devletin liderliği ve koordinasyonu altında tüm paydaşlar kendi rollerini oynayacaklardır. Bu şekilde, kalkınmaya kimin ne ölçüde katkıda bulunduğu ve katılanların performansı netleşecektir.

5. Dengeli Kalkınmanın Kaldırıcısı: Bileşik Güç

Yeni çağla birlikte dünyada birçok konunun tanımı değişti. Oyunun kurallarının değiştiği değil oyunun kendisinin değiştiği şeklinde yorumlanmalıdır. Değişen tanımlardan biri de *kalkınma* oldu. Devletin sorumluluğunda olan kalkınma, toplum tarafından iktidardaki hükümete sorumluluğu yükler ve seçimlerde buna göre değerlendirme yapılırdı. Mono bir sorumluluk vardı. Yeni çağda bu sorumluluğun alanı ve aktörleri bakımından genişleme oldu. *Mono sorumluluk* yerini *bütünsel sorumluluğa* bıraktı.

Devletin yanında bileşik güç olarak tanımlanacak bir paydaşlar grubunun sorumluluğu ile kalkınmanın sorumluluğu, olması gerektiği gibi, tüm kesime yayıldı. Kalkınmada sorumluluğu olan *Bileşik Gücü* şu şekilde formüle edebiliriz:

Bileşik güç= Devlet + Sivil toplum + Özel sektör + toplum

(BG= DY+ STKY + ÖSY + TP)

Devletten, kalkınmadaki sorumluluğu azaltılarak, temel görevlerini doğru ve eksiksiz şekilde yapması beklenir hale gelecektir. Çünkü yeni çağda iklim değişikliği, göç, kuraklık, su sorunu, nüfus artışı, küresel ısınma, salgın hastalıklar gibi daha temel konularda kıtlığa varacak durumlar olacaktır. Bu sebeple de bugün için önemli olmayan birçok şey gelecekte önemli hale gelecektir. Devletin bu konuda tedbir alması ve toplumun sorun yaşamaması zaten devlet için yeterince ağır bir sorumluluk olacaktır. Yakın zamanda devletlerde *kıtlık politikaları* çokça uygulanacak hale gelecektir.

Kalkınmada sorumluluk paylaştırıldığında, diğer paydaşların sorumluluk yüklenmesi, yukarıda yer alacak kıtlık politikaları için pozitif yönlü katkılar da sunacaktır.

Sadece vergi verme sorumluluğun ötesinde daha farklı sorumlulukların yüklenmesi, yeni çağla birlikte her bir insan için geçerli olacaktır. Bu sorumluluğun sonuç kısmında birçok farklı yansıma olacaktır. Ülkelerin yönetimlerindeki karar alma süreçlerinde bu yansımaları göreceğiz. Şurası kesindir ki, artık "*sorumlu vatandaş*" kavramını sık sık duyacağız. Duymaktan öte kanun, yönetmelik, işleyiş ve günlük hayatın bir parçası olacaktır. Esas olan ise devletin yakın gelecekte yaşanılması muhtemel bu senaryolar üzerinde şimdiden çalışarak tedbir alması ve yeni oyunun kuralına göre hareket etmesi gerekliliğidir.

6. Devlet Yönetiminde İç Cephe Kavramı

Devlet yönetimi, iç ve dış paydaşları olan ve toplamı dünya nüfusuna eşit olan büyük bir organizasyondur. Sağlıklı bir devlet yönetimi için hem iç hem de dış paydaşların göz önünde bulundurulmasıyla politikalar oluşturulmalı ve stratejiler geliştirilmelidir. Ancak tarih, devletler için iç cephenin daha kritik olduğunu göstermektedir. Devletler, dışarıdan gelebilecek her türlü saldırıya karşı önlemler alırken, iç cepheden gelebilecek tehditler genellikle belirsizdir. Eğer devlet yönetim sistemi sağlam değilse, iç cephe riskli hale gelebilir.

Bu duruma en iyi örnek, Truva Uygarlığı' nın yıkılışıdır. Dışarıdan ele geçirilemeyen Truva, düşmanın bıraktığı tahta atın içeri alınmasıyla, atın içinde içeri giren düşman askerlerinin yardımıyla kolayca fethedilmiştir. Uygarlığın sonu, iç cephedeki yönetsel hatalardan kaynaklanmıştır. Eğer Truva Uygarlığı yıkılmasaydı, tarih kesinlikle farklı bir seyir izlerdi.

Günümüzde de iç cephenin önemi değişmemiştir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk eserinde iç cephenin önemini vurgulamıştır: “Asıl olan iç cephe dir. Bu cephe bütün memleketin, bütün milletin meydana getirdiği cephe dir. Dış cephe, doğrudan doğruya ordunun düşman karşısındaki silahlı cephesidir. Bu cephe sarsılabilir, değişebilir, mağlûp olabilir; fakat bu durum, hiçbir zaman bir memleketi, bir milleti yok edemez. Önemli olan, memleketi temelinden yıkan, milleti tutsak ettiren, iç cephenin çökmesidir. Bu gerçeği bizden daha çok bilen düşmanlar, bu cephemizi yıkmak için yüzyıllarca çalışmışlar ve çalışmaktadırlar. Bugüne kadar başarılı da olmuşlardır. Gerçekten “kale yi içinden almak”, dışından zorlamaktan çok kolaydır.” demiştir.

İç cephe, düşman, hain ve kriptoların tespit edilemediği, niyetlerin çok zor tespit edilebildiği belirsiz bir alandır. Teorik olarak, iç cephede yer alan herkesin devlet ve vatan için çalıştığı varsayılmaktadır. Ancak ajanlık, istihbarat ve vatana ihanet kavramlarının ortaya çıkmasıyla, tarih bize herkesin vatansever olmadığını göstermiştir. Dış cephedeki riskler belirgin olduğu için devletler bu konuda önlem alabilirken, iç cephedeki potansiyel tehlikeler bilinmediği için tedbir almak zorlaşmaktadır. Bu nedenle, iç cephenin düzenlenmesi son derece önemli ve kritik bir konudur.

İç cepheyi düzenlemek, devletin temel sorumluluklarından biridir. İç cephedeki sürekliliği sağlamak ve zayıf noktaları tespit ederek gerekli önlemleri almak ise istihbarat birimlerinin görev alanına girmektedir. Eski zamanlarda iç cephe ajanları düşmana bilgi sızdırma yoluyla sabotaj yaparken son yıllarda iç cephede yönetsel sabotajlar meydana gelmektedir. Bu tür sabotajlar, ülkenin idari sistemindeki boşluklardan yararlanarak gerçekleştirilmektedir. Sabotajı gerçekleştiren kişi işini yapıyor gibi görünse de bu durum devlet ve ülke için zararlı sonuçlar doğurmakta ve hukuki olarak bir yaptırım uygulanamamaktadır. Bu nedenle, iç cepheyi zayıflatanları tespit etmek, etkili bir yönetim denetim mekanizması kurmak ve bunu sağlıklı bir şekilde işletmekle mümkün olacaktır. Yönetsel denetim, en üstten en alta kadar iç cepheye zarar veren yönetsel sabotajları tespit eden devletin en önemli unsurlarından biri olmalıdır. Ancak dünya genelinde etkili bir yönetim denetim mekanizmasına sahip devlet bulunmamaktadır. Bu durum, yönetsel sabotajların geç fark edilmesine ve sonuç olarak işin içinden çıkılmaz bir hale gelmesine yol açmaktadır. Bu nedenle, kuvvetler ayrılığına dayanan ülkelerin acilen denetimli kuvvetler ayrılığı modeline geçmeleri gerekmektedir.

Böylece yasama, yürütme ve yargı erkine ilave olarak bir denetim mekanizması ekleyerek iç cepheyi güçlendirebilirler.

Sonuç olarak, devletlerin iç cepheye dış cepheye yaptıkları yatırımlar kadar önem vermeleri ve bu alana kaynak ayırmaları gerekmektedir. Bu yaklaşım, dost ve düşmanın belirsiz olduğu bir ortamda daha caydırıcı olmalarını sağlayacaktır. Aksi takdirde, yönetsel sabotajlara maruz kalarak iç cephede onarılması güç yaralar alacaklardır. İç cephede düşmanın aşmasının zor olacağı sağlam güvenlik duvarları, ancak etkili bir yönetim denetimi ile inşa edilebilir.

7. Devlet Yönetiminde Karma Sistem

Organizasyon türü ne olursa olsun ister kamu ister sivil toplum kuruluşu ister özel sektör; profesyonel yönetime ihtiyaç vardır. Bu durum mevcut yönetimlerin bir eksikliği değil; doğa kanununun bir gereğidir.

Her organizasyonun yönetsel olarak iki boyutu vardır. Birincisi teknik boyut, ikincisi yönetsel boyutu. Devlet yönetiminin teknik boyutu, özellikle karar verme noktalarındaki bilgi ve deneyimdir. Bu boyut, devlet yönetiminin seçilmiş tarafı olan yürütmeyi ya da siyasi iktidarı temsil etmektedir. Yönetsel boyut ise yürütmenin karar verme noktasına kadar gelen tüm süreçlerin yönetimidir. Bu boyut, seçilmişler tarafından atanan kesimdir. Bürokrasi olarak bildiğimiz boyutta, tüm dünyada olduğu gibi, devlet yönetimi alanında ülkemizde de yapısal değişikliğe gidilmelidir.

Atanan taraf yani bürokrasi dünyası yani yönetsel boyut, çok büyük ağırlıkla kamudan yetişen bürokratlar tarafından sağlanmaktadır. Fakat yeni çağ ile devlet yönetiminin tanımı da içeriği de değişti. Pandemi miladından sonra başlayan yeni çağda birçok tanım hızla değişmeye devam etmektedir. Değişen tanımların başında devlet, devlet yönetimi, yönetim ve organizasyon kavramları gelmektedir. Süper güçlü devletin klasik anlayışı, ekonomide ve askeri alanda gelişmiş; refah seviyesi yüksek devletleri kapsamaktadır. Halbuki yeni çağla birlikte süper güçlü devletler ekonomik olarak refah seviyesi yüksek olmanın yanında global ölçekli süper güçlü şirketlere ve markalara sahip; askeri alanda üretim yapan değil teknoloji üreten ve halkın demografik yapısını korurken refah seviyesini konjonktüre göre sürekli yüksek tutan devlet olarak tanımlanmaktadır. Yeni çağda devlet yönetiminin başarı şartı dünyayı anlaması ve vizyonun dünya ölçeğindeki pratik bilgilere sahip olmasında gizlidir. Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarından miras kalan hantal bürokratik anlayışı yapısı Cumhuriyet'e miras kalmış ve sonrasında da aynen devam etmiş olup bugünlere kadar gelmiştir. Yeni çağda teknokratların daha fazla yer aldığı bir yönetim sistemine ihtiyaç vardır.

Teknokrat, yönetimde ve ekonomide uzmanlığı nedeniyle devlet yönetiminde söz sahibi bulunan, uzmanlığı kuramdan çok tekniğe, uygulamaya dayanan, ekonomik ve yönetsel düzeneklerin işletiminde insan ögesini her zaman göz önünde bulunduran üst düzey devlet görevlisine denir. Artık devletin özel sektör, sivil toplum ve dünya ile ilişki bağı daha sıkı bir şekilde olmalıdır. Çünkü süper güçlü devlete sahip olmak sadece devlet yönetiminde değil, özel sektörün ve sivil toplumun gücünün toplamı kadardır. Bir başka ifadeyle *süper güçlü ülke, devlet, özel sektör ve sivil toplum paydaşlarının gücünün toplamıdır*. Bu güçleri maksimize edecek olan ya da lider güç ise devlet yönetimidir. İşte teknokratlar, özel sektörden gelmiş olmaları itibarıyla sadece devlet yönetimi kültürü içerisinde değil özel sektör ve sivil toplum yönetim kültürü de edinerek işin pratik bilgisine de sahip kesimde oluşacağı için devletin yönetsel boyutunun teorik kısmını bürokratlar, pratik kısmını ise teknokratlar oluşturan bir karma sistem geliştirilmelidir. Böylece yönetimin teorik ve pratik açıdan tamamlanmış olması sağlanmalıdır. Dikkat edilmesi gereken, teknokrasinin yönetsel boyutta kalıyor olması gerekliliğidir. Özellikle yürütme erkinin paydaşları yani

bakanlıkların siyasi atanması; yürütmenin siyasi iradeyi temsil etmesi bakımından değerli ve olması gerektir.

Devlet üst ve orta kademesinde daha çok teknokrat olmalıdır. Ancak bu sayede dünyadaki bakış açısına sahip olan bir yönetim sağlanır. Yönetimin teknik boyutunu daha da güçlendirecek bir adım atılmış olur. Bunun yanında yönetimin teorik kısmını pratik kısım yani bürokratik tarafı teknokratik taraf; teknokratik taraftı bürokratik taraf denetleyerek oto kontrol de sağlanmış olacaktır.

8. Devlet Yönetimi Uygulamalarında Gerçek Fayda

Devlet yönetimi, organizasyonun büyüklüğü ve çalışan sayısı nedeniyle yönetilmesi oldukça zor bir alandır. Bu alandaki yönetim sistemleri ve insan kaynakları, özel bir uzmanlık gerektiren karmaşık bir yapıya sahiptir. Hem teorik bilgi hem de pratik deneyim, bu iki alt bölümde başarılı olabilmek için elzemdir.

Teorideki çeşitli görüşlerin ve pratikteki karmaşık uygulamaların varlığı, somut fayda elde etmeyi zorlaştıran etkenler arasında yer almaktadır. Paydaşlara somut yararlar sağlayacak uygulamaların hayata geçirilmesi, bu karmaşık sistemde oldukça güçtür. Bu durum, devlet yönetiminin kendine özgü bir alan olduğunu ve bu alanda hem teorik hem de pratik çalışmalara sahip uzmanların bulunmasının önemini vurgulamaktadır.

Devlet yönetimi uygulamalarını dört ana başlık altında incelemek mümkündür: mevcut bir uygulamanın başka bir uygulama ile değiştirilmesi, mevcut uygulamanın iptal edilmesi, yeni bir uygulamanın eklenmesi ve mevcut uygulamanın olduğu gibi korunması. Bu süreçlerin her birinde en önemli kriter, uygulamanın somut sonuçlar doğurması ve hissedilebilir fayda sağlamasıdır. Eğer bu ilke yönetimin her aşamasında hayata geçirilebilirse, karmaşık olan devlet yönetimi daha anlaşılır bir hale gelecektir.

Devlet yönetiminin hukuk diliyle iç içe geçmiş karmaşıklığı hem yazılı belgelerde hem de uygulama süreçlerinde karmaşık prosedürlerin ortaya çıkmasına neden olabiliyor. Bu durum, devlet hizmetlerinden yararlanan paydaşların somut fayda elde etme oranını düşürüyor. Sonuç olarak, mutsuz paydaşlar tablosu ile karşı karşıya kalıyoruz.

Devlet yönetimine dair iki temel hatanın düzeltilmesi gerekmektedir. İlk olarak, devlet yönetimi, yönetim ilkelerine uygun bir şekilde yapılandırılmalı ve bu yapı sonrasında hukuki bir temele oturtularak hayata geçirilmelidir. İkinci olarak, yönetim süreçleri, somut fayda sağlayacak şekilde gereksiz prosedürlerden, karmaşık yazım ve süreçlerden arındırılarak sadeleştirilmelidir. Ancak bu koşullar altında, yönetim ilkelerine uygun gerçek bir yönetim sisteminden söz edilebilir.

Hiçbir algı, gerçeğin yerini alamaz. Bu nedenle, yalnızca kâğıt üzerinde oluşturulmuş ve gerçeklikle bağlantısı olmayan bir yönetim sisteminin uygulamada paydaşlar arasında memnuniyet yaratmaması, yazılacak yüzlerce sayfalık rapordan daha önemlidir. Dolayısıyla, sistemin faydasını anlatan raporların, gerçek anlamda fayda üretmediği sürece, hiçbir kıymeti yoktur.

Yalın yönetim kavramı, gereksiz süreçler, prosedürler, yönetmelikler ve hukuki yükümlülüklerden arındırılmış, paydaşların somut ve hissedilir faydalar elde ettiği bir sistemdir. Bu yönetim anlayışını benimseyen ülkeler, süper güç olma yolunda önemli bir avantaja sahip olabilirler. Bu nedenle, devlet yöneticilerine bu konuda önemli görevler düşmektedir. Eğer bir devletin süper güç olma hedefi varsa, yalın yönetimi hayata geçirmesi kaçınılmazdır.

Sonuç olarak, bir ülkede halkın beklentisi, devlet yönetiminin kendilerine ve diğer paydaşlara somut hizmetler sunmasıdır. Toplumun ödediği vergilerin karşılığında bu beklenti son derece doğaldır. Eğer karmaşık devlet yönetimi, yönetim ilkelerine uygun bir şekilde düzenlenip

yalın hale getirilirse, bu durum teoriden pratiğe geçerek somut ve hissedilir faydalar sağlamaya başlayacaktır. Toplumun beklentisi de tam olarak budur ve devlet yöneticilerinin ortaya koyması gereken vizyon da bu çerçevede şekillenmelidir.

9. Merkez Anadolu Devlet Yönetim Sistemi

Dünyanın en eski bilimlerinden birisinin yönetim olmasına rağmen, özel sektörde, sivil toplumda ve kamu yönetiminde henüz tam olarak olgunlaşmamış olması ironik bir durumdur. Bunun sebebi, dünyanın neredeyse tamamı, yönetimin hemen hemen herkesçe yapılabilir bir şey olduğunu düşünmesi olduğudur. Eğer öyle olmasaydı, herhangi bir alanda yönetime gelmiş ya da seçilmiş kişilerin yönetim konusunda eğitim alma şartı getirilirdi. Yönetimin genellikle insan yönetmek olduğu düşünülerek yönetim yetkinliğinde en önemli şartın deneyim olduğu kanısı hakimdir.

Halbuki gelişen ve değişen dünyada, yönetim yetkinliğinin de değiştiğini söylemeliyiz. Çünkü yönetimin temelinde insan vardır. İnsanların davranış, beklenti ve alışkanlıkları değiştiği sürece yönetimin stabil kalmasının imkânı yoktur. Bu sebeple yönetimin statik değil dinamik bir bilim olduğunu söylemeliyiz.

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte insanların alışkanlıkları, beklentileri ve yaşam şekilleri değişti. 2019 yılında dünya genelinde ortaya çıkan Covid 19 virüsü kaynaklı pandeminin de etkisiyle yaşam şekillerinde, kısa sürede radikal denilebilecek büyüklükte değişiklikler görüldü. Ayrıca iklim değişiklikleri, göç, savaş, kıtlık, kirlilik gibi dış etmenler de yaşam şekillerini, her geçen gün, daha da değişime zorluyor.

Temelinin insan olduğu yönetimin bu içsel ve dışsal kaynaklı bu değişimler karşısında kırılganlıkla değişime uğradığını ve değişen insanlığa çok hızlı şekilde uyumlu hale geldiğini söylemeliyiz. Pandemi döneminin şartları gereği e ticaret alışverişinin market düzeyinde yapılmasını örnek olarak verebiliriz. Bundan çok değil 20 yıl önce insanlara çok basit mutfak ihtiyaçlarını telefonla internetten sipariş verilebileceği söylene, kimse inanmazdı. İkametgâh belgesini internet üzerinden günün herhangi bir saatinde dakikalar içinde alınabileceği söylene herhalde yine kimse inanmazdı. İşte yönetim insan gereksinim ve beklentilerine bu kadar hızlı cevap veren, hassas bir bilimdir. Bundan 20 yıl sonra bugünden ön göremeyeceğimiz şeyler hayatımızın vaz geçilmez bir parçası olacak. Bunların her biri bir otoritenin yönetsel kararları sonucu oluyor. Büyük marketler yönetimlerinde e ticaret satışının olacağı kararı sonucunda market ihtiyaçları internette verilebiliyor ya da devletlerin yönetim kararı sonucu ikametgahlar internet üzerinden dakikalar içerisinde alınabiliyor. Kısacası, hayattaki her şeyin temeli, birilerinin yönetsel karar almasının sonucu olduğunu söylemeliyiz.

Kamu yönetimi, dünyada kimlik arayışı devam eden ve iki ana görüşün hâkim olduğu bir alandır. Hatta kamu denilince alt ve orta grupta yer alan bürokrasinin temsil edildiğini düşündüğümüzde; üst düzey kamu yönetiminin yani devlet yönetimi hakkında çalışmaların hemen hemen hiç olmadığını söyleyebileceğimiz bir alandır. Hatta devlet yönetiminin bir bütün olarak stratejik düzeyde ve operasyonel düzeyde iki ayrı boyutta ele alınması gerektiğini, kamu yönetiminin operasyonel devlet yönetimi olduğunu da ortaya koymalıyız. Devlet yönetiminde belirlenen stratejiler, uygulayıcılar ile aksiyona geçmektedir. Bu

bakımdan devletin üst yönetimi ile orta yönetim; orta yönetim ile alt yönetim kademesinin çift yönlü iletişiminin kuvvetli ve aralarındaki uyumun çok iyi olması beklenir.

Türkler, tarihte kurdukları 16 devlet ve Türkiye Cumhuriyeti ile devlet yönetiminde ciddi deneyimi olan bir millettir. Yüzlerce yıl dünyaya hâkim olan Türkler, devlet yönetiminde yapılan doğrular ile bu kadar uzun süre hükümdarlık yapmışlardır. Fakat Osmanlı İmparatorluğu'nun zayıflamasından sonra tasviye süreci başlamış ve Cumhuriyet rejimine geçilerek yola devam edilmiştir. Fakat Osmanlı'dan Türkiye'ye geçiş sağlıklı olmamıştır. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e intikal etmesi gereken mirasın çoğu tahrif edilerek yanlış şekilde ulaşmasına sebep olmuştur. Doğru temeller üzerine inşa edilmesi amacıyla yola çıkılmışken, Atatürk'ün ölümü sonrasında devam eden süreç çok yanlış şekilde temelin atılmasına sebep olmuştur. Hal böyle olunca Cumhuriyet ile geçmiş arasındaki bağ çok zayıflamıştır.

Tüm bu tablo göz önüne alındığında; tarih boyunca yönetimde başarılı olan Türklerin genlerine işli olan yönetim olgusunun henüz dünyanın netleştiremediği devlet yönetimi alanında yeni bir seçenek ve doğru bir alternatif olması bakımından Anka Doktrini sonucu ortaya çıkan Merkez Ankara Devlet Yönetimi Sistemi ortaya konulmalıdır.

Merkez Anadolu Devlet Yönetim Sistemi ile devlet yönetimine dair tüm dünyada Kıta Avrupa'sı ve Anglo Amerikan anlayışına alternatif oluşturulacaktır. Yeni bir alternatif oluşturmanın iki gerekçesi vardır. Birincisi Türklerin devlet yönetimi hakkında binlerce yıllık bilgi ve deneyiminin olması. İkincisi ise mevcut dünya düzeninde geçerli olan Kıta Avrupa'sı ve Anglo Amerikan modellerinin henüz kimlik arayışı devam ederken, bu iki istemi geliştirmenin anlamsız olması; onun yerine yepyeni bir model ortaya koymak daha sağlıklı olacaktır.

Merkez Anadolu Devlet Yönetim Sistemi (MYDAS), Kıta Avrupa'sı ve Anglo Amerikan sistemlerini bütünüyle reddetmektedir. Reddetmesinin en büyük sebebi, her iki sistemin devlet yönetiminin bir bilim mi, yoksa disiplin mi olduğu gibi kimlik arayışlarının devam etmesidir. Anka Doktrinine göre, kimlikleri oturmamış sistemler, başarılı da olamazlar. MADYS, devlet yönetimini bir bilim olarak görmektedir ve modellemelerini bu çerçevede oluşturmaktadır.

MAYDS, tarihteki 16 Türk Devletin ile Cumhuriyet arasındaki zayıf yönetsel bilgi mirasını güçlendirmeyi ve sadece Türkiye Cumhuriyeti için değil tüm Türk Devletleri için bir model oluşturmayı hedeflemektedir. Elbette ki MADYS, tüm dünyada herhangi bir devletin kullanabileceği modeldir. Fakat hedeflendiği ülkeler Türkiye Cumhuriyeti başta olmak üzere tüm Türk Devletleridir.

Geleceğin dünyasındaki devletlerin gücünün şifresi, yönetim olacaktır. Bu sebeple yönetime şimdiden yatırım yapılmalıdır. Türkiye' nin yönetsel başarısı için özüne dönmesi yeterli olacaktır. Yeni çağın süper güçlü ülkelerinden birisi olmak için geç değil ama çok da zaman yok. Bu sebeple ivedilikle çağın gerekliliklerini benimseyen bir yönetim sistemi kurulması için çalışmalar başlamalıdır.

10. Merkez Anadolu Devlet Yönetim Sistemiyle Değişim ve Yenilikler

Yönetim bilimi dünyanın en eski bilimlerinden biridir. Ancak kimlik arayışı devam etmektedir. Bir disiplin olduğu görüşü biraz baskın olsa da biz onu bir bilim olarak benimsememiz gerektiğine inanıyoruz. Yönetim, insanoğlunun var olduğu ilk dakikalardan itibaren ortaya çıkmıştır. Yönetim önce insanın kendini yönetme iradesi olarak ortaya çıktı ve kapsamı genişleyerek devam ediyor. Dolayısıyla yönetim bilimi eski bir bilimdir.

Devlet yönetimi ise yönetim bilimi içinde değeri ve önemi daha yeni yeni hissedilen bir bilim dalıdır. Geçmişte öneminin bu kadar hissedilmemesinin bir sonucu olarak bu alanda yapılan araştırmaların azlığı referans olarak gösterilebilir. Merkezîyetçi ve âdem-i merkezîyetçi bakış açısıyla birlikte ortaya çıkan Kıta Avrupası yaklaşımı ve Anglo-Amerikan yaklaşımı olmak üzere iki yaklaşımın varlığından söz etmek mümkündür. Bu iki yaklaşım geçmişte etkili olmuş olabilir ancak günümüzde etkinliklerini yitirmişlerdir ve yeni bir bakış açısına ihtiyaç duyulan bir aşamadadırlar. Bu, yeni yaklaşımların ortaya çıkmasına ve devlet yönetimi alanının gelişmesine olanak sağlayan önemli bir teşhistir.

2019 yılında Covid19 virüsünün neden olduğu pandemi ile dünyada yeni bir çağ başladı. Yeni çağ oyunun kurallarını değil, oyunun kendisini değiştirdi. Bunun sonucunda dünyada birçok şey yeni anlamlar kazandı ve yeniden tanımlandı. Devlet yönetimi en çok yeniden tanımlanan kavramlardan biridir. Yeni çağda devlet yönetimine ilişkin hem Kıta Avrupası hem de Anglo-Amerikan yaklaşımları sığ kalmaktadır. Bu nedenle Merkez Anadolu Devlet Yönetim Sistemi (MADYS) yeni dönemin normlarına uygun yeni bir bakış açısıyla ortaya çıkmıştır. Temelde Kıta Avrupası ve Anglo-Amerikan yaklaşımlarına karşı çıkmakta, ancak merkezîyetçilik ve âdem-i merkezîyetçiliği içeren karma bir sistemin varlığını kabul etmektedir.

Yönetimsel denetim altında güçler ayrılığı temel ilkelerinden biridir. Bu nedenle, devlet yönetimi alanında yönetimsel denetimi getirmeyi amaçlamaktadır. Devlet yönetimindeki siyasi yapıların varlığı ve siyasilerin idari denetimden geçme konusundaki isteksizlikleri nedeniyle, idari denetim mekanizması bugüne kadar açıklığa kavuşturulamamıştır. Siyasi yapılara göre halk zaten seçimler yoluyla hükümeti denetlemekte, başarısız olan parti ve kişilere sandıkta gerekli ceza verilmektedir. Ancak devlet yönetiminde yönetimsel denetim bu kadar sığ bir yaklaşımla ifade edilemeyecek kadar karmaşık ve uzmanlık gerektiren bir konudur. Siyaset kurumunun sandığının aksine, idari denetimler devlet yönetimindeki zafiyetleri ortaya çıkaran bir mekanizma değil, devlet yönetiminin her kademesini ve alanını denetleyen ve yönetimsel başarıyı artırmak için eksiklikleri ortaya çıkaran bir mekanizmadır.

Siyaset Kurumunun aksine, yönetimsel denetim mekanizmasının kurulması, açıkları ortaya çıkararak siyasi partileri ve grupları zayıflatacak bir mekanizma değil, devletin tüm gruplarını (siyasi gruplar dahil) güçlendirecek bir mekanizmadır.

MADYS, kendi kendini düzenler, karar alma süreci hızlıdır ve hükümet zamanında karar alabilir, politikaların ve diğer alt ilke, kural ve düzenlemelerin sürekli sorgulandığı ve değişen koşullara uyum sağlaması gereken bir modeldir.

Yönetimin temel ilkeleri dışında tamamen dinamik olması, geliştirilebilir bir model olduğunu gösterir; MADYS'nin kökleri Anadolu'da binlerce yıl öncesine dayanır ve geçmişin yönetim

mirasını geleceğe taşıyan bir modeldir. Geçmiş, bugün ve gelecek projeksiyonları açısından dinamik bir yapıya sahiptir. Bu yönüyle Kıta Avrupası ve Anglo-Amerikan modellerinden ayrılır. Yeni çağ için yeni tanım, kavram ve yaklaşımlara duyulan ihtiyaç her geçen gün daha fazla hissedilecektir. Belki de en büyük değişimin yaşanacağı alan devlet yönetimi olacaktır. İşte bu nedenle MADYS bu değişimlerin ihtiyaçlarını en iyi karşılayabilecek modeldir.

11. Merkez Anadolu Yaklaşımıyla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi

Cumhuriyet tarihinin yönetim alanındaki en önemli kilometre taşlarından biri olan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, 2018 yılından itibaren yürürlükte. Türkiye için farklı bir yaklaşım olan ve uzun yıllar alışkanlık haline gelmiş parlamenter sistemden sonra hala tam anlamıyla alışılan bir sistem olmadı ve belli kesimlerce hala sorgulanmaya devam ediyor.

Sistemin henüz kapsamlı ilk revizesi yapılmadığını görüyoruz. Fakat ortalama beş yılın sonunda sistemin aksayan yanları, eksikleri ve yanlışları kapsamlı şekilde revize edilmesi gerekiyordu. Bunun için çok olmasa da geç kalındığını söylemeliyiz. Sistemin eksiklerinin tek tek belirtilmesi bu yazının konusu değildir. Bu sebeple genel üzerinde makro açıdan tespitler yapılacaktır.

Devlet yönetimine dair Kıta Avrupası ve Anglo Amerikan bakış açısına Merkez Anadolu eklendi. Merkez Anadolu ile Anadolu' nun odak olarak alındığı bir devlet yönetimi sistemi olduğunu söylemeliyiz, yani Türk tipi ulusal bir yönetim sistemi modelidir. Bu bağlamda Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin mükemmel hale gelmesinin tek yolunun Merkez Anadolu yaklaşımı olduğunu altını çizerek söylemeliyiz.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi bir devlet yönetim sistemidir. Yönetim sistemi olmasına rağmen, hukukçular tarafından oluşturulmuştur. Bu yönüyle Kıta Avrupası yaklaşımının hâkim olduğunu söylemeliyiz. Zaten sistemin en majör hatası da budur. Bir yönetim sistemi, yönetim uzmanları tarafından oluşturulmalıdır. Sistemdeki tüm hataların, yanlışların ve eksiklerin kök nedeni tam olarak budur.

Çözüm Merkez Anadolu

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi, devletin insana üretmesi gereken hizmetleri insan odağına alarak yapan; kendi içinde disiplin, denetim, vizyon elementlerinin sürekli gelişimi ve değişimi sağladığı, öbür yönüyle dünyayla uyumluluğu sürekli olan devlet yönetim sistemine denir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin benimsediği Kıta Avrupası yaklaşımında yönetim kavramının kimlik arayışının devam ettiğini yani yönetimin bir bilim mi yoksa disiplin mi, model mi olduğu netleştirilmemiştir. Sadece bu argümanla bile bakıldığında bile yaklaşımın ne kadar eksik olduğu ve günümüz gerçeklerinden ne kadar kopuk olduğunu ortadadır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi için Merkez Anadolu yaklaşımı zaruri bir ihtiyaçtır. Bir an önce Merkez Anadolu yaklaşımıyla mükemmellik ve sıfır hata bakış açısıyla kapsamlı ilk revize gerçekleştirilmelidir. Sistem içinde kendi reformunu yapmalıdır. Böylece yapılanlar sadece revize olmayacak yeni bir sistem inşa etmiş etkisi yaratacaktır. Devletin ve ülkenin yönetiminde tıkanan ne varsa, bir daha kapanmamak üzere açılması sağlanacaktır. Hem de tüm bu etkiler çok kısa sürede sağlanacaktır. Sistemi uygulayan, sistemden etkilenen ve diğer tüm paydaşlar hissedilebilir somut etkiyi çok kısa sürede göreceklerdir.

Sonuç olarak Cumhuriyet tarihinde önemli reformların başında gelen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Kıta Avrupası yaklaşımını terk ederek ve özüne dönerek Merkez Anadolu yaklaşımını benimsemesi hem sistemin sağlığı ve sürdürülebilirliği hem de süper güçlü

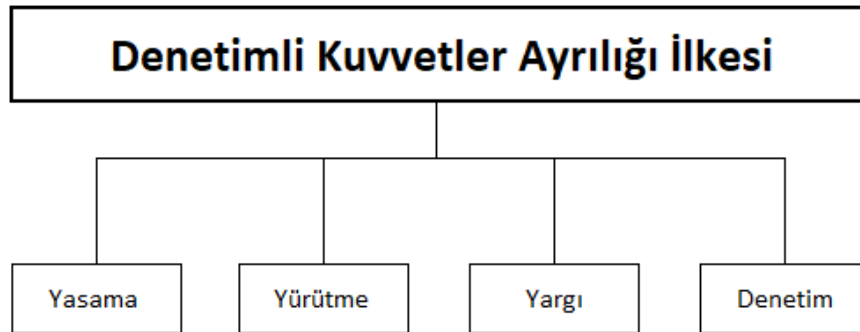
lkelerden biri olunması yolunda avantaj elde edilmesi bakımından önemli bir virajdır. Yeni ağda devletlerin en önemli gücü yönetim olacaktır. Türkiye’de zaman kaybetmeden bir an önce yönetim gücüne yatırımları bu şekilde yapmalıdır. Bunu da Türk tipi ulusal yönetim sistemi ile yapması Türkiye yüzyılında anlamlı olacaktır.

12. Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi

İlk çağlardan itibaren insanların bir arada yaşamaya başlamasıyla birlikte devletler kurulmuş ve toplu yaşamın kurallarını belirleme çabaları ortaya çıkmıştır. Zamanla gelişen düşünceler sonucunda kuvvetler ayrılığı ilkesi ortaya çıkmış ve devletlerde yaygın bir şekilde uygulanmaya başlanmıştır. Bu ilke, demokrasinin temel taşlarından biri olarak kabul edilmektedir. Anayasamızın 20. maddesinde kuvvetler ayrılığı açıkça belirtilmiştir: "Yasama anayasal düzene, yürütme ve yargı organları ise yasa ve hukuka bağılırlar." Bu ifadeyle kuvvetler net bir şekilde tanımlanmış ve ayrıştırılmıştır.

Günümüzde teknolojinin etkisiyle sanayi devrimleri sonucunda yönetim alanında da hızlı gelişmeler yaşanmaktadır. Bu noktada, kuvvetler ayrılığı ilkesinin de geliştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Devlet yönetiminin en kritik unsurlarından biri denetimdir. Yönetimin sadece şekilsel değil, esasen yönetsel olarak denetlenmesi, devlet yönetimindeki hataları ortadan kaldırarak gelişimi desteklerken, ülkenin gelişmişlik seviyesini artırır ve daha refah bir toplum oluşturur.

Kuvvetler ayrılığı ilkesine yönetsel denetimin eklenmesi, günümüz yönetim ilkeleri açısından bir zorunluluk haline gelmiştir. Denetimin, diğer erkler gibi bağımsız olması, denetime verilen önemin bir göstergesi olarak önem taşır. Çünkü denetimin gerçek anlamda başarılı olabilmesi için bağımsız olması şarttır. Bu nedenle, kuvvetler ayrılığı ilkesine yasama, yürütme ve yargı erklerinin yanı sıra denetimi de ekleyerek "Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi" geliştirilmiştir. Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi tablosu aşağıdaki gibidir:

Devlet yönetiminin sağlıklı yürütülmesi için yasa koyucunun, yasa yürütücüsünün, adalet sağlayıcısının birbirinden ayrı şekilde faaliyetlerini yürütmesi ve denetim erkinin bu üç erki millet adına Cumhurbaşkanı temsiliyeti ile yönetsel açıdan denetlediği yönetime Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi denir.

Devlet yönetiminin en önemli bileşenlerinden biri denetimdir. Denetim olmaksızın yönetim eksik kalır ve bu durum, devlet yönetiminde daha da kritik bir hal alır. Ancak tarih boyunca devlet yönetiminde, faaliyetlerin yalnızca yasalara uygun bir şekilde denetlenmesiyle sınırlı kalmıştır. Oysa devlet yönetiminin temel amaçlarından biri, ülkenin kalkınmasını ve gelişmesini sağlamaktır. Bu amaca ulaşmak için, yönetim sistemindeki personelin gelişimine odaklanmak gereklidir. Bu da etkili bir kontrol mekanizması ve yönetsel denetim ile mümkün olacaktır.

Denetim nasıl olmalıdır?

Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesine göre, denetim dördüncü bağımsız erk olarak tanımlanmalıdır. Denetim üyeleri, siyasetten bağımsız bir şekilde, tam bir bağımsızlık ve hukuki dokunulmazlıkla görevlerini yerine getirmelidir. Denetimlerini millet adına Cumhurbaşkanı temsilcisi olarak gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Sağlıklı bir denetim, devlet yönetiminin sistemsel olarak yanı sıra, yönetimdeki siyasi ve bürokratik kadroların ve diğer tüm devlet çalışanlarının verimli bir şekilde çalışmalarını sağlayacaktır. Denetim erki, Ulusal Denetim Kurumu çatısı altında merkezi bir şekilde yürütülmelidir.

13.Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi'nde Yasama Erki

14. Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi'nde Yürütme Erki

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS) yeni çağın gerekliliğine göre insanı, değişimi ve gelişimi odağına almış bir devlet yönetimi sistemidir. Bu sistem insanın, doğayla uyumlu olarak, değişen bir varlık olduğunu; değişimin insanı ve dünyayı geliştirdiğini ilke edinmiştir. Bu yüzdendir ki, belli statik ilkelerin dışında tamamen dinamik yapıdadır. Tıpkı dünya gibi, insan gibi değişimi genel ilke kabul etmiş bir devlet yönetimi sistemidir.

Bu sistemde yürütme çok önemli bir görev üstlenmektedir. Yürütme, devletin icracı organı olup, gücü devletin gücüyle doğru orantılıdır. Yeni çağda merkezileşen ulus devlet kavramının hâkim olmaya başladığı görülmektedir. Yürütme erkinin yeni çağın bu kuralına göre hareket etmesi için güçlendirilmesi gerekmektedir.

Sadece bakanlıklardan oluşan bir yürütme erkinin, devleti yönetmede çok yetersiz olacağı ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamayacağını söylemeliyiz. Burada en önemli konu, yalın yönetim 4.0 gereğince, optimumu yakalamaktır. Minimalist bir yaklaşımla az sayıda kurumu en yüksek fayda getirecek şekilde yapılandırmak gerekiyor. Kurum ve birim enflasyonu olan bir yürütme erkinin de faydalı olmayacağı aşikardır. Bu sebeple en az kaynak ile en yüksek katma değer yaratacak şekilde bir model kurgulanmalıdır. Aksi durumda kurum ve birim mezarlığı yaratmaktan başka bir şey olmaz. Nihayetinde de sistem tıkanır ve çalışamaz hale gelir. Sistemin sağlıklı şekilde çalışması için yalın yönetim 4.0 ilkelerine uymak zorundadır. Eğer ki geleneksel yöntemde kurum ve birimler oluşturulursa sadece yalın yönetim 4.0' a aykırı hareket edilmiş olunmaz; aynı zamanda başarısızlık peşinen kabul edilmiş olunur.

Merkez Anadolu yaklaşımında yürütmeye dair en fazla dikkat edilen hususun, vesayetin oluşmamasıdır. Herhangi bir grup, birim ya da kurum bazında oluşacak vesayet; devlet yönetimini sekteye uğratacaktır, adalet, liyakat, şeffaflık ve fırsat eşitliği ilkelerini yerle bir edecektir. Bu sebeple Merkez Anadolu yaklaşımında güçlendirilmiş yürütmenin ilk kurumu ve değişmeyecek yani statik ilkelerinden biri yönetsel denetimdir. Yönetsel denetim, devlet içinde oluşabilecek vesayeti önleyici bir fonksiyon üstlenecektir. Yönetsel denetim, devlet yönetiminin sigortasıdır. Bir devlet yönetimini kemiren ve içten kemiren sinsi virüsün adı vesayettir. Vesayetin olduğu devlet yönetiminde gelişim, başarı ve gelişmişlikten söz edilemez.

Merkez Anadolu yaklaşımına göre yürütme güçlendirme toplumun her kesimine dokunacak bir yaklaşım ile olmalıdır. Kurulacak birimler sadece devleti yöneten organlardan değil özel sektör ve sivil toplum alanlarıyla da sıkı iletişim ve ilişki içerisine girecek şekilde kurgulanmalıdır. Tıpkı ana yönetim gibi hem devletin hem toplumun tüm paydaşlarıyla sıkı bir ilişki içinde olmalıdır.

Güçlendirilmiş yürütme erki, ön planda ve arka planda olmak üzere iki ayrı safhada çalışanlardan oluşmalıdır. Ön planda olan devlet ricali, toplumun ve devletin tüm paydaşlarıyla iletişimi sağlayacak olanlardır. Arka planda olanlar ise kimsenin görmediği, esas çalışmaları yapan ve sistemin sağlıklı şekilde işlemesinden sorumlu olan devlet ricalidir. Ön planda olanlar siyasilerden, arka planda olanlar ise bürokrat ve teknokratlardan oluşmalıdır.

Yeni çağın en fazla etkilediği alanlardan biri devlet yönetimi olduğunu söyleyebiliriz. Oyunun kurallarının değişmesi değil oyunun kendisinin değiştiği bir dönemde olduğunu anlamak ve bütün çalışmaların yeni çağın kurallarına göre yapmak gerekiyor. Aksi durumda süper güçlü ülkelerinden biri olmak hayal olur.

15.Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi'nde Yargı Erki

16.Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi'nde Denetim Erki

17. Denetim Erkinin Denetimi

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi, Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesini benimsemektedir. Bu ilke çerçevesinde, denetim dördüncü bir erk olarak görev alır ve yönetsel olarak tüm erkler ile bağı kurum ve kuruluşları denetler. Denetim, evrensel ilke ve prensiplere uygun bir şekilde yürütülmelidir. Ancak, denetim erkinin yanlış kararlar verme olasılığı da bulunmaktadır. Bu nedenle, denetim erkinin de denetlenmesi gerekmektedir; böylece keyfi veya kötü niyetli uygulamaların önüne geçilmiş olur.

Denetim erki, özel bir yasaya tabi olmalıdır. Bu yasa, ağır yaptırımlar içermeli ve denetim sürecinde tarafsızlık ile bağımsızlığı yasal dokunulmazlıkla güvence altına almalıdır. Denetim erkinin çalışmaları sırasında yapılan hatalar da özel bir statü ile ele alınmalıdır.

Denetim erkinin denetimi, olası bir suç durumunda yargı erki tarafından oluşturulacak özel bir mahkeme aracılığıyla gerçekleştirilmelidir. Bu mahkeme, denetim erkinin faaliyetleri sırasında herhangi bir şikâyet olması durumunda yetkili merci olarak devreye girecek ve yargılama sürecini yürütecektir. Denetim erkinin yargılanabilmesi için Cumhurbaşkanının onayı gerekmektedir; zira denetim erki, denetimlerini Cumhurbaşkanı adına gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla, denetimin otokontrolü de Cumhurbaşkanı tarafından sağlanacaktır.

Denetim erkinin olası hata durumunda uygulanacak yaptırımlar oldukça ağır olmalıdır. Normal cezalardan çok daha yüksek oranlarda ceza öngörülmelidir. Bu durum, denetim erki üyelerinin görevlerini titizlikle yerine getirmeleri için bir teşvik unsuru oluşturacaktır.

18. Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sisteminde Devlet

Devlet yönetimi, siyaset ve bürokrasinin bir arada bulunduğu, seçilmiş ve atanmış kişilerin koordineli bir şekilde çalıştığı karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu çeşitlilik, zenginlik olarak değerlendirilebilse de zaman zaman güç mücadelelerine yol açarak, güç elde etme çabalarıyla sonuçlanmaktadır. Geçmişte bu mücadeleler askeri darbelerle kendini gösterirken, günümüzde yönetim vesayeti oluşturma yoluyla gerçekleşmektedir.

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS), devlet yönetimi yapısında siyaset ve bürokrasi gruplarının yanı sıra devlet akli ve teknokrasi gruplarının da yer alması gerektiğini savunmaktadır. Bu yaklaşım, güç mücadelesine girme potansiyeli taşıyan siyaset ve bürokrasi gruplarını, eklenen iki grup ile dengelemeyi amaçlamaktadır. Dört grup içeren bu yapı, özellikle devlet akli ile dengelenerek daha sağlam bir yönetim oluşturacaktır. Devlet akli, devletin sürekli ve resmi hafızası işlevini üstlenecekken, teknokrasi grubunun eklenmesiyle de yönetim bilgi temelli olarak daha zengin hale gelecektir.

Demokrasilerde hükümet ve devlet kavramlarının birbirine karışması veya yer değiştirmesi olasılığı oldukça yüksektir. Hükümeti devlet olarak adlandırma hatası sıkça yapılmakta; oysa devlet sürekli bir varlıkken, hükümet geçici bir yapıdır. Ancak hükümetlerin zaman zaman siyasi güçlerinden aldıkları cesaretle devletleşme eğilimleri gözlemlenmektedir. Bu durum, devletin kendine özgü ağırlığını zayıflatmakta ve daha da tehlikeli bir şekilde, devletin gücüyle hareket ettikleri düşüncesine kapılmalarına neden olmaktadır. Oysa devlet, kendi özgül ağırlığına sahip ve hükümetten bağımsız bir kurumdur. Bu nedenle, devlet yönetimi yapısında devlet akli grubunun görevlerinden biri, gruplar arasındaki sınırları korumaktır. Böylece hükümet ile devlet, ya da siyaset ile bürokrasi arasındaki sınırlar güvence altına alınmış olacaktır.

19. Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi' nde Devlet Yapısının Yeni Üyeleri

Türk Devlet Akı, çeşitli platformlarda tartışılan bir kavramdır. Bazı kişiler böyle bir aklın varlığını reddederken, diğerleri binlerce yıllık gelenekten kaynaklanan kadim bir devlet aklının mevcut olduğunu savunmaktadır. Her iki görüş de kendi argümanlarını içermektedir. Ancak, asıl gerçek, yeni çağda devlet aklının varlığının zorunlu olduğu ve bu aklın çağın gerekliliklerine uygun bir şekilde işlev göstermesi gerektiğidir.

Devlet akı, devlet yönetim yapısında siyaset, bürokrasi ve teknokrasiyle birlikte yer alması gereken bir unsurdur. Bu unsur, devletin büyük stratejik politikalarında otokontrol işlevi üstlenmelidir.

Devlet aklının dahil olmasıyla birlikte devlet yönetim yapısı aşağıdaki gibi olacaktır.

Devlet aklının, günlük politika ve stratejilere müdahale etmekten ziyade, büyük stratejik politikaların oluşturulması ve kontrolünde aktif bir rol oynaması gerekmektedir. Zira devlet yönetiminde siyaset, bürokrasi ve teknokrasi gibi unsurlar geçici niteliktedir. Bu sirkülasyon nedeniyle, devletin yönetiminde sürekliliği sağlayacak bir akla ihtiyaç vardır. Aksi takdirde, devlet yönetimi, siyasetin, bürokrasinin ve teknokrasinin geçici ve popüler politikalarına mahkum olur ki bu durum, orta ve uzun vadede ülkeye ciddi zararlar verebilir.

Merkez Anadolu Devlet Yönetim Sistemi'ne göre, devlet aklının, devlet yönetiminin kurumsal hafızası olma, diğer yönetim gruplarının çalışmalarında otokontrol sağlama ve devletin kısa, orta ve uzun vadeli stratejik politikalarını oluşturma gibi görevleri olmalıdır. Devlet akı, kamuoyu önünde değil, perde arkasında kalması gereken bir yapı olarak tanımlanmalıdır. Bu grup, görünmez bir el olarak yönetimde kontrol mekanizması işlevi görmelidir. Devlet akı, yeni çağda hızlı hareket eden, grup dinamiklerini iyi yöneten bir yapı olmalıdır.

Devlet akıllı, modern çağda hızlı bir şekilde hareket eden, grup üyelerinin yetkin olduğu ve devlet yönetimini herhangi bir nedenle günlük popülist politikalara kaptırmayan, aynı zamanda kontrol görevini etkin bir şekilde yerine getiren bir yapı olmalıdır.

20. Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi'nde Devlet Aklı

Her devletin siyasetten ve bürokrasiden bağımsız bir akı vardır. Bu, "devlet akı" olarak adlandırılan bir bakış açısı ve yöntemler bütünüdür. Tarihten kök alan ve uzun yıllar süren deneyimlerin birikimiyle oluşan bu üst yapı, her devletin kendi yapısına göre farklılık gösterir ve yönetimin en önemli unsurlarından biridir. Devlet yönetiminin özünü oluşturduğu da söylenebilir.

Devlet akı, herhangi bir müdahale, vesayet ya da darbe gibi durumlarla kesinlikle bir grubun kontrolüne girmemelidir. Bu akıl, her zaman saf, duru ve ari kalmalıdır. Ancak bu, devlet aklının sürekli aynı şekilde kalması gerektiği anlamına gelmez. Dünyadaki değişen koşullara bağlı olarak devlet aklının da evrim geçirmesi gerekmektedir. Hatta, devlet aklının, dünya üzerindeki değişimlerin bir adım önünde olması beklenir. Örneğin, 100 yıl önceki devlet aklının günümüzde geçerliliğini yitirmesi kaçınılmazdır.

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS), 2019 yılında Covid-19 virüsünün neden olduğu pandemiyle birlikte dünyada yeni bir dönemin başladığını öngörmektedir. Bu yeni dönem, 2025 yılına kadar sürecektir çeşitli aşamalardan oluşan bir geçiş süreci ile tam anlamıyla şekillenecektir. Yeni çağda, oyunun kuralları değil, oyunun kendisi değişecektir; bu nedenle hemen hemen her şey dönüşüm geçirecektir. Yeni dünya düzeni, yeni tanımlarla şekillenecektir ve bu süreçte devlet akı kavramı da önemli bir değişim yaşayacaktır.

MADYS, devlet aklının çağın gerekliliklerine uygun olarak evrim geçirmesi gerektiğini savunmaktadır. Temel dinamiklerin sabit kalması, ancak bunların dışındaki unsurların dünya konjonktürüne göre değişim göstermesi gerektiğini belirtmektedir. Devlet yönetiminde siyaset, bürokrasi ve teknokrasi unsurlarının yanı sıra, devlet aklının da önemli bir yer tutması gerektiğini vurgulamaktadır. Dış politika, terör, eğitim, millî güvenlik, iç güvenlik, sağlık, tarım ve adalet gibi konularda, devlet akıyla birlikte bir politika geliştirilmesi gerektiğini ve diğer yönetim unsurlarının bu politikaları uygulaması gerektiğini ifade etmektedir.

Devlet akı, bir üst akıl olmalıdır; ancak bu üst akıl, hiyerarşik bir kurumsal yapıdan ziyade, politikaların belirlenmesinde yönlendirici bir rol üstlenmelidir. Devlet akı, geçmişten edindiği deneyimlerle bugünü analiz eden ve geleceği öngören bir yaklaşım sergilemelidir.

MADYS'ye göre, devlet aklının geçmişteki yavaş hareket etme alışkanlıklarını geride bırakarak daha hızlı bir şekilde eyleme geçmesi gerekmektedir. Toplumun tepkisini beklemek yerine, proaktif bir yaklaşım benimseyerek yaşananları topluma sunma stratejisine yönelmelidir. Yeni çağda, hızlı hareket edenler ödüllendirilecektir. Ayrıca, devlet aklının en değerli kaynağının bilgi olduğu gerçeği de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle, bilgili, deneyimli ve genç yöneticilerin siyasete, bürokrasiye ve teknokrasiye girmeden devletin bünyesine dahil edilmesi ve desteklenmesi önemlidir. Yeni dönemde en büyük güç insan gücü olacaktır ve devlet aklının da en önemli kaynağı insan olmalıdır. Devlet akı, bünyesindeki insan gücüne sadık kalmalı, onların gelişimine olanak tanıyan bir perspektife sahip olmalıdır. Doğru bilgiye sahip insan gücü, devlet aklının zenginliğini oluşturur ve bu, değişmez bir gerçek olmalıdır. Bu gerçeği sürekli olarak göz önünde bulunduran bir akıl, her zaman beşerî yatırımları öncelikli hale getirecektir. Böylece, kelebek etkisiyle insan gücünün devlet yönetimindeki önemi anlaşılacak ve bu alana yatırım yapılması teşvik edilecektir.

Yeni çağda başarılı bir devlet yönetimi için, yönetim yapısının devlet aklı, siyaset, bürokrasi ve teknokrasi unsurlarını bir araya getirmesi gerekmektedir. Devlet aklı, bu karma yapının içinde üst akıl olarak fiziksel varlığıyla değil, belirlediği politikalarla var olmalıdır. Günün gerekliliklerine uygun olarak hızlı hareket etmeli ve odağına insanı alarak insan gücüyle insan için projeler geliştirmelidir.

21.Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi'nde Siyaset

Devlet yönetimine talip olmanın yolu, bir ideolojiye bağlı kalarak ya da bağımsız bir şekilde siyaset yapmaktan geçer. Belirlenen görüş çerçevesinde hazırlanan program ve projelerle halkın karşısına çıkılarak, devlet yönetimi hedeflenir. Halkın takdirini kazanan siyasi irade, devlet yönetiminin başına geçme fırsatını elde eder.

Zamanla teknolojinin ilerlemesi ve sanayi devrimlerinin etkisiyle toplumların yaşam standartları yükselmiştir. Bu durum, yönetimin zorluğunu göz önünde bulundurulduğunda, günümüzde siyaset kurumuna daha fazla sorumluluk yüklemektedir. Toplumların değişen beklentileri hızla evrildikçe, siyaset kurumunun bu değişimlere uyum sağlaması da giderek daha önemli hale gelmiştir.

2019 yılında Covid-19 virüsünün neden olduğu pandemi, dünyada yeni bir çağın başlangıcına işaret etti. Bu yeni dönemde, tüm kavramlar değişecek; oyunun kuralları değil, oyunun kendisi dönüşüme uğrayacak. Bu durum, siyaset tanımının da değişimden nasibini alacağı anlamına geliyor. 2025 yılına kadar sürecektir olan bu geçiş döneminde, siyaset tanımı, siyaset kurumu ve siyaset yapma biçimleri köklü bir değişim sürecine girecek. 2019'dan bu yana, dünya genelinde siyaset kurumlarındaki çöküşlerin temel nedeni de budur: Yeni dönemde tanımlanmış bir siyaset kurumunun oluşumuna hazırlık. Çünkü bir şeyin çökmesi, yerine yenisinin inşa edilmesi için gereklidir. Şu anda siyaset kurumu, yeni bir siyaset tanımına dönüşüm sürecinde kendini feshetme aşamasındadır.

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS) çerçevesinde, siyaset kurumunun sınırları devlet yönetimi tarafından belirlenmektedir. Yasama, yürütme, yargı ve denetim organlarının tanımları, sınırları, görevleri, yetkileri ve sorumlulukları, devlet yönetimi sisteminde denetimli kuvvetler ayrılığı ilkesine göre belirlenmiştir. Siyaset kurumu da bu tanıma dayanarak, belirlenen sınırlar içinde varlığını sürdürmelidir.

MADYS'e göre, devlet yönetimi, devlet aklı, siyaset, bürokrasi ve teknokrasi unsurlarından oluşmaktadır. Siyaset kurumu, elde ettiği iktidar ile devlet yönetiminin sorumluluğunu üstlenirken, devletin temel politikalarını oluşturmak yerine bunları uygulamakla yükümlüdür. Zira, bu politikalar devlet aklı tarafından belirlenmektedir. Hükümet ise bu politikaların etkin bir şekilde uygulanmasından sorumludur. Denetim erki hem politikaların hem de bu

politikaların uygulanmasının denetiminden sorumlu olacak; böylece eksiklikler ve hatalar tespit edilip giderilerek başarıya ulaşılması sağlanacaktır.

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi'nde en kritik mesele, devlet yönetimi unsurlarının sınırlarını aşmaması ve herhangi bir grubun vesayet kurmamasıdır. Diğer tarafların siyasete müdahale etmemesi ve siyasetin de diğer gruplara vesayet oluşturmaması büyük önem taşımaktadır. Bu dengeyi sağlayacak olan denetim erkinin sağlıklı ve bağımsız bir şekilde çalışması son derece önemlidir.

Sonuç olarak, yeni çağda siyaset kurumu belirli bir alana sahip olacak ve bu alanda daha güçlü ancak denetlenebilir bir devlet yönetimi ortaya çıkacaktır. MADYS'de siyaset kurumu, daha küçük ama daha etkili bir konumda yer almaktadır. Devlet yönetiminin tamamının siyaset kurumuna ait olduğu düşüncesi, geçmişte kalması gereken bir yaklaşımdır. Devlet, siyasete emanet edilemeyecek kadar büyük bir yapıdır. Hiçbir ülkede devletin tümünü kapsayan bir siyasi organizasyon oluşturulamaz. İktidar sahibi olan her siyasi görüş, yalnızca kendisine oy veren seçmenlerin temsilcisi olarak toplumun bir kesimini temsil etmektedir. Toplumun diğer kesimlerinin kabul etmediği bir organizasyonun devlet yönetimini tamamen ele alması, sağlıklı bir durum değildir. Bu nedenle, siyaset kurumunun daha dar bir alana sahip olup daha etkin bir konuma gelmesi, MADYS'nin siyaset kurumuna yönelik bakış açısını yansıtmaktadır.

22.Devlet Felsefesi ve Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi

Devlet felsefesi, devletin varlığını ve meşruiyetini sorgulayan düşünce ve ideolojileri ifade eder. Bu felsefe, devletin varlık nedenleri ve meşruiyetini sağlayan unsurların toplamını kapsar. Siyaset felsefesinin temelinde de devlet felsefesi yatar. Devlet felsefesi zayıflamaya başladığında, bu durum devlette ve dolayısıyla toplumda bir amaçsızlık yaratır; bu süreç daha da derinleşirse toplumsal bir depresyon ortaya çıkabilir.

Devlet felsefesi, devletin varlığının amacını sorgulayan bir yapıdır. Devlet neden var olmalı, neden güçlü olmalı gibi sorulara yanıt arar. Siyaset felsefesi bu soruların etrafında şekillendiğinde, devlet felsefesi topluma da sirayet eder ve böylece toplumun felsefesi veya amacı belirlenmiş olur. Ancak, devlet felsefesinde yaşanan bozulmalar, bu felsefenin unutulmasına yol açarsa, bu durum siyaset kurumuna ve topluma yansır; sonuç olarak toplum, yaşama amacını bilmeyen bir kitle haline gelebilir.

Devlet felsefesinin belirlenmesi sürecinde dikkatli ve vizyoner olunması gerekmektedir. Aksi takdirde, ortaya çıkacak amaçsızlık, toplumun her bireyine sirayet eder. Devlet felsefesi değişkenlik gösterebilir, ancak sık sık değişmesi de sağlıklı değildir. Dünyanın belirli dönemleri vardır ve bu dönemler önemli kilometre taşları olarak değerlendirilebilir. Örneğin, 2019 yılında ortaya çıkan COVID-19 pandemisi, yeni bir çağın başlangıcını simgeler ve bu durum önemli bir kilometre taşıdır. Bu noktada, yeni bir dünya düzeninin kurulacağı açıktır. İşte bu tür dönemlerde, devlet felsefesinin yenilenmesi gerekmektedir. Benzer önemli kilometre taşlarında, devlet felsefesi dünya konjonktürüne göre güncellenmelidir.

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS), devlet yönetiminin en kritik unsurlarından biri olan denetimi ön planda tutmaktadır. Denetim, gerçekleştirilen tüm faaliyetlerin kontrol edilmesine olanak tanır ve bu mekanizma, devlet felsefesi çerçevesinde bir kontrol aracı olarak işlev görür. MADYS yaklaşımında, devlet felsefesinin varlığı, sistemin sağlıklı bir şekilde işlemesi için süreklilik sağlarken, devlet yetkilileri ve tüm kadroların hedef odaklı çalışmalarını da destekler. Bu durum, siyaset ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla topluma da yansıtılacaktır. MADYS, mevcut yaklaşımlardan farklı olarak, topluma ulaşmada yalnızca siyaset kurumuna değil, aynı zamanda sivil toplum kuruluşlarına da önemli görevler yüklemektedir. Çünkü siyaset her zaman toplumun tamamında karşılık bulamayabilir; ancak sivil toplum, toplumun geneline ayırıştırıcı değil, birleştirici bir unsur olarak ulaşma imkânı sunar. Bu nedenle, devlet felsefesi çerçevesinde devlete düştüğü kadar, siyaset ve sivil toplum kurumlarına da sorumluluklar düşmektedir. MADYS, devleti, siyaseti ve sivil toplumu bir araya getiren yapıya "birleşik güç" tanımını getirir. Bu birleşik güç, ülkenin kalkınması için hayati bir öneme sahiptir. Devlet felsefesinin topluma yayılması için birleşik gücün gerekliliği, MADYS'nin bu kavramı ortaya koymasının ne denli isabetli olduğunu gösterir.

Örneğin, Türkiye 2023 hedeflerine ulaşamamışsa, bunun nedeni devlet felsefesinin yeterince benimsenmemesi ve birleşik gücün etkin bir şekilde kullanılamamasıdır. Bu başarısızlık, devlet yönetimindeki kişilerin ve tüm kadronun da 2023 hedeflerini içselleştiremediğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, devlet felsefesi yalnızca belirlemekle kalmamalıdır.

Devlet felsefesinin başarılı olabilmesi için iki temel unsur bulunmaktadır. Birincisi, devlet felsefesinin belirlenmesi; ikincisi ise bu felsefenin, başta devlet olmak üzere, birleşik güç

aracılığıyla tüm topluma yayılması ve toplumun bunu içselleştirmesinin sağlanmasıdır. Bu iki aşamalı yol haritası başarıyla uygulandığında, devlet felsefesinin işlevsiz kalması için hiçbir neden kalmayacaktır.

Sonuç olarak, MADYS için devlet felsefesi, tüm yönetim sisteminin ve faaliyetlerin amacını temsil ettiği için vazgeçilmezdir. Bu nedenle, devlet felsefesi kavramına daha geniş bir perspektiften yaklaşan MADYS, felsefenin yalnızca devletle sınırlı kalmaması gerektiğini, birleşik güçle topluma yayılması gerektiğini ve her bireyin bu felsefeyi benimseyerek çalışmanın, üretmenin ve liyakatli olmanın önemini içselleştirmesi gerektiğini savunmaktadır.

23. Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sisteminin İdeal Devlet Anlayışı

İdeal devlet kavramı, yüzyıllardır süregelen bir tartışma konusudur. Farklı dönemlerdeki düşünürler, ideal devleti kendi bakış açıları doğrultusunda tanımlamışlardır. Bu tanımlardan uzun süre yararlanılmış ve bu doğrultuda çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Ancak pandemiyle birlikte başlayan yeni çağda, her şeyin tanımının değişmesi gibi, devlet yönetiminde de köklü değişiklikler yapılması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu bağlamda, ideal devlet kavramı da yeniden ele alınması gereken bir konudur.

Devlet yönetimi, uzun yıllardır kamu yönetimi adı altında incelenmektedir. Kamu yönetimi konusunda Kıta Avrupası ve Anglo-Amerikan yaklaşımları mevcuttur. Her iki yaklaşımda da devlet yönetiminin kimlik arayışı söz konusudur. Devlet yönetimindeki boşlukları doldurmak amacıyla ortaya çıkan Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS), tüm soru işaretlerini yanıtlayan bir yaklaşım sunarak, devlet yönetimine dair en güncel perspektifi sağlamaktadır. Geleceğe yönelik bir bakış açısıyla bugünü anlamaya çalışan MADYS, yalnızca mevcut durumu değil, aynı zamanda geleceği de inşa edecek bir devlet yönetim sistemi olarak öne çıkmaktadır.

MADYS, bugüne kadar tanımlanmış tüm devlet yönetimi ilkeleri, teorileri ve diğer model tanımlamalarında kendi bakış açısını yansıtan tanımlar geliştirmiştir. Bu sayede, devlet yönetimi sisteminin kapsamlı bir model haline gelmesini amaçlamaktadır. MADYS, modern çağda oyunun kurallarının değil, oyunun kendisinin değiştiğini savunmaktadır. Bu nedenle, mevcut tüm tanımların yeniden gözden geçirilmesi gerektiğine inanmaktadır.

İdeal devlet kavramı, yeni çağda daha fazla tartışma konusu haline gelecektir. Zira dünya genelinde yeni bir düzenin şekillendiği gözlemlenmektedir. Bu yeni düzen içinde yer alan devletlerin hem uluslararası konjonktürde hem de kendi iç dinamiklerinde bir konum belirlemeleri gerekecek. Bu durum, ideal devlet anlayışının yeniden sorgulanmasına yol açacaktır.

MADYS (Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi) çerçevesinde ideal devlet kavramı, yasama, yürütme, yargı ve denetim erklerinden oluşan "Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi"ne dayanmaktadır. MADYS, parlamenter ve başkanlık sistemlerinden farklı olarak, kendine özgü kuralları ve ilkeleri barındıran en gelişmiş devlet yönetim sistemidir. Sistemin temel ilkeleri sabit kalmakla birlikte, diğer tüm bileşenlerin geliştirilebilir olması nedeniyle dinamik bir yapıya sahiptir.

MADYS, ideal devlet anlayışını paydaş memnuniyetini ön planda tutarak "Sürdürülebilir İyi Yönetim İlkeleri" çerçevesinde şekillendirmektedir. İdeal devlet, MADYS için, prosedürlerin minimumda tutulduğu, hizmet alan paydaşların memnuniyetinin sağlandığı bir hizmet anlayışını gerektirir. Ayrıca, devletin üst düzey yöneticilerinin tarih ve coğrafya bilgisine sahip olmaları, geçmişi, bugünü ve geleceği öngörmeleri açısından son derece önemlidir. Devletin tüm kademelerinde atamaların yalnızca liyakat esasına değil, aynı zamanda insani değerlere dayalı bir liyakat anlayışına göre yapılması gerekmektedir. Devlet yönetimi, siyaset, bürokrasi ve teknokrasiden oluşan karmaşık bir yapıya sahiptir.

MADYS, ideal devlet tanımının yapıldığı bir son değil, bu idealin geliştirilmesi için bir başlangıçtır. Bu bağlamda, yeni çağda farklı görüşlerin ve modellerin MADYS içinde ifade edilebileceği bir platform sunulmaktadır.

Sonuç olarak, pandemiyle birlikte başlayan yeni çağda devlet yönetimi daha da kritik bir hale gelecektir. Bu süreçte, devlet yönetiminin önemi daha fazla anlaşılacak ve bu alanda daha fazla çalışma yapılacaktır. Yeni dünya düzeninin getirdiği değişimle birlikte, devletlerin yeni konumlandırmalara ihtiyaç duyacağı aşikardır. Bu durum, devlet yönetim sistemlerinin geçmişe göre çok daha güçlü bir yapıya kavuşmasını zorunlu kılacaktır. MADYS hem ideal devletin sınırlarını belirlemede hem de devlet yönetim sistemleri konusunda öncü bir rol üstlenecektir.

24. Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sisteminde İyi Yönetim İlkeleri

“İyi yönetim” ve “iyi yönetişim” kavramları temelde kamu yönetimi teorisiyle ilgilidir. Ancak iyi yönetim kavramının daha somut hale gelmesi sayesinde, iyi yönetim ilkeleri idari ve hukuki bir denetim ölçütü olarak kabul edilmeye başlamıştır. Kamu denetçiliği kurumları ve Avrupa Ombudsmanının gerçekleştirdiği denetimler, doğru idari davranışların ortaya koyulmasında ve iyi yönetim ilkelerinin gelişiminde önemli rol oynamıştır. Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı’nda iyi yönetim hakkının güvenceye alınması, iyi yönetim ilkelerini sınırlı da olsa bir temel hak kategorisi haline getirmiştir. Bu çalışmada, iyi yönetim ilkelerinin tarihsel gelişimi, belli başlı iyi yönetim ilkeleri, Avrupa Birliği Hukukunda iyi yönetim hakkı ile Türkiye’de iyi yönetim ilkelerinin gelişimi ve uygulaması konuları üzerinde durulmaktadır.

Kamu yönetimi yaklaşımlarının en yenilikçi örneği olan Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS), "Kamu Yönetimi" kavramının "Devlet Yönetimi" olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu çerçevede, devlet yönetiminde başarının sağlanabilmesi için alanında uzman kişilerin katkısının önemine vurgu yapar ve yönetsel denetimi dördüncü bir güç olarak kabul eden "Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi"ni benimser. Yalın yönetim anlayışı vizyonu ile MADYS, iyi yönetimi hedeflerken, bu iyi yönetimin yalnızca belirli bir dönemle sınırlı kalmaması gerektiğini, dolayısıyla "Sürdürülebilir İyi Yönetim" anlayışını öne çıkarmaktadır.

MADYS, devlet yönetimine dair tüm kavramları yeniden gözden geçirerek, tanımlarının günümüz koşullarında ve geleceğe yönelik bir perspektifle ele alınması gerektiğini savunur. Bu nedenle, "İyi Yönetim" kavramı MADYS içinde "Sürdürülebilir İyi Yönetim" olarak değiştirilmiştir.

Sürdürülebilir İyi Yönetim konusuna geçmeden önce, mevcut iyi yönetim ilkelerini incelememiz gerekmektedir. Ardından, MADYS'nin sürdürülebilir iyi yönetim ilkeleri ele alınacak ve aralarındaki farklar gerekçeleriyle açıklanacaktır.

Ülkemizde iyi yönetim konusu Kamu Denetçiliği kapsamında ele alınmış olup, ilkeleri 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “İyi Yönetim İlkeleri” başlıklı 6’ncı maddesinde yer almaktadır.

İlkelerin yer aldığı ilgili madde aşağıdadır:

“MADDE 6 – (1) Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde;

- Kanunlara uygunluk,
- Ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük,
- Yetkinin kötüye kullanılmaması,
- Eşitlik,
- Tarafsızlık,
- Dürüstlük,
- Nezaket,

- Şeffaflık,
- Hesap verilebilirlik,
- Haklı beklentiye uygunluk,
- Kazanılmış hakların korunması,
- Dinlenilme hakkı,
- Savunma hakkı,
- Bilgi edinme hakkı,
- Makul sürede karar verme,
- Kararların gerekçeli olması,
- Karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi,
- Kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi,
- Kişisel verilerin korunması

gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar.”

Avrupa Konseyi Yerel Yönetim Reformu Uzmanlık Merkezi’ne göre “İyi Demokratik Yönetişimin 12 İlkesi” Broşürü’nde yer alan ilkeler ise şöyledir:

1. Katılım, Temsiliyet, Seçimlerin Adil Yapılması
2. Duyarlılık
3. Etkililik ve Verimlilik
4. Açıklık ve Şeffaflık
5. Hukukun Üstünlüğü
6. Etik Davranış
7. Yetkinlik ve Kapasite
8. Yenilik ve Değişime Açık Olma
9. Sürdürülebilirlik ve Uzun Dönemli Yönelim
10. Sağlam Mali Yönetim
11. İnsan Hakları, Kültürel Çeşitlilik ve Sosyal Kaynaşma
12. Hesap Verebilirlik

Avrupa Hukukunda iyi yönetim ise Avrupa Komisyonu, 13 Eylül 2000 tarihinde, Komisyon’un personelinin halkla olan ilişkilerini düzenleyen “Avrupa Komisyonu İyi Yönetim Yasası” nda ele alınmıştır.

İlgili yasaya göre iyi yönetim ilkeleri aşağıdaki gibidir:

- Maddi Açıdan Uygulama
- Kanunilik
- Ayırım Yapmama Yükümlülüğü
- Orantıllık
- Yetki Aşımında Bulunmama Yükümlülüğü
- Tarafsızlık ve Bağımsızlık
- Nesnel (Objektif) Davranma Yükümlülüğü
- Hukuki Güven, Uyum ve Yol Gösterme
- Adil Davranma
- Nezaket
- Mektuplara Vatandaşın Dilinde Cevap Verme
- Alındı Belgesi ve Sorumlu Görevlinin Gösterilmesi
- Kurumun Yetkili Birimine İletme Yükümlülüğü
- Dinlenilme ve Görüş Bildirme Hakkı
- Karar Alınmasında Mâkul Süre
- Kararları Gerekçelendirme Yükümlülüğü
- Başvuru Yollarının Gösterilmesi
- Kararın Tebliği
- Verilerin Saklanması
- Bilgi İsteme
- Belgelere Erişme İstemi
- Kayıt Tutma
- Yasa Hakkında Kamuoyunun Bilgilendirilmesi
- Avrupa Ombudsmanı'na Şikâyet Hakkı
- Yeniden İnceleme

MADYS' de Sürdürülebilir İyi Yönetim

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS), devlet yönetimi alanındaki kimlik arayışlarını sona erdiren bir yönetim anlayışıdır. Sürekli gelişim ilkesine dayanan bu sistem, yalnızca teorik değil, aynı zamanda pratikte de fayda sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Devlet yönetiminde minimum kaynakla maksimum verim elde etmeyi hedefleyen bir model olarak geliştirilmiştir. Bu model, yalın yönetim, sıfır hata ve bileşik güç gibi kendi içinde oluşturduğu teori, doktrin, araç ve yöntemlerden oluşmaktadır. Her bir yöntem, MADYS'nin kendi geliştirdiği kavram ve uygulamalardır. Günümüzde oyun kurallarının değil, bizzat oyunun değiştiği bir dönemdeyiz. Bu nedenle bazı konuların sıfırdan ele alınması gerekmektedir ve devlet yönetimi bu alanların başında gelmektedir. Bu perspektifle, MADYS'deki her araç, gelecekteki ihtiyaçları karşılamak üzere tasarlanmıştır. Ayrıca, dinamik bir yapıya sahip olan MADYS, değişen koşullara göre yeni araçlar, kavramlar ve modeller geliştirmeye devam edecektir. MADYS'de yönetimin temel dinamikleri sabit kalırken, diğer tüm unsurlar dinamik bir yapıdadır.

İyi yönetim konusunda MADYS, öncelikle iyi yönetim ilkelerinin uygulanmasını, ardından bu ilkelerin sürdürülebilir olmasını hedeflemektedir. Tüm paydaşların somut bir şekilde hissedemediği bir yönetim tarzı kabul edilemez. Bu çerçevede, MADYS'ye göre "Sürdürülebilir İyi Yönetim" ilkeleri aşağıdaki gibidir:

1. Yönetim ilkelerine uygunluk
2. Denetlenebilirlik
3. Yetki ve sorumluluk tesis edilmesi
4. Verimlilik
5. Yalın Yönetim
6. Sürekli gelişim
7. Liyakat esasına dayalı organizasyon
8. Etik ve diğer değerlere saygı
9. Teknoloji
10. Akılcı yaklaşımlar
11. Güvenilirlik
12. Yeniliklere ve değişime açıklık
13. Glokal perspektif
14. Tarafsızlık ve bağımsızlık,
15. Paydaş memnuniyetine odaklanma

Burada en önemli nokta, devlet yönetiminin Kıta Avrupası ve Anglo-Amerikan yaklaşımlarına alternatif bir model sunması nedeniyle yöntemlerinin de kendine özgü olmasıdır. MADYS, diğer iki yaklaşımın aksine devlet yönetiminde kimlik arayışı içinde değildir; onu, yönetim biliminin bir alt dalı olarak değerlendirmektedir. Bu farklılık, iyi yönetim ilkelerine de yansımaktadır. Yukarıda verilen örnek uygulamalardaki iyi yönetim ilkelerinden farklı olmasının nedeni de budur.

25. Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sisteminde Teknoloji

Devlet yönetimi, teknolojinin gelişim hızıyla orantılı olarak yeterince ilerlememiştir. Bunun birçok nedeni bulunmaktadır; ancak en önemli sebep, devlet yönetimlerinin muhafazakâr yapısı ve yeniliklere karşı gösterdikleri dirençtir. Günümüzde, her alanda olduğu gibi devlet yönetimlerinin de hızlı ve dinamik bir şekilde hareket etmesi gerekmektedir. Artık ağır, hantal ve muhafazakâr yönetim anlayışlarına yer yoktur.

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS), teknolojiyi devlet yönetiminin merkezine yerleştirmeyi hedeflemektedir. MADYS, teknolojinin 4.0 evresiyle birlikte, devlette zaman ve kaynak israfına yol açan tüm gereksiz süreçleri teknoloji ile çözerek daha hızlı bir yönetim anlayışını benimsemektedir. Bu sayede, standart işlemlerin daha hızlı ve daha ekonomik bir şekilde gerçekleştirilmesi sağlanarak hem tasarruf yapılacak hem de işlemlerin hızlanmasıyla vatandaş memnuniyeti artacaktır.

Devletlerin maliyetleri azaltma konusunda ciddi adımlar atması gerekmektedir. Zaman, mali kaynaklar ve insan gücü gibi alanlarda yapılacak tasarruflar, hazineye daha fazla kaynak kazandıracaktır. Endüstri 4.0 akımı, insan gücünün zihinsel yeteneklerle, fiziksel gücün ise robotik sistemlerle kullanılmasını savunmaktadır. Devlet yönetiminde ise bu akım, prosedürel işlerin teknoloji aracılığıyla gerçekleştirilmesi gerektiğini vurgular. Bu sayede, devlet yönetimi ve tüm kademelerde daha az personelle etkili bir şekilde çalışmak mümkün olacaktır. Personelin teknolojiyle uyumlu hale gelmesi, niteliklerini artıracak ve bu da verimliliği yükseltecektir. MADYS, yönetsel denetim açısından hem teknolojinin kullanımını hem de personel verimliliğini denetleyen bir mekanizma sunduğundan, elde edilen verimliliğin sürdürülebilirliği sağlanmış olacaktır.

Devlet yönetim sistemi, bir an önce teknolojik ağlarla donatılmalı ve mevcut sistemlerin büyük bir kısmı teknoloji ile entegre edilmelidir. Bu dönüşümü gerçekleştirecek özel bir birim kurulması gerekmektedir. Devlet yönetim sistemi, anlık veri okuma yeteneğine sahip 4.0 teknolojisini hayata geçirmelidir. Bu süreç zorlu bir çalışma gerektirse de, tamamlandığında devlet yönetimini çok daha işlevsel ve yönetilebilir hale getirecektir. Merkez ve taşra teşkilatlarında uygulanacak bu entegrasyon ile merkeziyetçilik ve âdem-i merkeziyetçilik ayrımını ortadan kaldıran karma bir sistem olan MADYS'e teknolojik olarak geçiş sağlanacaktır.

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS) yaklaşımı, üniter yapıya sahip her ülkenin benimseyebileceği karma bir yönetim sistemidir. Bu sistem sayesinde, merkezden üretilen hizmetlerin yerelde etkin bir şekilde sunulması sağlanacak ve otokontrol ile 4.0 teknolojisi kullanılarak bu hizmetlerin kalitesi artırılacaktır. Bu durum, verimlilik açısından Sıfır Hata Programı'nın temelini oluşturmaktadır. MADYS'nin ana amaçlarından biri, hatasız bir devlet yönetimi sağlamak ve yönetimde mükemmelliği elde etmektir, bu da teknoloji 4.0 ile sağlanmış olacaktır.

Kısım 4: Yeni Çağda Devlet Yönetimi Üzerine

1. Devlet Yönetimi Hiyerarşi Piramidi

Devlet yönetimine dair en sık kullanılan kavram kamu yönetimidir. Kamu yönetimi adıyla çokça çalışmanın, araştırmanın olmasına karşın; devlet yönetimi bir o kadar ihmal edilen bir kavramdır. Bir ülkede kamu yönetimi ne kadar gelişmiş olursa olsun, devlet yönetiminin karşılığı tam olarak tanımlanmadığı için, devlet yönetiminin aynı derecede geliştiği söylenemez. Hâlbuki devlet yönetimi kamu yönetimini kapsayan çok daha geniş bir kavramdır.

Kamu yönetiminin gelişmiş olması önemlidir fakat devlet yönetimi konusunda da çalışmaların yapılması ve en az kamu yönetimi kadar önem verilmesi gerekmektedir. Devlet yönetimi kötü olursa kamu yönetiminin iyi olmasının bir önemi kalmaz. Kamu yönetimi, devlet yönetiminin anlamlı bir parçasıdır.

Devlet yönetimi bölümlenmesi aşağıdaki gibidir:

1. Stratejik Bölüm

Ülkenin kısa, orta ve uzun vadeli planlamalarının yapıldığı, yerel, ulusal ve uluslararası konularda politikaların geliştirildiği; ekonomi, sağlık, turizm, eğitim, adalet, tarım ve diğer konularda stratejik planlamaların yapıldığı, politikaların oluşturulduğu ve kararların alındığı; yürütme erki üyeleri ve diğer üst düzey devlet yöneticilerinden oluşan kademedir. Hem seçilmiş hem de atanmış (bürokrat ve/veya teknokratlardan oluşan) yöneticilerden oluşur.

2. Operasyonel Bölüm

Devletin ana faaliyet olanı ekonomi, sağlık, turizm, dış ilişkiler, tarım ve diğer konularda belirlenen stratejilerin aksiyon planlarının merkez ve taşradaki uygulamalarını gerçekleştiren ve belirlenen politikaları yürüten icracı bölümdür. Atanmış (bürokrat ve/veya teknokratlardan oluşan) orta düzey yöneticiler ve diğer çalışanlardan oluşur.

Devlet yönetimi özellikleri tablosu aşağıdaki gibidir:

Devlet Yönetimi Bölümlenmesi					
No/Konu	Yönetim Boyutu	Seviyedeki Adı	Seviyedeki Kurumun Adı	Görev alanlar	Yönetim Kademesi
1	Stratejik Yönetim	Üst Düzey Kamu Yönetimi	Cumhurbaşkanlığı ve bağlı birimler	Seçilmişler, Üst düzey bürokratlar, Teknokratlar	Üst düzey

2	Operasyonel Yönetim	Kamu Yönetimi	Bakanlıklar ve bağlı kuruluşlar	Bürokratlar, Teknokratlar	Orta ve alt düzey
---	---------------------	---------------	---------------------------------	---------------------------	-------------------

Yukarıdaki tablodan yola çıkarak devlet yönetiminin formülünü şu şekilde yapabiliriz:

$$\text{Devlet yönetimi} = \text{Stratejik yönetim} + \text{Operasyonel yönetim}$$

Devlet yönetimi, stratejik ve operasyonel yönetimlerin toplamıdır. Kamu yönetimi operasyonel yönetimdir. Dolayısıyla bir devlette kamu yönetimi güçlü olması demek, devlet yönetiminin güçlü olduğunu göstermez. Çünkü iç ve dış konularda belirlenecek tüm politikalar stratejik yönetim boyutundadır. Eğer bu bölüm başarısız politikalar geliştirirse, kamu yönetimi bölümü yani operasyonel yönetim istediği kadar başarılı olsun, yanlış politikaları uygulayacağı ve yürüteceği için sonucu başarısızlık olacaktır. Tam tersi durumda da bu geçerlidir. Yani stratejik bölüm harika politikalar oluştursa bile operasyonel yönetim bölümü bunu başarılı şekilde yürütemezse sonuç yine başarısızlık olur. Devlet yönetiminin başarısından bahsedilmesi için her iki kademenin de sağlıklı çalışması gerekir. Bu iki boyuttaki yönetimler güçlü olursa devlet yönetimi de güçlü olur. Bu sebeple iki ayrı boyuttaki sistemlerin güçlü olması gerekmektedir.

Bir önemli konu ise iki bölüm arasındaki koordinasyon sağlıklı ve iletişim güçlü olmalıdır. Eğer ki iki kademe kopuk olursa, kendi içinde güçlü bile olsa kademe, yine başarısızlık gelecektir. Bundan yola çıkarak her bir boyuttaki yönetimin gücünü sistem ve sistemi yürüten kişilerin yani kadroların gücünün toplamı olduğunu söyleyebilir. Formüle etmek gerekirse, yönetim gücü şöyledir.

$$\text{Yönetim Gücü} = \text{Yönetim Sistemi gücü} + \text{Kadroların liyakat gücü}$$

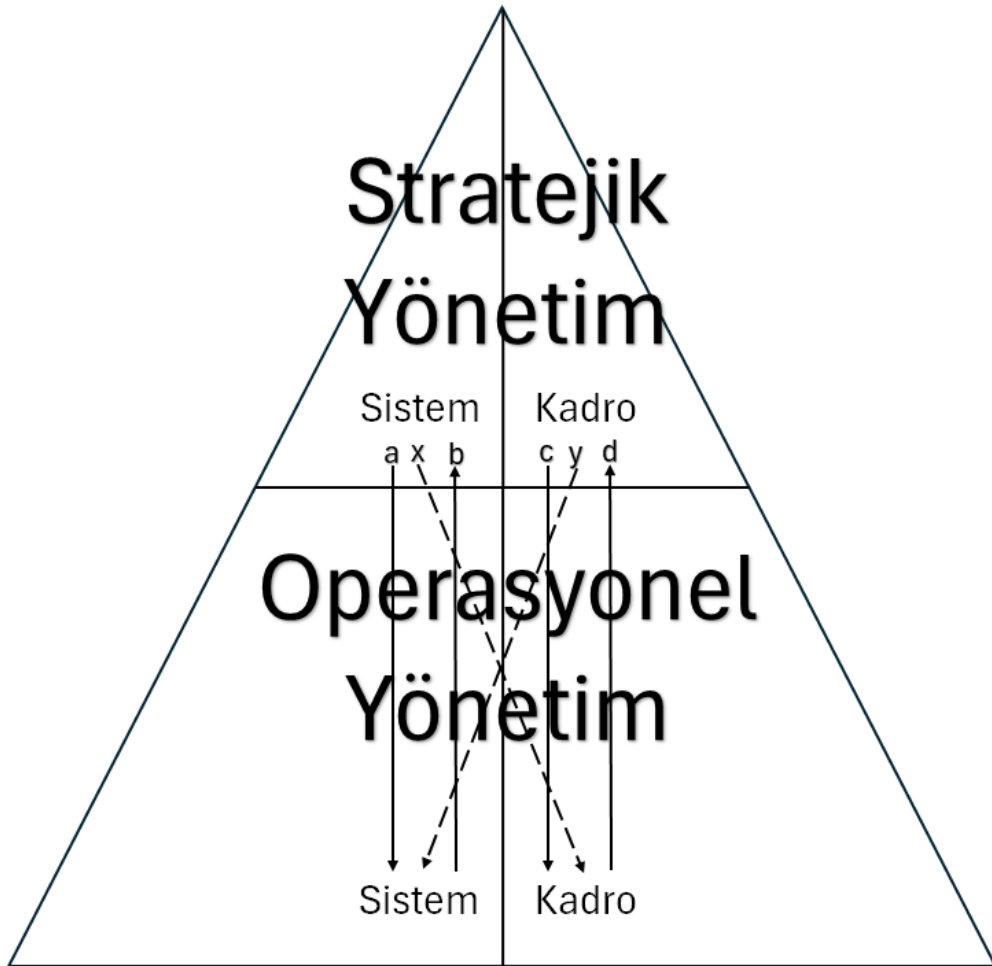
Stratejik ya da operasyonel boyuttaki yönetimde güçlü olmak için iyi bir sistem ve kadroların liyakat gücünün yüksek olması gerekmektedir. Aksi durumda devlet yönetimi başarısız olacaktır.

Dünyadaki gelişmelere bakıldığında bir devletin yönetim gücünün her şeyden önemli olduğunu görmekteyiz. Bu sebeple stratejik ve operasyonel boyuttaki yönetimin güçlü ve iyi bir koordinasyona sahip olması gerekmektedir.

Devlet yönetimine hiyerarşik olarak baktığımızda stratejik yönetimi ile operasyonel yönetimin ast-üst ilişkisi içinde olduğunu söyleyebiliriz. Stratejik yönetim, operasyonel yönetimin üstüdür. Dolayısıyla da stratejik yönetim amir durumundadır. Operasyonel yönetim ise stratejik yönetimin astı olmakla birlikte, stratejik yönetimin emir ve talimatlarına göre hareket eder. Ayrıca operasyonel yönetimde bulunan kadronun da ataması stratejik yönetimde yer alan kadrolar tarafından yapılır. Bu bakımdan operasyonel yönetimin olası bir kadro başarısızlığı stratejik yönetimin atamasındaki başarısızlığı olacağı için müteselsil olarak stratejik yönetimin de başarısızlığı olacaktır.

Stratejik yönetim ile operasyonel yönetim arasındaki ilişki

Devlet yönetimi hiyerarşi piramidi aşağıdaki gibidir.

Piramidin dikey organizasyonuna baktığımızda amir ya da üst organizasyon stratejik yönetim, uygulayıcı ya da ast organizasyon ise operasyonel yönetim olmak üzere iki organizasyondan oluşmaktadır. Stratejik ve operasyonel yönetim yatay organizasyonda sistem ve kadro olmak üzere iki ayrı organizasyondan oluşmaktadır. Sistem yönetimin işleyişi, kuralları, ilkeleri gibi yazılı olan tüm süreçlerin yer aldığı organizasyondur. Kadro ise bu sistemi uygulayan

organizasyondur. İki yönetim içinde yer alan organizasyonlar birbirleriyle direkt ve dolaylı ilişki içerisindedirler.

(a) göstergesi stratejik yönetim sisteminin operasyonel yönetimde de aynen geçerli olduğudur. Stratejik yönetimde oluşturulan politikalar, stratejiler ve kararlar sistem aracılığı ile operasyonel yönetime aktarılır.

(b) göstergesinde ise stratejik yönetimden operasyonel yönetime sistem aracılığı ile aktarılan kararların uygulama sırasında ortaya çıkan eksiklik, yanlışlık ve hataların operasyonel yönetimden stratejik yönetime geri bildirimini gösterir. Böylece sistemdeki hata, eksiklik, yanlış ve yapılması gereken revizeler ortaya konmuş olur.

(x) göstergesi ise stratejik yönetimde alınan kararların operasyonel yönetimdeki kadrolar tarafından yürütüldüğünü göstermektedir.

(c) göstergesi, operasyonel yönetimde yer alan atanmış (bürokrat ve/veya teknokratlardan oluşan) kadroların, stratejik yönetimdeki seçilmiş ve/veya atanmışlar (bürokrat ve/veya teknokratlardan oluşan) tarafından gerçekleştirildiğini ifade eder.

(d) göstergesi ise stratejik yönetimdeki kadrolar tarafından atanan operasyonel yönetimdeki kadroların başarısızlığının sebebinin stratejik yönetimdeki kadrolar olduğunu ifade eder.

(y) göstergesi ise stratejik yönetimdeki kadroların operasyonel yönetimdeki sistemi değiştirme, kısmen ya da tamamen ortadan kaldırma gibi müdahale haklarını gösterir.

Stratejik yönetim ile operasyonel yönetim arasındaki bağın kuvvetli ve birbirinden ayrılmaz olduğu net şekilde ortaya konmalıdır. Bu sebeple de aralarındaki iletişim açık, net, yoğun ve sürekli olmalıdır, başarı ancak bu şekilde gelir. Sistem ne kadar güzel, kadrolar ne kadar liyakatli olursa olsun, iletişim kopuk olursa başarı gelmez. Başarı kilidinin anahtarı iletişimdir.

Devlet yönetimi genellikle kamu yönetimi olarak anılan ve günlük hayatta da sık olarak bu şekilde kullanılan bir kavramdır. Halbuki kamu yönetimi, tam olarak devletin tüm birim, erk ve organlarını kapsayan bir kavram değildir. Günümüzde devlet yönetimi stratejik ve operasyonel yönetimden oluşan piramidin bütünüdür. Kamu yönetimi ise piramit içindeki operasyonel yönetimdir. Dolayısıyla kamu yönetiminin başarılı olması demek devlet yönetiminin başarılı olması demek değildir. Burada en önemli husus, operasyonel ve stratejik yönetimlerinin kendi içinde ve ast-üst hiyerarşisi içinde sağlıklı ve sürdürülebilir çalışmalarıdır. Devlet yönetiminin başarısı ancak bu şekilde sağlanır.

2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 virüsünün yol açtığı pandemiyle birlikte dünyada yeni bir çağ başladı. Yeni bir düzen için eski düzen yıkılıyor ve yerine yepyeni bir düzen sil baştan inşa ediliyor. Oyunun kurallarının değil bizzat oyunun değiştiği bir çağ geçişi olmaktadır.

Yeni çağın gerekliliklerinden biri de daha merkezi ulusal devletlerin varlığı olacaktır. Bu bağlamda kavramları daha geniş ölçekli tek bir konu ve/veya alan için kullanmak gerekecektir. Devlet hizmetleri, devlet yönetimi içinde en alttan en üste kadar bulunan hiyerarşi içinde herkesin yürüttüğü işin bütünü olarak düşünülmelidir. Bütünü sağlamak ve merkezileşen ulusal devleti vurgusunu hissettirmek için dar anlamlı kamu yönetimi yerine geniş anlamlı devlet yönetimi kavramı kullanılmalıdır.

2. Devlet İnsanlarının İletişim Konumlandırması

Devlet yöneticileri günün her saati devletin bir parçası olması hasebiyle her zaman devleti temsil etmektedir. Bu sebeple konuşmalarından, giyimlerine, oturup kalkmalarına, yemek yemelerine kadar her şeylerinde dikkatli olması gerekir.

Devletin bir parçası olduğu için devlet yöneticisi halka mal olmuş kişilerdir. Halk için çalışmalar yaptıklarından dolayı özel hayat kavramı yok denecek kadar azdır. Gününün 24 saatini devlete vakfetmesi gerekir. Anonim bir hayat yaşamaları da bu yüzdendir.

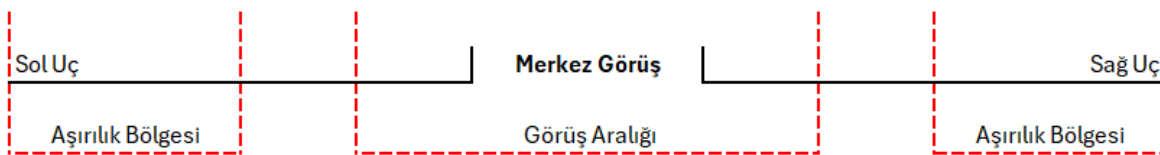
Yeri gelmişken belirtmekte fayda var. “Devlet adamı” kavramı, uzun yıllar kullanılmasıyla kadınların da iş hayatında farkındalık yaratması sonucu “devlet insanı” kavramına evrilmiştir. Devlet insanı kavramı kullanımı daha da yaygınlaşmalıdır.

Tarihte kaht-ı rical dönemlerinde devlet insanı olma vasfı olmayan insanların devlet kademesinde yer almaları sebebiyle ne konuştukları ne de hal ve hareketlerinin devlete adabına yakışmadığı örneklere rastlayabiliriz. Bu sebeple devlet insanı olmak zordur, sorumluluk gerektirir.

Devlet insanı görüşlerini açıklarken de özel görüşlerini açıklayamaz. Çünkü temsiliyet nedeniyle bulunduğu konumdan ötürü söyleyeceği her şey devleti de bağladığı unutulmamalıdır.

Devlet insanı, görüşlerini belli çerçeve içinde açıklamayı bilmelidir. Bu çerçevenin sınırları merkezde yer alacak şekilde; uçlarda yer almayacak şekilde olmalıdır. Tüm hareket, davranış ve açıklamalar bu çizgide olmalıdır. Her zaman merkezde bulunmalıdır. Elbette görüşlerinin sağ veya sol görüşlere kaydığı durumlar olacaktır. Her konuda merkezde sabit noktada olamaz. Fakat önemli olan merkezden, sağa ya da sola uzaklaşmamasıdır.

Bir devlet insanı aşağıdaki görselde yer aldığı bölüm içinde hareket etmelidir.

Merkez bölgesi her zaman toplumun en fazla kesimin görüşünün olduğu bölgedir. Uçlara gidildikçe toplumda o görüşleri savunan insan sayısı azalır ve marjinalleşme başlar ki, toplum marjinalleri sevmez. Devlet insanları marjinal olamaz. Marjinal bölgede bulunan insanlarda karşılık görmek için devlet adabı, üslubu ve teamülleri çiğnenemez. Fakat istisna durumlar vardır elbet. Yukarıda belirttiğimiz gibi kaht-ı rical dönemlerinde gerçek mânâda devlet insanları görevde olmadığı için devlet insanı kavramına çok rastlayamıyoruz.

Günümüzde devlet insanı olabilme sorumluluğu taşıyamayan kişilerin siyasi kesimden devlet yönetimine geçenlerden siyaseti devlet yönetiminde de sürdürmeye devam etmelerinden kaynaklandığına şahit oluyoruz. Daha önce mensubu olduğu siyasi parti tabanındaki

seçmenlere y6nelik s6ylemlerle toplumda karşılık bulmaya çalıştıklarına şahit oluyoruz. Bu çok aciz bir durumdur. 6nk6 devlet insanı olarak çalışmalarıyla var olamayan kişiler, sırf toplumda karşılık bulmak için demagoji yapıyor. Bunun tek nedeninin g6revinde başarı sağlayamadıkları için s6ylemlerde siyasi tabanda karşılık bulup çalışıyormuş algısı oluşturmaadır.

Sonuç olarak devlet insanların algı yaratma veya herhangi başka sebeple siyaset alanındaki y6ntemlere girmemesi, merkez alan dahilinde s6ylemlerini gerçekleştirmesi ve g6n6n 24 saati yılın 365 g6n6 devletın bir parçası olduğunu ve her koşulda devleti temsil etme sorumluluğu ile hareket etmesi gerekmektedir.

3. Devlet Yönetiminde Glokal Liderlik

Sanayi devrimleri sonrasında hem üretim hem teknoloji hem de yönetim alanlarının gelişmesiyle dünya tek pazar haline geldi. Özellikle pandemi dönemiyle birlikte bu durum daha da perçinleşti ve tek pazarın varlığını hemen hemen herkes kabullendi.

“Global düşün yerel hareket et” mottosu, tek pazar olgusunun ihtiyaçlarını yönetsel olarak karşılamak için, yönetimde global ve yerel düşünceyi bir potada eriterek yeni bir kavramın doğması için rehber oldu. Arayışların sonucunda ortaya çıkan **Glokal** kavramı, Oxford Yeni Kelimeler Sözlüğü’ne (The Oxford Dictionary of New Words) göre (1991), global ve lokal’in kısaltılarak içi içe geçmesiyle elde edilmiştir.

Bu kavramın oluşmasını için denemeler, başarısızlıklar ve deneyimlemelerle bugünkü noktaya gelinmiştir. Nihayetinde global düşünmenin yerelle birleştirilmesinin en doğru olduğu ortaya çıkmıştır. Bunu tanımlamak için de “Glokal” ortaya çıkmıştır.

Global düşünmek yeterli olmamakta, bu düşünce yapısını yerelle birleştirmek bir zorunluluk oluşturmaktadır. “Glokal” kavramı da bu durumda ortaya çıkmıştır. Bu kavram, “küreselleşme (global)” ve “yerelleşme (lokal)”nin bir birleşimi olarak alanyazında yerini almıştır

Glokalleşme (Küryerelleşme)

Küreselleşme ile küçük bir köy olarak adlandırılmaya başlayan dünyada kendi özünü kaybetmeden diğerleri gibi olma veya onlarla eş seviyeye ulaşma, böylelikle ulusal olarak uluslararası ölçekte rekabet edebilme kabiliyeti diyebileceğimiz glokalleşme “glocalization” (küryerelleşme) kavramı, günümüzde çokça vurgulanmaktadır.

Yerel kalarak küresel olmayı tanımlayan terim, İngilizce olan global ve lokal (local) kelimelerinin ilk üç ve son üç harfin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur.

Küreselleşme ve yerelleşme arasında sürdürülebilirliği sağlamak liderin işidir ve lider küreselleşme ve yerelleşme arasındaki uyumun anahtarıdır. Bu iki kavramın birleşimiyle globalizasyon kavramını oluştururken, ortaya çıkan liderlik glokal liderlik’tir (Canbolat vd., 2016). “Glokal” ve “Liderlik” kavramlarının birleşimi olan “glokal liderlik”, ilk olarak Begley ve Boyd (2003) tarafından ifade edilmiştir. Begley ve Boyd’e göre (2003) glokal liderlikte glokal mantık kullanmak önemlidir.

Glokal mantık, yerel duyarlılığa ve küresel tutarlılığa sahip olma zamanlamasına karar verme becerisi gerektirir. Liderler için küresel ve yerel dengeyi kurmak zordur. Öte yandan tüm yöneticilerin glokal düşünme yapılarına sahip olması gerekir. Glokal düşünme yapısı için sahip olunması gereken bileşenler: küresel standartları korumak için “küresel düşünme”; yerel ve kültürel farkları fark etmek için “yerel düşünme”; ve bunu gerektiren durumlarda “hem küresel hem de yerel düşünme” şeklindedir.

Dünyadaki gelişmeler ışığında ortaya çıkan Glokal kavramının, en başta kullanılacağı alan devlet yönetimidir. Yeni çağda devlet yönetimindeki yöneticilerin glokal liderlik çerçevesinde çalışmalarını yürütmesi beklenir. Çerçevesi aşağıda çizilmiş olan Glokal liderliğin devlet yönetiminde olmazsa olmaz bir kavram olacağı ön görülebilir.

Tablo 1. Global-Glocal-Local Çerçeve

Liderlik Davranışları	
• Üzerinde tartışılmayacak çerçeveyi belirler. • Küreselleşmek için sağlam, inandırıcı ve tutarlı bir durum oluşturur ve bunu iletir. • Dinler ve hisseder ancak küresel gündemden geri çekilmez. • Yaygınlaşmaya neden olabilecek iş ve rolleri ortadan kaldırır. • Güven, ilişki ve ortak bir vizyon oluşturur. • Yerel geçmişe sahip insanları küresel ekipte görevlendirir. • Yukarıdakilerin ve aşağıdakilerin birbirine benzediği uyumlu küresel liderlik ekipleri oluşturmaya yatırım yapar. • Sürecin başlarında karşılıklı dayanışma için koşullar belirler. • Karşılıklı olarak sorumlu olunan iş alanlarında küresel ekipler oluşturmaya ve geliştirmeye yatırım yapar. • Farklı insan gruplarını bir araya getirir ve bütünlü düşünmelerini ister. • Ortak sorunları çözmek için ortak ağırları destekleyerek insanları ülkeler arasında birlikte çalışmaya teşvik eder. • Karşılıklı olarak hesap verilebilir çalışma alanları çevresinde yerel ilişkileri destekler. • Açık ve esnek kalır. • Yerel konuşur (yerel gerçek hikayelerle küresel bülten oluşturarak) • Sınırların dışında dolaşır, müşteri elektronik tabloda değil pazardadır. • Yerel olarak yapılabilecekler için yetki devreder.	Global ↓ Glocal ↑ Local

Dünyadan bağımsız devlet yönetiminde bulunmak, karanlık odada el yordamıyla yolunu bulmaya benzemektedir. Bu sebeple devlet yönetiminin dünyayla çok sıkı bir ilişkisi vardır. Bilginin 24 saat değişerek canlı kaldığı ve geliştiği bir dönem olduğunu düşündüğümüzde, dünyadaki gelişmeleri yakından takip ederek, vizyonu ve mantıksal çerçeveyi global çizip yerel hareket etmek gerekliliği olmazsa olmazdır.

Devlet yönetimindeki “glokal liderlik” için olası davranışlar:

- Glokal lider global düşünür ve yerel hareket eder.
- Glokal lider dünyadaki gelişmeleri çok iyi bir şekilde takip eder, analiz eder ve yerel uygulamalarla kıyaslama yaparak; yeniliklerin yerel sistemlere uygulanmasını sağlar.
- Glokalizasyonun geliştirilmesi için bilgi karmaşası içinde doğru bilgiyi seçerek onu teknolojiyle entegre ederek kullanır.
- Glokal lider yerel çevre ihtiyaçlarına en uygun çözümlerin bulunmasını sağlar.
- Globalleşen devlet yönetim sistemlerinin glokalleştirilmesini sağlar.
- Dünyadaki diğer yönetimler (sivil toplum, özel sektör, diğer devletler gibi) ile daha iyi ilişkiler kurarak global barışın sağlanması için çaba sarf eder.
- Vizyon sahibidirler.

Sonuç olarak, değişen ve gelişen dünya konjonktörü gerekliliği olarak ortaya çıkan Glokalleşme akımının, devlet yönetimi içindeki yöneticiler tarafından benimsenmesi, eski çağda kalan yöneticilerin yerlerine glokal vizyonda hareket eden yeni çağın yöneticileri

gelmelidir. Unutulmaması gereken yeni çağda oyunun kuralları değil, oyunun kendisi değişti. Yeni oyunun kurallarına uyan kazanacağı gerçeği ile hareket edilmelidir.

4. Merkez Anadolu Üniversitesi'nin Devlet Yönetimine Katkısı

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi, devlet yönetiminin her aşamasında yalnızca teknik bilgiye sahip değil, aynı zamanda devletin yapısını, kültürünü, adabını ve literatürünü de iyi bilen, nitelikli bireylerden oluşması gerektiğini vurgular. Liyakat anlayışının modern tanımına göre, devlet yönetiminde görev alacak kişilerin sadece teknik bilgiye değil psikolojik yeterliliklerinin de sağlanması önemlidir. Bu bağlamda, Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS) kapsamında liyakatin yeni tanımının yeterliliğini karşılaması için eğitim büyük bir öneme sahiptir.

MADYS, devletin tüm kademelerinde ve alanlarında görev alacak bireylerin eğitim alabileceği ve devlete nitelikli iş gücü yetiştirecek bir Merkez Anadolu Üniversitesi'nin kurulmasını önermektedir. Bu üniversitede, devlet yönetiminden ekonomiye, tarımdan hukuka, sağlıktan ticarete kadar hayatın her alanında eğitimler verilecektir.

Üniversitede sunulacak eğitimler üç ana başlık altında toplanacaktır:

1. Teknik Eğitimler: Öğrenciler, kendi alanlarındaki teknik konularda kapsamlı bir müfredatla eğitim alacaklardır.

2. Devlet Yönetimi: Devletle ilgili tüm konuları kapsayan bir müfredat üzerinden eğitim verilecektir.

3. Psikolojik Yeterlilik: Devlet bünyesinde çalışırken gerekli psikolojik yeterliliği kazandıracak bir müfredat uygulanacaktır.

Eğitimler hem teorik hem de pratik olarak gerçekleştirilecektir. Teorik derslerin yanı sıra, ilgili alanlarda görev yapan uzmanlar da öğrencilere saha deneyimlerini aktaracaklardır. Buradaki temel hedef, pratik eğitim ve güçlü staj programları aracılığıyla yeni mezunların göreve başladıklarında sisteme hızlı bir şekilde uyum sağlamalarını desteklemektir.

Bu üç alandaki eğitimleri başarıyla tamamlayanlar, devlet yönetiminin tüm kademelerinde görev alabileceklerdir. Mezuniyet sonrasında, yaşam boyunca göreve başladıktan sonra belirli aralıklarla eğitimler yine bu üniversitede devam edecektir.

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi, örneğin taşrada en alt kademede görev yapan bir bireyin bile eğitim alması gerektiğini savunmaktadır. Dünya sürekli değişiyor ve geliyor; devlet yönetimi de bu değişimden etkilenmektedir. Hem sistemin hem de personelin bu yeniliklere ayak uydurması gerekmektedir. Yönetim uzmanları, yönetim sistemlerini geliştirirken, Merkez Anadolu Üniversitesi de devlet personelinin gelişimini yaşam boyu sürdürecektir.

MADYS içindeki yönetsel denetim mekanizmasında, terfilerde bu eğitimlerin büyük bir önemi olacaktır. Eğitimlere katılım ve başarı oranı, terfi süreçlerinde önemli bir referans göstergesi olarak değerlendirilecektir.

5. Örtülü Darbe: Liyakatsizlik-Tepkisizlik Teorisi

Devlet yönetiminin başarısı iki temel unsura dayanır: birincisi, devlet yönetim sistemi; ikincisi ise bu sistemi yöneten kadrolardır. Devlet yönetim sistemi, merkezi teşkilatın en üst kademesinden yerel teşkilatın en alt kademesine kadar tüm yapının etkin bir şekilde işlemlerini sağlamaktadır. Bu sistemi yönetecek olan kadrolar ise insan gücünü temsil eder. Devlet yönetiminde insan gücünün en önemli unsuru beyin gücüdür. Eğer insan gücünde bir bozulma olursa, sistem de olumsuz etkilenebilir ve bu durum devlet yönetiminde ciddi aksaklıklara yol açar.

Devlet gücü, insanların maddi ve siyasi güç elde etme çabaları açısından kötü niyetli bireylerin hedefi haline gelmektedir. Kötü niyetli kişiler, bu gücü ele geçirerek ülke ve devlet çıkarlarını gözetmek yerine kendi çıkarları doğrultusunda kullanmayı amaçlar. Sonuç olarak, büyük zenginlikler ve siyasi kazançlar elde edilir. Oysaki, ideal olan, bireylerin devlet adına çalışarak ülkenin kalkınmasına katkıda bulunmalarıdır; devletin kişisel çıkarlar için kullanılmaması gerekmektedir. Bu çerçevede, devlet yönetiminde iyi niyetliler ile kötü niyetliler, ya da başka bir deyişle liyakatli ve liyakatsiz kişiler arasında bir mücadele yaşanmaktadır.

Devlet, siyasiler, bürokratlar ve teknokratlardan oluşan heterojen yönetim yapısına sahiptir. Her bir grup, belirli kesimleri temsil etmekte ve aralarında net sınırlar bulunmaktadır. Bu durum, devlet yönetiminin dengesini oluşturur. Eğer bu denge herhangi bir grup lehine bozulursa, devlet yönetimi bozulur. Bu nedenle, her kesim kendi alanı içinde kalmaya özen göstermelidir. Ancak zaman zaman bazı gruplar, diğerlerinin yetki alanına müdahale ederek yönetimdeki gücü tek başına ele geçirmeye çalışmaktadır. Bu duruma darbe olarak adlandırdığımız vesayet savaşı denir. Geçmişte darbeler daha başarılı olurken, günümüzde toplumun bilinçlenmesi ve bilgiye erişimin kolaylaşması nedeniyle toplum tarafından kabul görmemektedir. Bunun yerine, yasalar üzerindeki değişikliklerle liyakat kriterleri göz ardı edilerek kendi yandaşlarının diğer alanlara yerleştirilmesi şeklinde bir vesayet savaşı ortaya çıkmıştır. Liyakatsiz, ancak kendi görüşlerine sadık olan ve koşulsuz itaat eden kişilerin atanmasıyla, bir grup devlet yönetiminde güç kazanır. Bu duruma örtülü darbe denir.

Liyakatsiz bireylerin atanması genellikle yavaş bir şekilde başlar. Eğer toplum, devlet yönetimindeki diğer kesimler, sivil toplum kuruluşları ve diğer gruplar bu duruma kayıtsız kalırsa, zamanla daha fazla liyakatsiz kişi atanır. Tepkisizlik devam ederse, bu süreç tekrarlanır ve nihayetinde devlet yönetiminin büyük bir kısmı, gücü ele geçirmek isteyenlerin kendi yandaşları tarafından doldurulmuş olur. Bu duruma "Liyakatsizlik-Tepkisizlik Teorisi" denir. Tepki vermesi gerekenlerin sessiz kalması ve bu durumun zamanla normalleşmesi, devlette liyakatsiz ve kötü niyetli kişilerin varlığını pekiştirir.

Gücü ele geçirmek isteyenler neden liyakatsiz kişileri tercih eder?

Çünkü liyakatsiz bireyler, tam anlamıyla biat eder ve kendi çıkarlarını, devletin ve milletin çıkarlarının önünde tutarlar. Bu nedenle, gücü ele geçirmeyi hedefleyenler, özellikle liyakatsizleri yerleştirirler; böylece bu kişiler kayıtsız şartsız güce itaat ederler. Burada en kritik mesele, bu duruma karşı devlet yönetim mekanizmalarının devreye sokulması ve bu

düzenin oluşumunu engellemektir. Ancak, ilk aşamada tepki verilmezse, tepkisizlikten cesaret alarak yerleştirmeler devam edecektir.

Liyakatsizlik-Tepkisizlik Teorisine göre, devlet yönetimi dengesini sağlamanın tek yolu, yönetsel denetim mekanizmasının kurulmasıdır. Yönetsel denetim sayesinde hem sistem hem de bu sistemi yöneten kadrolar denetleneceği için, hiçbir grup gücü tek başına ele geçirme cesaretini gösteremeyecektir.

6. Küresel Güvenliğe Yeni Bir Tehdit: Sessiz Savaşlar

Son yıllarda ülkeler arasındaki çatışmaların doğası önemli ölçüde değişmiştir. Geçmişte yalnızca askeri savaşlar ön plandayken, günümüzde askeri çatışmalara kıyasla daha az maliyetli, düşmana daha fazla zarar veren ve daha etkili olan yeni savaş biçimleri ortaya çıkmıştır. Bu durum, savaş tarihindeki önemli bir dönüm noktasını işaret etmektedir.

Askeri savaşlar, kazanan taraf için bile büyük yıkımlara yol açmaktadır. Maddi kayıpların yanı sıra, toplumda yarattığı travmatik etkiler uzun yıllar boyunca telafi edilemez. Bu nedenle, güçlü devletler bile askeri çatışmalara başvurmayı tercih etmemekte ve bunu son çare olarak görmektedir.

Yeni çağda savaşların biçimi de evrilecektir. Askeri çatışmaların yerini ekonomik, kültürel ve sosyolojik savaşlar alacaktır. Askeri savaşlar her zaman bir seçenek olarak masada kalacak, ancak bu tür çatışmalar daha sessiz ve derin bir şekilde gerçekleşecektir. Askeri harcamaların azalması, savaş sanayisinin çıkarlarına aykırıdır; bu nedenle silahlanma süreci aynı hızla devam edecektir.

Sessiz savaşlar, devlet yönetimleri tarafından başlatılıp yönetilecek ve sonlandırılacaktır. Bu nedenle, devlet yönetimlerinin güçlü olması yeni dönemde büyük bir önem taşımaktadır. Güçlü bir yönetim, sessiz savaşlarda önemli avantajlar sağlayacak; sadece savaşın başlatılması değil, aynı zamanda bu savaşların fark edilmesi ve saldırılara karşı koyma açısından da kritik bir rol oynayacaktır.

Sessiz savaşlar, sinsi bir doğaya sahiptir ve hedef ülkenin bu durumu fark etmesi oldukça zordur. Bu nedenle, devlet yönetiminin güçlü ve liyakatli olması gerekmektedir. Aksi takdirde, savaşın varlığı fark edilmeden devam eder ve yıkıcı sonuçlar ortaya çıktığında her şey için geç kalınmış olur.

Sessiz savaşlar, etkilerinin süresine göre iki gruba ayrılmaktadır: Kısa vadede yıkıcı etki gösteren savaşlar ve orta ile uzun vadede etkili olanlar. Kısa vadeli yıkıcı etkiler, ekonomik saldırılarla gerçekleştirilen savaşlardır. Orta ve uzun vadeli etkiler ise toplumsal yapıyı bozmayı hedefleyen savaşlardır. Bu tür savaşlar, sosyal, kültürel ve sosyolojik açıdan toplumu bölmek ve kutuplaşma yaratmak gibi faaliyetleri içermektedir. Toplumun birliği zayıflayan bir ülkeyi manipüle etmek ve etki altına almak oldukça kolay hale gelir.

Yeni çağda fiziksel işgaller sona erecek. Fiziksel işgal, maliyetli ve zahmetli bir süreçtir. Bunun yerine, toplumu devlet yönetimi altında kontrol altına almak çok daha kolay ve zahmetsiz olacaktır. Bu amaçla, fiziksel işgale gerek kalmadan ve ülkenin hukuki sınırları aşılmadan kaynaklara el konulacak. Bu durum, uluslararası hukuka da uygun olacak; çünkü kaynakların kontrolünü ele geçirmek tamamen yasal çerçevede gerçekleşecektir. Sessiz savaşlar, askeri savaşlara göre daha az risk taşır. Askeri çatışmalarda, savaş suçu işleme riski bulunmaktadır ve bu durum, savaşı kazanan ülke için bile ciddi sorunlar yaratabilir. Savaş kazanılsa bile, bu suçlar nedeniyle önemli miktarda savaş tazminatı ödenmesi gerekebilir. Bunun yerine, düşman devletin yönetimi ele geçirilerek kaynakların kullanım hakkı alınması, hem hukuki çerçevede hareket edilmesini sağlar hem de daha düşük maliyetle savaşın kazanılmasına olanak tanır.

Sonuç olarak, yeni çağın yeni nesil savaşları için devlet yönetimlerinin güçlendirilmesi ve liyakatli yöneticilerin göreve getirilmesi önemlidir. Ülkede ekonomiden sağlığa, sosyal yapıdan kültürel hayata kadar her alanda sağlam politikalar oluşturulmalı ve bu politikaların arasına yabancı glerin sızması engellenmelidir.

7. Yönetim Gücü ve Sessiz Savaşlar

Yeni çağın başlamasıyla birlikte devletlere dair birçok kavramın tanımı değişirken, güç kavramı da evrim geçirecektir. Geçmişte bir ülkenin gücünün büyük bir kısmı askeri güçten kaynaklanırken, artık yönetsel güç, devletlerin gücünün önemli bir parçası haline gelecektir. Aslında yönetsel güç her zaman önemliydi; ancak askeri güç, caydırıcılığı ve açık bir meydan okuma yeteneği nedeniyle her zaman ön planda olmuştur. Devletlerin varlığını sürdürebilmesi, esasen yönetsel tercihlerle belirlenir. Ancak bu durum somut bir gösterge sunmadığı için genellikle göz ardı edilir.

Herkes Truva Uygarlığının hikayesini bilir. Düşman, şehrin yüksek duvarlarını aşamayınca geri çekilmiş gibi görünerek büyük bir tahta at bırakmıştır. Truva'nın yöneticileri, bu atı tanrılardan bir hediye olarak kabul edip surların içine almışlardır. Gece, atın içinden çıkan düşman askerleri, dışarıda bekleyen arkadaşları için şehrin kapılarını açarak Truva'nın sonunu getirmiştir. Truvalı yöneticiler, duvarlarının yüksekliğiyle övünürken, bu olay yönetsel kararların ne denli önemli olduğunu gözler önüne sermektedir.

Bir devlet, askeri gücü ne kadar güçlü olursa olsun, yönetsel olarak zayıfsa mutlaka yıkılmaya mahkumdur. Yeni çağda askeri güç, caydırıcı bir unsur olarak son çare olacaktır. Çünkü askeri çatışmalar, katılan ülkeler için kayıplar anlamına gelir; insan, zaman, maddiyat, huzur ve toplumsal refah gibi. Ayrıca, toplumda oluşan travmalar uzun yıllar süren sorunlara yol açabilir. Bu nedenle devletler, artık savunma sanayilerine, düşmanları caydırma amacıyla yatırım yapacaklardır. Ancak bu, savunma sanayisine yapılacak yatırımların azalacağı ya da sıfırlanacağı anlamına gelmez. Yine de askeri seçenek en son tercih edilecektir. Bunun yerine, yönetsel olarak yürütülen sessiz savaşlara tanık olacağız.

Bir devletin başka devlet ya da devletlere karşı ekonomik, sosyokültürel, devlet yönetimi, toplumsal birlik, özel sektör ve sivil toplum alanlarını zayıflatma veya yıpratma yoluyla onları güçsüzleştirmeyi ve yönetsel olarak kendine bağımlı hale getirmeyi amaçladığı savaş türüne *Sessiz Savaş* denir

Sessiz savaş, askeri savaşa göre daha az maliyetli ve saldıran ülkenin daha az zarar göreceği bir savaş şeklidir. Sessiz savaş yürütmek için süper güçlü bir ülke olmak gereklidir. Bu tür savaşların en önemli özelliği, gerçekleştirilen saldırıların fark edilme olasılığının çok düşük olmasıdır. Ancak dezavantajı, bu saldırıların etkilerinin geç ortaya çıkmasıdır; bu nedenle saldıran tarafın sabırlı ve istikrarlı olması gerekmektedir.

Sessiz savaşta başarılı olmak için, saldırıyı gerçekleştiren tarafın yönetiminin güçlü olması şarttır. Stratejik planın çok yönlü ve farklı senaryolara göre doğru bir şekilde hazırlanması esastır. Bu da uzmanlık gerektiren bir konudur ve bu alanda mutlaka uzmanların yer alması gerekir. İlerleyen zamanlarda sessiz savaşların artmasıyla birlikte devletlerin bu konuda özel birim, kurum veya kuruluşlar kurması beklenmektedir.

Sessiz savaşta, etkileri bakımından çeşitli araçlarla saldırılar gerçekleştirilebilir. Kısa vadede sonuç almak isteniyorsa ekonomik saldırılar ve devlet yönetimine yönelik sabotajlar tercih edilirken, daha uzun vadeli sonuçlar için topluma yönelik sosyoekonomik, yozlaştırma ve sivil

topluma yönelik saldırılar düzenlenir. Uzun vadede sonuç alınacak saldırılar, toplumun geneline etki edeceği için sonuçlar daha kesin olur; ancak savaş süresi daha uzun olacaktır.

Yeni çağda savaşların şeklinin değiştiğine sıkça tanık olacağız. Bu durum, yeni fırsatlar ve alanlar açacaktır. Savaşlar konusunda dünya, geri dönülmez bir sayfa açma aşamasındadır ve bu istikamette giderek yaygınlaşan alanlarda devam edecektir.

8. Milli Bilinç Politikası

Yeni çağla birlikte değişenin oyunun kuralları olmadığı; bizzat oyunun kendisi olduğu yeni görülmeye başlandı. Değişen oyuna tüm dünya yabancı olduğu için, herkes aynı seviyede ve durumda. Bu durum yeni çağın fırsatı olarak karşımızda. Geleceğin süper güçlü ülkesini kurmak için geç kalınmadı. Fakat zaman da kalmadı. Yeni düzen için şimdi tam zamanı.

Türkleri devlet yönetiminde güçlü yapan şey, binlerce yıllık yönetim gücünün vermiş olduğu birikim ve deneyimdir. Yüzyıllar boyunca mirasına sahip çıkan Türkler, Osmanlı İmparatorluğu'ndan Cumhuriyet'e geçiş sürecinde miraslarına sahip çıkamadı. Birinci Cihan Harbindeki en büyük mağlubiyeti Türkler aldı, tarihi yok edilerek. Cumhuriyet Anka Kuşu gibi küllerinden doğdu ama eksik doğdu.

Bir topluluğu millet yapan ortak tarihi, kültürü ve değerleridir. Türklerin, Birinci Cihan Harbinde, hepsi elinden alındı. Böyle olunca bir millettten ziyade topluluk olarak hayatına devam etti. Zaman içerisinde, az da olsa, millet olma refleksi ile hareket edilen dönemler de oldu. Ama zaman geçtikçe "millet" bağı zayıfladı. Milli bilinç ile hareket edilmesi gereken dönemlerde kutuplaşmalar yaşandı. Kutuplaşma, giderek, toplumu daha derinlere böldü ve görüşlerin keskin ve marjinal olduğu iki kutuplu bir görüşün olduğu toplum inşa edildi. Konu ne olursa olsun iki kutuplu bir topluluk haline gelindi.

Tarihe sahip çıkmakla başlar her şey...

İki kutuplu toplumun zehri milli bilinçtir. Eğer ki toplumda milli bilinç oluşursa kutuplaşma yok olur. Kutuplaştırma, siyaseten belli kesimin işine geliyor olsa da ortadan kaldırılmalıdır. Milli bilincin hâkim olduğu bir toplum inşa edilmelidir. Süper güçlü ülke olmak isteniyorsa, bu yapılmalıdır. Konusu ne olursa olsun iki marjinal görüşün olduğu bir kutuplu toplumda başarı olmaz. Bu bir devlet politikası olmalıdır. Devletin başarısı, toplumdaki milli bilincin artmasına bağlıdır. Devlet ne yaparsa yapsın, toplumda milli bilinç artmadığı sürece karşılık bulamayacaktır.

Devlet, milli bilinç yolunda bir politika geliştirmeli ve tarihi doğru şekilde topluma anlatmakla başlanılmalı. Gelecek başarısı için geçmişi tamir etmek gerektiği bilincine varılmalı. Her konuda toplumsal mutabakat elbette olmaz ama belli başlı konularda toplumsal mutabakat sağlanmalı ve milli bilinç oluşturulmalıdır, gelecek başarısı ancak bu şekilde sağlanabilir. Devletin ivedi olarak yapması gereken topyekûn şekilde milli bilinç politikasını inşa etmesidir. Bunu yaparken toplumu da sürece dahil etmeli ve aktif olması sağlanmalıdır. Aksi durumda başarı gelmeyecektir.

9. Yeni çağın “Hasta Adam” Savaşları

2019 yılında Covid 19 virüsünün neden olduğu pandemi ile dünyada yeni bir dönem başladı. Yeni dönemin başlamasıyla birlikte dünyada yeni bir düzen kurulmaya başlandı. Geçiş döneminin sona ermesiyle birlikte yeni dünya düzeni tam anlamıyla hayata geçecek ve 2019 öncesinden çok farklı görünecek. Yeni dünya düzeninde devletlerin yönetim yapılarında, devletler arası ilişkilerde ve devletlerin oluşturduğu blok ve birliklerde değişiklikler görülecek. Hatta bu sektör sıfırdan yeniden organize edilecek. Yeni dönemde devletin tek hedefi her alanda gelişmek ve refah seviyesi yüksek bir süper güç olmak olacak.

Yeni dönemde her şey farklı tanımlanacağı gibi savaşın tanımı da farklı olacaktır. Savaş sadece askeri alanda değildir. Sosyoekonomik, kültürel, ekonomik, demografik, tarımsal ve ticari açıdan da farklı olacaktır. Özellikle askeri alanda yenilmez olduğuna inanan ülkeler için savaşın ölçeği askeri alandan diğer alanlara kayacaktır.

Türkiye de askeri alanda yenilmez olduğu düşüncesine sahip ülkelerden biridir. Bu düşünce Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra tüm dünya tarafından kabul görmüştür. Bu nedenle emperyal güçler savaş cephelerini askeri alandan başka alanlara kaydırmışlardır. Hasta adam stratejisi Churchill'in şu sözleriyle kabul görmüştür: Türkiye kurursa sulayın, büyürse budayın.

Hasta adam kavramı, 1853'te Çar I. Nikola'nın İngiltere sefiri Seymour ile görüşmesinde ilk kez duyuluyor. Çar, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşte olduğunu söyleyerek "Elimizde hasta bir adam, çok hasta bir adam var," der ve İngiltere ile Rusya'nın Osmanlı için anlaşması gerektiğini söyler. Aynı sözü daha önce Habsburglar için de söylediği rivayet edilir. Nikola'nın sürekli aynı terimi kullanması, kelime yetersizliğinden olabilir. Birkaç yıl sonra Avrupa medyası "Avrupa'nın Hasta Adamı" terimini yaymaya baslar. İfade, Osmanlı'ya ve Sultan Abdülhamid'e yönelik psikolojik savaşın önemli unsurlarından biridir.

Yeni dönemde 'hasta adam' stratejiler ve savaşlar artarak devam edecek. Ülkeler maliyet, işgücü kaybı, sosyoekonomik ve diğer nedenlerle askeri savaş son seçenek olarak tutacaklar. Öncelikleri hedef ülkeleri hasta insanlara dönüştürmek olacak. Bunu da iletişim, ekonomik ve sosyokültürel ve diğer yollarla yapacaklardır. Dolayısıyla ekonomik, sosyal, kültürel, demografik ve idari açıdan güçlü bir ülke olmak en az savunma sanayi kadar önemli olacak. Yeni dönemde devletin en önemli gücü askeri güç değil, yönetsel güç olacaktır. Devletin idari gücü güçlü olan bir ülke hasta adam savaşını kaybetmeyecektir.

Bunun için de devletin yönetimde insan kaynağına yatırım yapması gerekiyor. Bu yatırım geçici olamaz. Yatırımın sürekli olarak sürdürülmesi gerekir. Aksi takdirde, yatırım durduğu anda, devlet yönetiminin başarısı önce yavaşlamaya başlayacak ve sonunda tamamen duracaktır.

Yeni dönemde devletin yönetime yapacağı yatırım iki bölümden oluşmalıdır. Birincisi devlet yönetim sisteminin geliştirilmesi, ikincisi ise devlet yöneticilerinin yönetim sistemini uygulama kapasitesi ve eğitimidir. Bu anlamda insana yatırım bu iki görev üzerine kurulmalı ve liyakat odaklı olmalıdır.

Başarılı devlet yönetimlerinin yeni dönemde 'denetimli kuvvetler ayrılığı' ilkesine geçen ülkeler olacağı öngörülmektedir. Yönetim şekli ne olursa olsun, denetimsiz kuvvetler ayrılığı artık faydalı değildir. Çünkü devlet yönetim sistemi ve yöneticileri hasta adam stratejisini gerçekleştirmek için çoktan satın alınmıştır. Bu nedenle içeriden devleti ve ülkeyi hasta edecek sabotajlar olacaktır. Bunu önlemenin yolu yönetsel denetimdir. Denetim olmadan

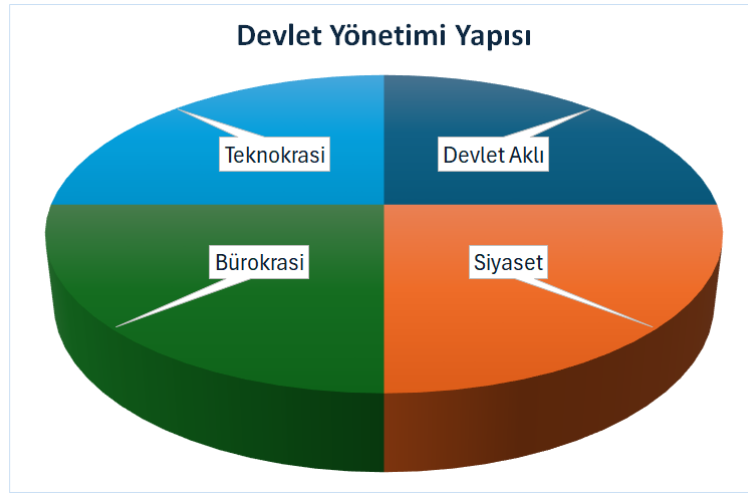
içeriden sabotajlar fark edilmeyecek ve ancak devlet hastalandığında her şey netleşecek, ancak o zaman çok geç olacaktır. Nasıl ki içten gelen bir virüs insanları hasta ediyorsa, içten gelen sabotaj da devleti çökertecektir. Dış güçler içeriden zarar veremez. Başka bir deyişle, devletin düşmanları sadece dış güçlerde değil, aynı zamanda zarar veren iç güçler de aramalıdır. Dış güçlere karşı savunma yolları belliyken, iç güçlere karşı tek çözüm yönetsel denetim mekanizmasının kurulması olacaktır.

10.Devlet Yönetimi Neden Çöker?

Devlet yönetimi, bir ülkenin en önemli makro unsurlarından biridir. Devlet yönetiminin kalitesi, ülkedeki tüm dengeleri olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle, devlet yönetimine sürekli olarak yatırım yapılmalı ve başarısının sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.

Devlet yönetimi, siyaset, bürokrasi, teknokrasi ve devlet bilgisi gibi çeşitli unsurlardan oluşan karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu yapı, yönetimin temel bir bileşenidir. Hem devlet yönetim sistemi hem de bu sistemi yönetecek insan gücü, bu unsurlara dayanır.

Devlet yönetiminin yapısı aşağıdaki gibidir:

Devlet yönetiminin yapısı ne olursa olsun, belirli sınırların aşılması gerektiği gerçeği vardır. Yönetim yapısında yer alan her grup, kendi çerçevesi içinde faaliyetlerini sürdürür. Bu noktada, her grubun sınırlarının ne olacağı, hangi grubun diğerlerine üstünlük sağlayacağı ve bir üstünlük sıralaması olup olmayacağı gibi sorular gündeme gelebilir. Her grup, kendi içinde homojen özellikler taşıırken, genel olarak heterojen bir yapı sergiler. Aralarında bir üstünlük ilişkisi yoktur; her birinin sınırları, ülkenin yapısına bağlı olarak belirlenir. Yönetimin temel ilkelerinden biri, her organizasyonun kendine özgü bir yapıya sahip olmasıdır. Bu nedenle, devlet yönetiminde her ülkenin kendine has bir yapısı bulunur ve bu yapılar, idari biçim, dinamikler, kültür ve devlet hizmeti biçimi gibi unsurlara göre farklılık gösterir.

Devlet yönetiminin dağılımı ve sürdürülmesi büyük bir dikkat gerektirir. Bu dağılımın bozulması, devlet yönetiminin de bozulması anlamına gelir. Yönetim yapısındaki grupların dengesinin bozulması, vesayet sistemine giden bir yol açar ve vesayet altında sağlıklı bir yönetim yapısı mümkün değildir. Bu nedenle, her grup devlet yönetiminin yapısını korumak ve desteklemekle yükümlüdür. Hiçbir grup, diğerleri üzerinde üstünlük kurmaya çalışmamalıdır. Ulusal yönetim yapısı, korunması gereken yönetim dinamiklerinin en hassas dengesini temsil eder.

Tarih, devlet yönetim yapılarını bozma çabaları ve bu çabaların ülkeler ile devletlere verdiği zararların sayısız örneğiyle doludur. İktidarı ele geçirmek isteyen gruplar veya klikler, çeşitli yöntemlerle diğer gruplar üzerinde hakimiyet kurmaya çalışmaktadır. İdari darbe olarak tanımlanabilecek bu girişimlerin sonucunda kazananın olmadığı, yalnızca kaybedenin devlet olduğu söylenmelidir. Özellikle son yıllarda askeri güç bir darbe aracı olarak kullanılırken,

artık yönetimsel darbelerin artışı daha fazla dikkat çekmektedir. İktidarı herhangi bir şekilde ele geçirme ve devlet yönetimini tek başına kontrol etme arzusu son derece tehlikeli ve yanlış bir düşüncedir.

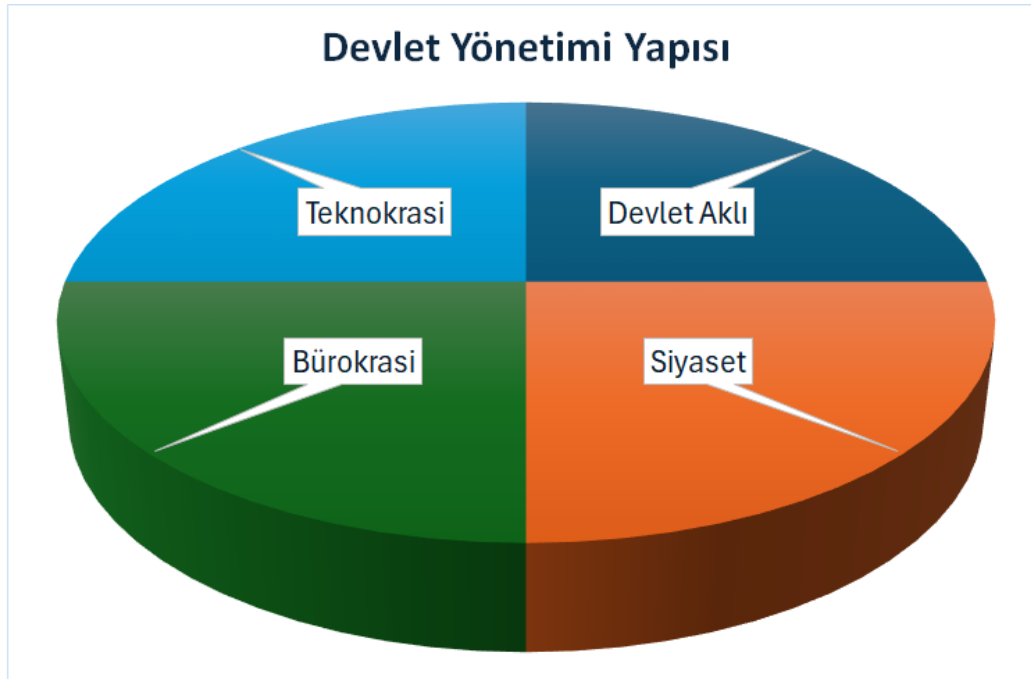
Devlet yönetim yapısının korunması ve sürdürülmesi, her yönetim yapısı grubunun temel görevlerinden biridir; ancak asıl sorumluluk ve görev, denetleme erkine aittir. Devlet yönetim yapılarının sınırlarını, içeriğini, çalışma prensiplerini ve performansını kontrol etmek, istenen seviyeye ulaşmak için çaba göstermek ve başarılarının sürekliliğini sağlamak, yönetimsel denetimin esas sorumluluğundadır. Bir ülkede etkili bir denetim mekanizması yoksa, o ülke her türlü darbelere karşı savunmasızdır. İşte bu nedenle denetimin önemi büyüktür. **Merkez Anadolu Devlet Yönetim Sistemi**'nin benimsediği *Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi*, devlet yönetim sisteminin güvencesidir. Devlet yönetiminde yeni yaklaşımlar, tanımlar ve metodolojilerin uygulanması gerekmektedir; çünkü dünya artık eskiye benzememektedir. Geçmişteki uygulamalar günümüzde geçerliliğini yitirmiştir. Bu nedenle, *Merkez Anadolu Devlet Yönetim Sistemi* büyük bir önem ve değer taşımaktadır.

Devlet yönetim sisteminin bozulması, devletin genel yönetimini de olumsuz etkiler. Her grup, yönetim yapısını korumalıdır; ancak esas koruma ve savunma, denetim erkinde bulunmalıdır. Devlet yönetim yapısı, yönetimin en hassas dengesi olarak öne çıkar. Bu denge en küçük bir sapma gösterdiğinde, devlet yönetimi çöker.

11.Devlet Yönetimi Yapısının Bozulması

Devlet yönetimi, farklı grupların bir arada bulunduğu heterojen bir yapıya sahiptir. Bu özellik, onu diğer organizasyon yönetimlerinden ayıran önemli bir unsurdur. Bu grupların veya tarafların dengede kalması ve birbirleriyle çatışmaması, yönetimin sağlıklı bir şekilde işlemesi ve başarıya ulaşması açısından kritik öneme sahiptir. Ancak, devlet yönetiminde zaman zaman taraflar arasında devlet gücünü ele geçirme veya maddi kazanç sağlama amacıyla bir üstünlük mücadelesi yaşanmaktadır. Farklı türlerdeki darbeler, tarafların devlet yönetiminde güç kazanma ve zenginleşme çabalarının birer örneğidir. En yaygın görülen darbe türleri arasında askeri, ekonomik, kadrolaşma ve hukuki darbeler bulunmaktadır. Bu tür darbeler, grupların veya tarafların üstünlük elde etme amacıyla gerçekleştirdikleri eylemlerdir ve çeşitli sonuçlar doğurmaktadır. Bu sonuçların en fazla olumsuz etkilediği kesim ise toplumdur.

Devlet yönetimi yapısı, aşağıdaki taraflardan ve gruplardan oluşmaktadır.

Her grup kendi içinde homojen özellikler taşıırken, genel olarak heterojen bir yapı sergilemektedir. Devlet yönetim yapısı ne olursa olsun, belirli sınırlarla tanımlanmış ve bu sınırların aşılmasında gereken bir nitelik taşır. Grupların veya tarafların sınırları, her devletteki yönetim yapısı, ülkenin kültürü ve yönetim şekli gibi birçok değişkene bağlı olarak farklılık gösterir. Bazı devletlerde devlet akli daha baskınken, diğerlerinde siyaset kurumu ön plandadır. Sınırların tek bir doğru tanımı yoktur ve olamaz. Ülkenin yapısı, grupların sınırlarını belirleyen en önemli etkidir.

Devlet yönetiminde yer alan grupların her birinin farklı görevleri bulunmaktadır. Her grup, kendi içinde önemli roller üstlenmiştir ve bu görevlerin başka gruplar tarafından yürütülmesi mümkün değildir. Bu nedenle, her grup veya taraf, belirli sınırlar içinde kendi görevlerini en iyi şekilde yerine getirmek için çaba göstermelidir. Örneğin, siyaset kurumu bürokrasinin görevlerini üstlenemez; benzer şekilde, bürokrasi de teknokrasi kurumunun görevlerini yerine getiremez ve bu tür bir çaba, birçok olumsuz sonuca yol açabilir.

Bazı gruplar, zaman zaman devlet yönetiminde gücü ele geçirme çabası içine girebilir. Bu grupların amacı, zenginleşerek devlet yönetiminde mutlak bir güç elde etmek ve kendi vesayetlerini kurmaktır. Gücü ele geçirmek için çeşitli yöntemler kullanıldığı daha önce belirtilmiştir. Bu yöntemlerin en sinsi olanı, mevcut sistemi manipüle ederek vesayeti ele geçirmektir. Devlet yönetim sisteminin zayıf noktalarını tespit ederek veya bu zayıflıkları yaratarak, yönetim yapısındaki belirli gruplar üzerinde etkili olanlar, en sinsi ve güçlü darbeyi gerçekleştirmiş olurlar. Her grup, kendi destekçilerini oluşturmak için bir çeteleşme sürecine girer ve kimsenin fark etmediği bir vesayet sistemi kurulur. Toplumda herhangi bir aksama olmadığı sürece bu darbe süreci gizlice devam eder. Ancak ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlar ortaya çıkmaya başladığında, bu durum gün yüzüne çıkar. Fakat idari darbenin failleri, gizli oldukları için ancak belirli bir süre sonra tespit edilebilir. Son yıllarda, devlet yönetimini tamamen ele geçirmek isteyenler bu tür darbeleri tercih ettiği görülmektedir.

İdari, askeri veya diğer türdeki darbeleri önlemenin en etkili yolu yönetsel denetimdir. Bu nedenle, Merkez Anadolu Devlet Yönetimi sistemi, denetimin yasama, yürütme ve yargı erklerinden sonra dördüncü bir güç olması gerektiğini savunan Denetimli Kuvvetler Ayrılığı Kuramını geliştirmiştir. Devlet yönetimi yapısının korunması ve sağlıklı işlemesi için, denetim erkinin bağımsız, tarafsız ve liyakatli bir şekilde çalışması esastır. Aksi takdirde, devlet yönetimindeki güç dağılımının korunmasında ve gruplar arasındaki ilişkilerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesinde zorluklar yaşanabilir. En önemlisi, devlet yönetim sistemi darbeye karşı savunmasız hale gelir. Devlet yönetimindeki her türlü vesayeti ortadan kaldırmak için yönetsel denetim şarttır.

12.Güçlü Bir Devlet İçin Adalet, Adalet İçin Liyakat

Devlet yönetiminin temel amacı, ülkeyi sosyal, askeri, ekonomik ve diğer alanlarda güçlü bir konuma getirmektir. Bu hedefe ulaşmak için devlet yöneticileri, yönetim biliminin tüm detaylarıyla ilgilenmeli ve bu bilgileri etkin bir şekilde uygulamalıdır. Bu süreçte, siyasi, bürokratik ve diğer dış etkenlerden uzak durarak yalnızca yönetim bilimine odaklanmaları gerekmektedir.

Bir ülkenin kalkınabilmesi için öncelikle güçlü olması şarttır. Güçlü bir ülke, adaletin sağlandığı bir ülke demektir. Adalet, ekonomiden kültürel ve sosyal alanlara, spordan insan haklarına kadar birçok ulusal meseleyi etkileyen önemli bir unsurdur. Adaletin sağlanması, ülkenin her alanda kalkınmasını güvence altına alır. Adaletin olmadığı bir ülkede, kalkınma, ekonomik refah, sosyoekonomik gelişim, kültürel zenginlik ve bireysel mutluluk gibi konuların gerçekleşmesi mümkün değildir.

Adaletin sağlanabilmesi için yargı erkinin etkin bir şekilde çalışması gerekmektedir. Yargının sağlıklı bir şekilde işlemesi, yasama ve yürütme erklerinin de sorumluluklarını etkin bir biçimde yerine getirmesine bağlıdır. Başka bir deyişle, bir ülkenin ilerlemesi ve güçlü bir konuma ulaşabilmesi için yasama, yürütme ve yargı erklerinin görevlerini eksiksiz ve etkili bir şekilde yerine getirmesi şarttır.

Yargı erkinin diğer erklerle uyumlu bir şekilde çalışabilmesi için liyakat ilkesine dayalı bir yaklaşım benimsemesi önemlidir. Devlet yönetiminin başarısının temelinde liyakat yatmaktadır. Liyakati göz ardı eden hiçbir erk başarılı olamaz. Bu nedenle, bir ülkenin kalkınması için adaletin sağlanması, adaletin de liyakat ile mümkün olacağı açıktır. Her kurum, kuruluş, örgüt ve yönetim için liyakat esası vazgeçilmezdir.

2019 yılında Covid19 virüsünün yol açtığı pandemiyle birlikte dünyada yeni bir dönem başladı. Bu yeni dönemin başlangıcı, önceki dönemlerin geçişlerinden farklılık gösteriyor. Önceki dönemlerde oyunun kuralları değişirken, bu yeni dönemde oyunun kendisi değişiyor. Bu durum, dünya genelinde önemli dönüşümlere yol açacak. Hayatın birçok alanındaki tanımlar ve kavramlar bu değişimden etkilenecek. İşletme yönetimi alanındaki kavramlar da bu süreçten nasibini alacak. Özellikle devlet yönetimi, en fazla etkilenen alanlardan biri olacak. Yeni dönemde kalkınmanın, yasama, yürütme ve yargı erklerinin yanı sıra başarılı bir devlet yönetiminin temelini oluşturan liyakat kavramının tanımları da değişecek. Yeni liyakat tanımı, eski tanımdan oldukça farklı bir biçimde şekillenecek.

Eski dönemde liyakat, bir işe uygun olan kişi olarak tanımlanıyordu. Ancak yeni dönemde liyakat, bireyin işe dair teknik ve sosyal yeterlilikleri olarak tanımlanmalıdır. Liyakat kavramının bu yeni tanımı göz önünde bulundurulduğunda, liyakat şu şekilde formüle edilebilir:

Liyakat 5.0 = Bilgi + Deneyim + Vizyon + Ahlak + Psikolojik Yeterlilik

Liyakat 5.0'a göre, liyakat, işin gerektirdiği bilgi ve deneyime sahip, vizyon sahibi bireylerin, işlerini gereken şekilde yapabilmeleri için ahlaki ve psikolojik yeterliliklere sahip olmalarını ifade eder.

Liyakat, dar bir tanımın ötesine geçerek daha geniş bir çerçevede değerlendirilecektir. Bu yeni tanım, çağın gereksinimlerini de gözler önüne sermektedir. Liyakatin bu denli kapsamlı hale gelmesi, iş yapma biçimlerinde teknolojinin etkisinin göz ardı edilemeyecek kadar önemli olmasından kaynaklanmaktadır.

Sektör ve pozisyon seviyesinden bağımsız olarak, her çalışanın bu yeni tanıma uygun yeterliliklere sahip olması beklenmektedir. Bu nedenle, çalışanların yalnızca okulda edindikleri bilgiler yeterli olmayacak; kişisel gelişim de büyük bir önem kazanacaktır. Kendini geliştirmeyen bireylerin iş hayatında başarılı olma şansı neredeyse yok denecek kadar az olacaktır.

13. Kadim Akıl mı Efsane mi? Devlet Aklının Yükselişi

Son yıllarda ülke yönetimiyle ilgili konuların kamuoyuna daha fazla yansımalarıyla birlikte gündeme gelen "kadim akıl" kavramı, bir efsane mi yoksa derinlerde var olan bir yapı mı olduğu sorusunu gündeme getirmektedir. Somut ve net veriler olmamakla birlikte, bazı görüşler kadim aklın binlerce yıldır var olduğunu savunurken, diğerleri bunun bir efsane olduğunu öne sürmektedir. Bu tür bir aklın varlığını ya da yokluğunu kanıtlayacak kesin argümanlar bulunmamakla birlikte, devlet yönetiminin sürekliliği açısından siyasetten ve bürokrasiden bağımsız, kurumsal bir yapının gerekliliği büyük önem taşımaktadır. Devletin yönetiminde süreklilik, yönetsel sürdürülebilirlik açısından kritik bir meseledir.

2019 yılında COVID-19 virüsü nedeniyle dünya genelinde ilan edilen pandemi, yeni bir çağın başlangıcını simgelemektedir. Bu dönem, önceki çağlardan farklı olarak, oyunun kurallarının değil, oyunun kendisinin değiştiği bir süreci temsil etmektedir. Bu nedenle birçok kavram yeniden tanımlanacaktır. Yeni çağın gereksinimleri oldukça farklı olacağından, hemen hemen her şeyin şekli ve tanımı değişecektir. Tarihsel çağların beşincisi olarak adlandırılan bu yeni çağın tüm tanımları, 5.0 akımı çerçevesinde ele alınacaktır. 5.0 akımının tam anlamıyla, 2025 itibarıyla başlaması beklenmektedir. Geçiş süreci 4.0 akımı ile ifade edilirken, artık yeni tanımlar 5.0 akımına göre yapılacaktır. Devlet yönetimi de bu değişimden en çok etkilenecek kavramlardan biri olacaktır. Yeni çağın devlet yönetimi, "Devlet Yönetimi 5.0" olarak adlandırılacak ve bu kavram yeni dönemin devlet yönetimi alanını şekillendirecektir. Devlet yönetimi 5.0'a göre, devlet yapısı siyaset, bürokrasi, teknokrasi ve devlet aklından oluşacaktır. Eski çağlarda bu yapı yalnızca siyaset ve bürokrasiden ibaretken, artık iki yeni unsur eklenerek dört bileşenli bir yapı haline gelecektir. Devlet aklı, devlet yapısının en önemli unsuru olacaktır. Devlet yönetiminin yüzlerce yıllık planlarının uygulanması ve denetimi, bu yapı içinde yer alan devlet aklı tarafından gerçekleştirilecektir. Ancak bu sürecin bir insan ömrüne sığmayacağı göz önünde bulundurularak, devlet aklının kurumsallaşması ve nesiller arası aktarımın eksiksiz bir şekilde sağlanması gerekmektedir. Aksi takdirde, doğru aktarım sağlanamayabilir ve diğer unsurların, yani siyaset, bürokrasi ve teknokrasinin, planları değiştirme olasılığı ortaya çıkabilir. Devlet aklının, dışarıdan müdahaleye kapalı, sağlam ve ezoterik bir kültürle hakim olduğu kurumsal bir yapıda olması gerekmektedir. Eğer bu yapı henüz mevcut değilse, kurulmalı; mevcutsa da kurumsallaştırılarak yeni çağın gereksinimlerine uygun hale getirilmelidir.

Devlet yönetimi, homojen bir yapıdan uzaktır. Ne siyaset, ne bürokrasi, ne de teknokrasi tamamen kontrol altına alınabilecek bir yönetim biçimidir. Eğer böyle bir kontrol sağlanırsa, devlet yönetimindeki denetleme, otokontrol ve kontrol mekanizmaları devre dışı kalır ve bu durum, diktatörlüğe dönüşen bir yönetim anlayışına yol açar; bu da aslında bir yönetim tarzı olarak nitelendirilemez. Yeni çağ, böyle bir yönetim biçimini asla kabul etmez. Bu tür yönetimlerin bulunduğu ülkeler, yeni çağda süper güçlere bağımlı kalacak ve onlara kaynak sağlayan tedarikçi ülkeler olmaktan öteye geçemeyeceklerdir. Tedarikçi ülkeler, süper güçlere yer altı ve yer üstü doğal kaynaklar, nitelikli insan gücü ve altyapı gibi unsurları sunacak bağımsızlığa sahip olmayacak ya da bu bağımsızlık yalnızca kağıt üzerinde kalacaktır.

Yeni çağda tedarikçi ülkeler olmaktan kaçınmak ve süper güçler arasında yer almak için 5.0 akımına hızla uyum sağlanmalı ve gerekli altyapı çalışmaları yapılmalıdır. Şu anda her ülke,

yeni çağın süper güçlerinden biri olma potansiyeline sahiptir; dolayısıyla geç kalınmış sayılmaz. 2025 yılında yaşanacak olası krizler ve diğer sorunlara takılmadan, yeni çağ için hazırlıklara başlanmalıdır. Aksi takdirde, gücün yanı sıra zayıflığın da daha belirgin hale geleceği yeni çağda zor günler yaşanabilir.

14.Vesayetin Sonuçları: Oligarşik Devrim

Devlet yönetimi, hassas dengelere sahip ve bu dengelerin titizlikle korunması gereken bir sistemdir. Bu dengelerde herhangi bir bozulma meydana geldiğinde, zamanla devlet otoritesinin yanı sıra yeni güç odakları ortaya çıkmaya başlar. Bu odaklar, güçlendikçe devlet yönetimine alternatif olma çabalarına girişirler. Bu nedenle, devlet yönetimindeki dengelerin korunması büyük bir önem taşır. Aksi takdirde, vesayet grupları devlet yönetimini zayıflatmaya başlar. Zamanla, oligarşik gruplar ortaya çıkar ve nihayetinde oligarşik bir devrim gerçekleştirerek kendilerini devletin üzerinde konumlandırır ve esas otoritenin kendileri olduğunu iddia ederler. Eğer bu duruma diğer gruplar müdahale etmez ve yönetim yapısı eski düzenine dönmezse, ülkedeki rejim, ismen değişmese bile işleyiş açısından farklılık gösterir.

Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre oligarşi, "siyasal gücün birkaç kişilik bir grubun elinde toplandığı yönetim, aristokrasinin daralmış biçimi" olarak tanımlanmaktadır. Oligarşi, az sayıda bir grubun devlet yönetim yapısındaki diğer gruplar üzerinde güç elde ederek yönetimi kontrol altına alma çabasıdır.

Oligarşik grupların varlığı, bir devlet yönetim sistemi içinde son derece tehlikeli bir durum yaratır. Bu gruplar, kendilerini devletin üzerinde bir konumda görerek yalnızca kendi çıkarlarını gözetirler. Diğer grupları devre dışı bıraktıkları ve bu duruma karşı koyabilecek bir güç bulunmadığı için, rahatlıkla hareket edebilirler.

Oligarşik grupların liderleri için seçkin bir aileden gelme şartı aranmaması, durumu daha da tehlikeli hale getirir. Seçkin aileler, maddi olarak tatmin oldukları için güç elde ettiklerinde devlet hazinesine göz dikmezken, yoksul kökenli bireyler oligark olduklarında hazineyi kendi mülkleri gibi görmeye başlayabilirler. Bu durum, ülkede ekonomik adaletsizliğe yol açar. Ekonomik adaletsizlik, halk üzerinde bir zulüm anlamına gelir ve oligarklar için sonun başlangıcını işaret eder. Zamanla, karşı devrimle birlikte oligarkların vesayeti sona erer. Bu süreç, ülkeye olduğu kadar devlet yönetimine de büyük zarar verir. İflas eden bir devlet yönetimi, halkın devlete olan güvenini de sarsar.

Devlet yönetimi yapısında yer alan siyasetçiler, bürokratlar ve teknokratların kendi sınırları içinde dengede kalmaları büyük önem taşımaktadır. Hiçbir grup, diğerlerinin yetki alanlarını aşarak vesayet kurma hakkına sahip olmamalıdır. Ancak bu durum, sorunun tam anlamıyla çözümü değildir. Devlet yönetiminde vesayeti ve oligarşik yapıların oluşumunu engelleyebilecek en etkili mekanizma, yönetsel denetimdir. Bu denetim mekanizması, devlet yönetim sisteminde tüm gücün devletin tüzel kişiliğinde toplanmasını sağlar ve bu güç, hiçbir grup ile paylaşılmaz. Bu nedenle, devlet yönetiminde denetleme mekanizmasının önemi büyüktür.

Sonuç olarak, devlet yapısı içindeki grupların aşırı güçlenmesi, vesayet rejimlerine ve dolayısıyla oligarşik grupların ortaya çıkmasına yol açabilir. Bu durum, başta ekonomik adaletsizlik olmak üzere birçok sorunu beraberinde getirir. Zamanla bu sorunlar artarak devlet yönetiminin çökmesine ve toplumla devlet arasında güven sorunlarının doğmasına neden olabilir. Oligarşik grupların oluşumunu engellemek için yönetsel denetim

mekanizması kurulmalıdır. Aksi takdirde, devlet yönetimi zihinsel olarak iflas etmiş olur ve bu da geri dönölmez yıkımlara yol açabilir.

15.Devlet Yönetimindeki Oligarşik ve Vesayet Gruplarının Temizlenmesi

Devlet yönetimi, dikey olarak üç kademedan oluşan ve merkezden taşraya kadar genişleyen bir yönetim sistemidir. Bu sistemin temel unsuru, bu üç kademenin hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle organik ve sağlıklı bir ilişki kurarak yapılandırılmasıdır. Aksi takdirde, yönetim içinde suistimallere yol açabilecek ciddi güvenlik açıkları ortaya çıkabilir.

Devlet yönetimi, siyaset, bürokrasi ve teknokrasi gibi farklı gruplardan oluşan heterojen bir yapıya sahiptir. Bu yapı içinde, zaman zaman güç elde etmeye çalışan grup veya gruplar ortaya çıkabilir. Bu durum, gruplar arasında vesayet savaşlarının başlamasına neden olur. Savaşın sonucunda kazanan grup, kendi oligarşik yapısını kurar. Geçmişte güç elde etme yöntemleri genellikle askeri darbelerle gerçekleşirken, günümüzde bu durum değişmiştir. Gelişmemiş devletlerde hala askeri yöntemler kullanılmakta, ancak artık yargı, yönetsel ve siyasi yollarla da darbeler yapılmaktadır. En sinsi ve toplum tarafından genellikle hissedilmeyen yöntem ise yönetsel darbelerdir. Bu tür darbelerde, diğer grupları zayıflatmak, liyakatsiz atamalarla güçsüz bırakmak ve hukuki yaptırımlarla korkutmak gibi yöntemler kullanılırken, tüm bunlar yapılırken, göz önünde yapılarak toplumun desteği de sağlanmaya çalışılır. Bu tür darbeler, genellikle gerçekleştiğinde fark edilir ve o noktada çok geç kalınmış olur.

Devletin yönetim şekli ne olursa olsun, eğer yönetim kademelerinde vesayet veya oligarşik gruplar varsa, yönetim şeklinin bir anlamı kalmaz. Yönetsel darbeler, hukuki çerçeveler içinde gerçekleştirildiği için, hukuki olarak açıkları bulunamaz. Diğer grupların tasfiyesi, hukukun aracı olarak kullanılır.

Yönetsel darbelerin tespiti yalnızca yönetim uzmanları tarafından yapılabilir ve bu, yönetsel denetim araçlarıyla mümkündür. Aksi takdirde, yönetsel darbeleri tespit etmek ve somut kanıtlar elde etmek imkânsızdır. Bu nedenle, denetim erki olmayan bir devlet yönetimi eksik kalır. Denetim, devletin gücünü sınırlayan ve topluma taahhüt eden, ayrıca yönetimin güven oluşturmalarını sağlayan bir araçtır. Yönetsel denetim mekanizması kurulmadığında, oligarşik yapılar veya vesayet gruplarının oluşması muhtemeldir. Bu nedenle, yönetsel denetim bir milli güvenlik meselesidir. Ancak devletler tarafından bu ilkenin önemi genellikle yeterince kavranmamaktadır. Bu bağlamda, kuvvetler ayrılığı ilkesinin geliştirilmesi ve denetimli kuvvetler ayrılığı ilkesinin benimsenmesi, denetim mekanizmasının yaygınlaşması açısından önemlidir.

Sonuç olarak, devlet yönetimi, kontrol noktalarının yoğun olduğu ve gücün asla tek bir kişi veya gruba teslim edilmemesi gereken bir alandır. Bu bağlamda, toplum başta olmak üzere herkesin güvenliğini sağlayan bir yönetim kültürünün hâkim olması gerekmektedir. Bu, ancak yönetsel denetimle mümkün olacaktır. Olası oligarşik grupların veya vesayet yapıların çözümü de yine yönetsel denetimle sağlanabilir. Bu nedenle, devletler denetimli kuvvetler ayrılığı ilkesini anayasalarına dahil ederek denetim konusunu güvence altına almalıdır.

Kısım 5: MADYS ve Yeni Dünya 5.0

1. Yeni Dünya 5.0: Geleceğe Hoş geldiniz

İnsanın doğasında bulunan en temel güdülerden biri olan gelişim arzusu, tarih boyunca dünyayı ve insanlığı ileriye taşıyan pek çok değişime yol açmıştır. Bu değişimlerden biri, endüstri alanında gerçekleştirilen ve yaşamın önemli dönüm noktalarını belirleyen atılımlardır. Son zamanlarda ortaya çıkan Endüstri 4.0 kavramı, önceki üç devrimin sağlam temelleri üzerine inşa edilmiş ve önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu kavram, insanlık için büyük bir öneme sahip olup, dünya düzeninde kayda değer bir sıçrama yaratmıştır.

5.0 akımı ise Endüstri 5.0 kavramıyla değil Toplum 5.0 olarak kavramı ilk kez 22 Ocak 2016' da Japonya'da Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan 5. Bilim ve Teknoloji Temel Planı'nda resmen önerilmiştir. Nisan 2016' da Japon hükümeti, siber fiziksel sistemler aracılığıyla insanların üretkenliğini ve yaşam kalitesini arttırmak için insan merkezli sürdürülebilir bir toplum yaratma vizyonu olan T5.0' ı desteklemeye başlamıştır.

Nedir Toplum 5.0?

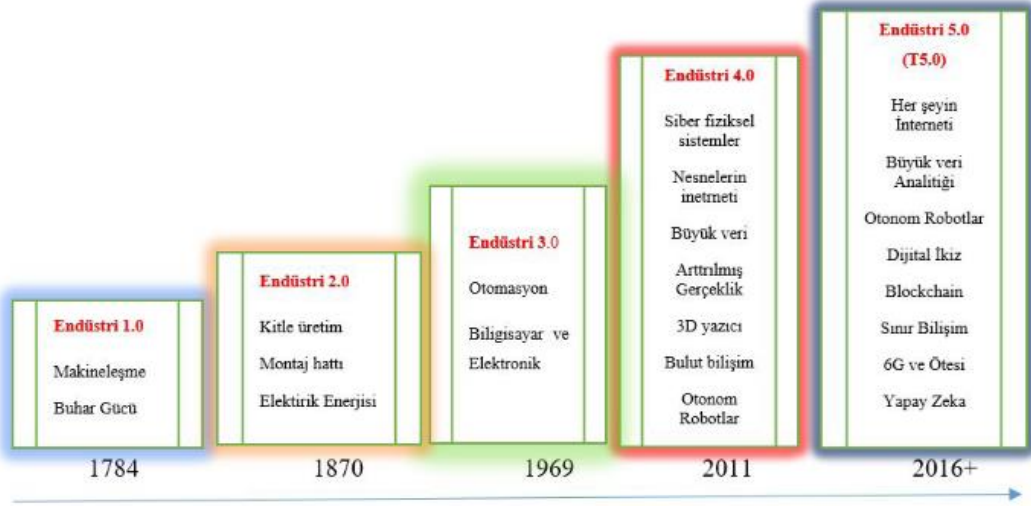
Toplum 5.0, siber uzayı (sanal alan) ve fiziksel (gerçek) alanı yüksek oranda bütünleştiren bir sistemle ekonomik ilerlemeyi sosyal sorunların çözümünü dengeleyen insan merkezli bir toplum olarak tanımlanabilir.

Toplum 5.0'ın amacı, dördüncü sanayi devriminin yeniliklerini (örneğin nesnelerin interneti, büyük veri, yapay zekâ ve paylaşım ekonomisi) endüstri ve sosyal hayata dahil ederek sosyal zorlukların çözüldüğü bir toplum yaratmak. Bu terim ilk defa sağlık, mobilite, altyapı, politika, hükümet, ekonomi ve endüstri gibi toplumun her yönünü ele alan bir kavram olarak ortaya atıldı.

Toplum 5.0, aynı zamanda 21. yüzyılın muazzam fırsatlarını ve zorluklarını da içeriyor. Bu anlayışa göre iklim değişikliği, göç, kaynak tüketimi gibi sorunlar ortaklaşa ve küresel olarak çözülmeli, yoksulluk ve eğitim gibi sürdürülebilir kalkınma hedefleri uluslararası çaba ile ele alınmalı.

T5.0'ın temel amacı teknolojik gelişmelerin topluma entegrasyonudur. Nitekim Beşinci Sanayi Devrimi olarak düşünülse de, Endüstri 5.0 olarak değil, toplumla teknolojiyi bütünleştirme hedefinden dolayı T5.0 olarak isimlendirilmiştir. Endüstri 1.0'dan Endüstri 4.0 (bundan sonra E4.0)'a kadar her devrimin teknolojik bir inovatörü bulunmaktadır. 18.yy sonlarında başlayan Endüstri 1.0 su ve buhar gücünün bulunmasıyla, 19. yy sonlarına doğru başlayan Endüstri 2.0 seri üretim ve elektrik enerjisinin artan kullanımına bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Endüstri 3.0'ın başlangıcı ise elektronik ve bilgi teknolojilerinin gelişmesine bağlı olarak 20 yy ortalarıdır (Lasi, Kemper, Fette, Feld ve Hoffman, 2014, s. 239; Niesen, Houy, Fette ve Lous, 2016, s.5066; Salvidar, Li, Chen, Zhan, Jun ve Yi, 2015). Dördüncü sanayi devrimi ise siber fiziksel sistemler, nesnelerin interneti ve büyük veri teknolojileri ile anılmaktadır (Wang ve Wang, 2016, s.2). Bununla birlikte, ilk üç devrime göre, E4.0 tek bir teknoloji ile değil, birçok teknoloji bileşen ile temsil edilmektedir. Endüstri 5.0 ise E4.0 teknolojilerinin topluma fayda sunabilir hale dönüştürülmesini ifade etmektedir.

Tarihsel bu süreç ve teknolojileri aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Toplum 5.0 ne çözümler getiriyor?

Şimdilik toplum 5.0 anlayışının hedeflediği çözümlere şu örnekler verilebilir.

Şehirler ve bölgeler:

1. Daha akıllı çözümleri kolaylaştırmak için veriler paylaşılacak.
2. Banliyölerde ve kırsal alanlarda merkezi olmayan topluluklar oluşturulacak.
3. Bu tür gelişmeler, farklı yaşam tarzlarını mümkün kılacak ve çeşitliliğe saygı duyulan bir toplum yaratacak.

Enerji

1. Güvenilir enerji herkesin kullanımına açık olacak.
2. Temiz ve sürdürülebilir enerji sağlanacak.
3. Yerel koşullarla merkezi olmayan mikro şebekeler geliştirilecek.

Afet Önleme ve Azaltma

1. Afet bilgilerinin kuruluşlar arasında paylaşılması, afetlere hızlı müdahale edilmesini 2. Afetlerin azaltılması için dijital teknolojiler kullanılacak.
3. Afetlerde dahi sağlık hizmetleri sürdürülecek.

Sağlık (sağlık, tıp ve hemşirelik)

1. Yeni yaklaşımlar, koruyucu aşamada bireysel sağlığa uygun bakım sağlayacak.
2. Bireyler yaşam evresi verilerini kendi inisiyatifleriyle kullanacak ve yönetecek.

Tarım ve Gıda

1. En son teknolojilerden tam olarak yararlanılacak.
2. Gıda değ er zincirini optimize etmek için veri ve teknolojiler de kullanılacak.
3. Özel  irketler, gençler ve tarım teknolojisi girişimleri dahil olmak üzere çeşitli oyuncular katılacak.

Lojistik

1. Oyuncular tedarik, üretim, nakliye ve satış verilerini paylaşarak tüm tedarik zincirlerini optimize edecek.
2. Çoğu  alı ma sistemi, otonom s r  , dronlar, ve robotlar ile otomatik hale getirilecek.
3. Yeni değ er yaratan lojistiği gerçekleştirmek için farklı müşteri ihtiyaçları belirlenecek.

İmalat ve Hizmetler

1. Yeteneklerin dağılımı, bireylerin ve küçük şirketlerin yüksek düzeyde mal ve hizmet sağlamasını sağlayacak.
2. Tüketicilerin türünün tek  rne i ürünleri kolayca ve uygun maliyetle üretebilmelerini sağlayacak sistemler kurulacak.
3. İ  modelleri donanıma değil hizmetlere dayalı olacak.

Finans

1. Dijital dönüşüm, çeşitli, ismarlama finansal hizmetleri kullanılabilir hale getirecek.
2. Finansal sistemler, fonları toplum genelinde verimli ve etkili bir şekilde tahsis edecek.
3. Finansal hizmetlere erişimin iyileştirilmesi, ekonomik ba ımsızlı a ve daha fazla gelir e itli ine katkıda bulunacak.

Kamu Hizmetleri

1. Kamu kurumları verileri çeşitli aktörler arasında hızla paylaşarak, daha yaratıcı kamu hizmetleri sunacak.
2. Kamu kurumları zamanında ve uygun hazırlıkları yapacak ve gerekli hizmetleri sağlayacak.
3. H k metler tarafından kurulan güvenlik a ları, herkesin güvenlikle çeşitli zorlukların üstesinden gelmesini sağlayacak.

Dünya çapında hem h k metler hem de işletmeler artan kentleşme ve teknolojik değişimler, ya lanan nüfus ve küreselleşmenin Toplum 5.0'ı teşvik etmeye devam edeceğine inanıyor. Dijital  a a bu dramatik geçiş, Sanayi Devrimi'nin toplumsal değişiminin  l e inden on kat daha hızlı ve üç yüz kat daha hızlı gerçekleşiyor – bu, etkinin kabaca üç bin katını hissedece imiz anlamına geliyor.

Tıpkı dalgaların birbirini güçlendirdiği gibi, bu eğilimler de birbirlerini besledikçe güç, büyüklük ve etki kazanıyor. Toplum 5.0'a ve gelecekteki ekonomilere doğru hareket durdurulamaz görülüyor; ancak, bir bütün olarak dünyanın, bu evrimden elimizden gelenin en fazlasını elde etmemizi sağlamak için hala çalışması gerekiyor.

Toplum 5.0 Akımına Karşı Çıkan Görüş

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi, endüstri 5.0'ın topluma entegrasyonunun yetersiz olduğunu düşünmektedir. 5.0 akımının endüstri alanından diğer yaşam alanlarına kaydırılmasını olumlu bulmakla birlikte, bu geçişin yalnızca alan değişikliği sağladığını ve gerçek bir fayda sunmadığını savunmaktadır. Eğer 5.0 bir devrimse, bu akımın hayatın her alanına yayılması, devrim içinde bir devrim niteliği taşımaktadır; ancak bu durum yine de yetersizdir. 5.0 akımının toplum dışı alanları kapsamadığı için sınırlı kalması, bu görüşü desteklemektedir. Bu nedenle, Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi, 5.0'ın yeni dünyanın her alanında geçerli olması ve hayatın her yönüne dokunarak etki etmesi gerektiğini düşünerek, bu akımın "Yeni Dünya 5.0" olarak adlandırılmasının daha uygun olacağına inanmaktadır. Böylece, hayatın her alanına fayda sağlayan ve gerçek bir devrimsel etki yaratan bir akım ortaya çıkacaktır.

Yeni Dünya 5.0 (YD5.0)'ın 2025 yılında başlaması tesadüf değildir. 2019 yılında COVID-19 virüsü kaynaklı ilan edilen pandemi, yeni bir çağın başlangıcıdır. Bu yeni çağ, yaklaşık altı yıl süren bir geçiş dönemi ile şekillenmiş ve 2025 yılında 5.0 akımı ile tam anlamıyla başlayacaktır. Geçiş süreci, 4.0 akımı ile dünyaya yumuşak bir geçiş sunarken, 2025 itibarıyla 5.0 akımı geçerli hale gelecek ve dünya üzerindeki gelişim ve değişim hızlanacaktır.

Yeni çağın diğer dönemlerden önemli bir farkı bulunmaktadır. Bu çağda, oyunun kuralları değil, oyunun kendisi değişmiştir. Yani, değişen sadece dünya değil, yeni bir dünya ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, 5.0'ın endüstri tekeline kurtulması, ancak hayatın her alanına yayılmasıyla anlam kazanacağı için "Yeni Dünya 5.0" olarak adlandırılmıştır.

Yeni Dünya 5.0 nedir?

Yeni Dünya 5.0, siber uzayı (sanal alan) ve fiziksel alanı (gerçek dünya) yüksek derecede entegre eden bir sistem olarak, insanlığın ilerlemesini sosyoekonomik sorunların çözümüyle dengeleyen ve tüm canlıları merkezine alan bir dünya olarak tanımlanabilir.

Yeni Dünya 5.0'ın Toplum 5.0'dan farkı nedir?

- T5.0 ekonomik ilerlemeyi amaçlamaktadır, YD5.0 ise insanlığın ilerlemesini amaçlamaktadır.
- T5.0 ekonomik ilerlemeyi sadece sosyal sorunların çözümüyle dengelerken, YD5.0 ise insanlığın ilerlemesini sosyoekonomik sorunların çözümüyle dengelemektedir.
- T5.0 sadece insanı merkez alan bir toplum hedeflerken YD5.0 sadece insanı değil tüm canlıları merkez alan bir dünyayı hedeflemektedir.

Görüldüğü üzere, T5.0'ın hedefleri, amaçları ve çözümleri oldukça sınırlıdır. Bu durum, T5.0'ın yalnızca insanı dikkate alan ve diğer canlıları ile kavramları göz ardı eden bencil bir bakış açısına sahip olduğunu göstermektedir. Oysa YD5.0, sadece insanı değil, tüm canlıları

ve doğayı kapsayan bir anlayışa sahiptir. Bu yaklaşım, yalnızca ekonomik gelişim için değil, insanlığın genel gelişimi için de çalışmaktadır. İnsanlığın gelişimi, ekosistemdeki tüm canlıları ve doğayı da içine almaktadır. Dünya gelişirse, insan da gelişir; insanlık ilerledikçe, insan refah bulur.

Toplum 5.0 ne çözümler getiriyor?

Şimdilik Yeni Dünya 5.0 anlayışının hedeflediği çözümlere şu örnekler verilebilir.

Devlet

Devlet Yönetimi

Kamu yönetimi

Yerel yönetim

Yönetim ilkeleri

Merkeziyetçilik

Bürokrasi

Siyaset

Üst Akıl

Süper Güç

Liyakat

İ.K.

İstihbarat

Ekonomi

Para

Üretim

Sivil Toplum

Siyaset

Özel sektör

İletişim

Propaganda

İklim

Uzay

Yapay zekâ

Beta kuşağı

Dijital dönüşüm

Dünya düzeni

Fon

Birlik, topluluk ve bloklar

Enformasyon

Kriz

Dönüşüm

5.0 Akımı

Bilgi

Global Şirket

Teknoloji

Uzay savaşları

Lobicilik

Finans

Ekonomi

Uluslararası ilişkiler

Müttefiklik

Diplomasi

Dış politika

Süper Güç

Göç

İstihbarat

Para

Savaş

Toplum

Ticaret

Alışveriş

Pazarlama

Ahlak

Kültür

Nitelik

Gelişim

İş dünyası

Liyakat

Kurumsallaşma

KOBİ

Liderlik

Yönetici
Çalışma
Kariyer
Üretim
Yazılım
Sağlık
Eğitim
Basın ve gazetecilik
Lojistik
Tarım
Satın alma
Siber güvenlik
Turizm
Tarih

Sonuç olarak, dünyanın yeni bir çağa girmesiyle birlikte küresel düzende önemli gelişmeler ve değişimler yaşanmaktadır. Artık yeni bir dünya düzeninden söz etmek mümkün hale gelmiştir. Geçmişte var olan birçok tabu, birer birer yıkılmakta ve bu süreç devam etmektedir. Hayatın her alanında değişimin sürmesi bekleniyor ve 2025 yılı itibarıyla tam anlamıyla yeni düzene geçişin gerçekleşmesi öngörülüyor. Bu çerçevede, gelişmeleri Yeni Dünya 5.0 devrimi ile açıklamak, tarihe not düşmek açısından büyük bir önem taşımaktadır.

2. Bileşik Güç 5.0

Bir ülkenin en önemli hedefi kalkınmadır. Bu hedefe ulaşmak için devlet adı verilen bir yapı bulunmaktadır ve bu yapı, ülkenin kalkınmasını sağlamak amacıyla yönetilmektedir. Devlet, içinde farklı grupların yer aldığı karmaşık bir organizasyondur. Devlet yönetimi incelendiğinde; siyaset, bürokrasi, teknokrasi ve devlet aklı gibi çeşitli unsurlardan oluşan heterojen bir yapı gözlemlenmektedir.

Sanayi devrimi ile birlikte, küresel ölçekte kalkınma kavramı hız kazanmıştır. Bu durum, yönetim anlayışını da etkilemiştir. Devlet yönetimini geliştirmek amacıyla yeni metodolojiler, stratejiler ve modeller ortaya konulmuştur. Ancak, temel dinamikler değişmeden kalmıştır. Bu dinamiklerden biri, ulusal kalkınma gündeminin esasen bir devlet sorumluluğu olarak kabul edilmesidir.

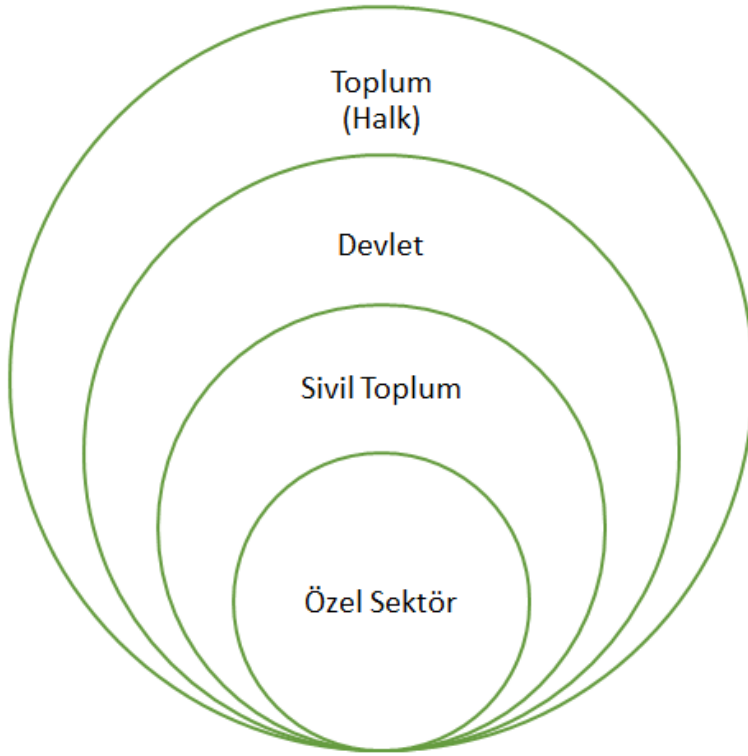
2019 yılında Covid-19 virüsünün yol açtığı pandemi, dünyada yeni bir dönemin başlangıcını işaret etti. Bu yeni dönem, birçok değişikliği de beraberinde getirdi. Artık oyunun kurallarının değil, oyunun kendisinin değiştiği bir süreçteyiz. Geçiş sürecinde pek çok tanım değişirken, insanların alışkanlıkları, yaşam tarzları ve düşünce biçimleri de köklü bir dönüşüm geçiriyor.

Değişim, yönetim bilimini de etkilemiştir. Yönetimin bir alt alanı olan devlet yönetimi, bu süreçte daha önemli ve stratejik bir konuma gelmiştir. Yeni dönemde, yönetimin devletin en temel unsuru olacağı öngörülmektedir. Devlet yönetimiyle ilgili birçok kavram da değişim geçirecektir; bunlardan biri kalkınmadır. Yeni dönemde kalkınmanın tanımı, kapsamı, sorumlulukları ve başarılı kalkınmanın formülü farklılaşacaktır. Yeni Dünya 5.0, kalkınmayı yalnızca devletin sorumluluğuna atfedilemeyecek kadar kapsamlı ve önemli bir mesele olarak görmektedir. Kalkınma, sadece devletin değil, tüm toplumun ilgilendiği stratejik bir konudur. Bu nedenle, kalkınmanın başarısız olduğu bir ülkede yalnızca devlet değil, toplumun tüm kesimleri sorgulanmalıdır.

Yeni Dünya 5.0'a göre kalkınma için "Bileşik Güç 5.0" adı verilen bir araç gereklidir. Bileşik Güç 5.0, kalkınmadaki sorumlulukların netleştirilmesi ve sonuçların muhataplarının belirlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu modele göre, toplum belli katmanlardan oluşmaktadır; bu katmanlar devlet, sivil toplum, özel sektör ve toplumun diğer kesimlerinden oluşur. Her bir grubun kalkınma için farklı görevleri ve hedefleri bulunmaktadır. Kalkınma sürecinde bu grupların hepsinin başarılı olması gerekmektedir. Gruplar, birbirleriyle koordineli ve bağlı bir şekilde çalışmak zorundadır; hiçbir grup diğerlerinden bağımsız hareket edemez. Yani, gruplardan birinin ya da bir kısmının başarısı, kalkınmanın gerçekleşmesi için yeterli değildir. Kalkınmanın dengeli olması ve toplumun her kesiminde hissedilmesi için tüm grupların hedeflerine ulaşmaları ve görevlerini yerine getirmeleri şarttır. Toplumun tüm kesimleri tarafından hissedilen kalkınma, gerçek kalkınmadır; yalnızca belirli bir kesimin hissettiği kalkınma ise sahte ve geçersizdir. Bu nedenle, dengeli kalkınma için Bileşik Güç büyük bir öneme sahiptir.

Bileşik Güç 5.0'ı formüle etmek istersek şu şekilde ifade edebiliriz.

Bileşik Güç = Devlet + Sivil Toplum + Özel Sektör + Toplum

Bileşik gücün kapsayıcılığı açısından ülke yandaki gibidir:

Bileşik Güç 5.0'a göre, temel kapsayıcı toplum yani halktır. Halkın içindeki farklı kesimler, bileşik gücün gruplarını oluşturur. Bu gruplar, bir ülkenin kalkınması için gerekli olan çeşitli yaklaşımlar ve işlevler üstlenir. Her grup, devletin öncülüğü ve koordinasyonu altında kendi hedeflerini ve amaçlarını belirlemeli; bu hedefler, devlet aracılığıyla birleştirilerek ülkenin genel hedefi haline getirilmelidir. Böylece, alt hedefleri olan ana bir hedef belirlenmiş olacaktır. Ülke yönetiminde hedeflerin yukarıdan aşağıya değil, aşağıdan yukarıya doğru belirlenmesi gerektiği

unutulmamalıdır. Hedefler, toplumdan devlete doğru bir sıralama ile oluşturulmalıdır.

Bileşik Güç 5.0, güven vermenin ötesinde kalkınmada önemli sıçramalar yapılmasını sağlayan bir kavramdır. Bu yönüyle kalkınmada bir kaldıraç işlevi görmektedir. Bu kaldıraç, yeni çağda kalkınma için hayati bir gereklilik haline gelecektir. Devlet yönetiminde başarı, yalnızca bir tanımın değişmesiyle değil, yönetime bağlı birçok yeni kavramın ortaya çıkması ve eski kavramların geçerliliğini yitirmesiyle de ilişkilidir. Bu nedenle, devlet yönetimi artık yönetim biliminden bağımsız bir şekilde ele alınmalı ve ciddiyetle üzerinde durulmalıdır.

3. Bilgi 5.0

Yeni çağda, Yeni Dünya 5.0'ın bir parçası olarak pek çok kavramın tanımı köklü bir şekilde değişti. Çünkü bu dönemde oyunun kuralları değil, oyunun kendisi değişecek. Bu durum, dünya düzeninde önemli değişikliklere yol açacak. Geçmişe ait bilgilerin büyük bir kısmı geçerliliğini yitirip farklı biçimlerde karşımıza çıkacak.

Bilgi, yeni çağın en kritik kavramlarından biri haline gelecek. Bilgi yoğun bir döneme geçiş yapıldığı için, bu kavram hem olumlu hem de olumsuz amaçlarla kullanılacak. Bilgi savaşları yaşanacak ve bu bağlamda Bilgi 5.0 kavramı, bu savaşlarda yerini netleştirmek açısından önemli bir tanım haline gelecek. Bilgi 5.0, teknoloji yardımıyla insanlara doğru, eksiksiz ve dezenformasyona uğramamış bilgi sunulmasını ifade eder.

Doğru bilgi, yani Bilgi 5.0, yeni çağın en büyük gücü olacaktır. Bilgiyi çarpıtmak isteyenler ise kötü niyetli gruplar veya bireyler tarafından gerçekleştirilecektir ve bu durum algı oluşturma amacı taşımaktadır. Bu nedenle, doğru bilginin önemi giderek artacaktır. Bilgi, teokratik açıdan da tüm semavi dinlerin insanlara rehberlik etmesini öğütlediği bir konudur. Bugün geldiğimiz nokta, bilginin bir sonucudur. Bu nedenle, gelecekteki yolculuğumuzun mesafesi bilgi temeliyle belirlenecektir. Bilgi 5.0'ın en önemli amacı, bilgiyi doğru bir şekilde sunmak ve insanlığın gelişimi için kullanmaktır. Bu doğrultuda, insanlığın alacağı yol doğru bilgi sayesinde şekillenecektir.

Doğru bilgi, günümüzde elde edilmesi en zor unsurlardan biridir. Gerçeğe ulaşmak için doğru bilgi gereklidir. İnsanlığa hizmet etmek ve insanlığı geliştirmek için de doğru bilgi şarttır. Doğru bilgi, yüksek bir gökdelenin temeli gibidir.

Tüm bu nedenlerden ötürü, doğru bilgi yeni çağın başarı anahtarlarından biri olacaktır. Başarılı olmak isteyen organizasyonların bilgiye önem vermesi elzemdir. İster özel sektör, ister sivil toplum, isterse devlet olsun, bilgiye gereken önemi vermek zorundadır.

4. Merkeziyetçilik 5.0

Devlet yönetiminde iki temel yaklaşım bulunmaktadır: merkeziyetçi ve adem-i merkeziyetçi. Merkeziyetçi yaklaşım, Kıta Avrupası'na özgü iken, adem-i merkeziyetçi yaklaşım Anglo-Amerikan modeline dayanmaktadır. Bu iki yaklaşım, devletin yönetiminde güç dengesinin merkezde toplanması mı yoksa dağıtılması mı gerektiği konusunda farklı idealler ve gerekçeler sunmaktadır.

Dünya, COVID-19 virüsü nedeniyle ilan edilen pandemi ile birlikte yeni bir çağa adım atmış ve bu durum devlet yönetimleri için önemli bir dönüm noktası olmuştur. Pandemi sürecinde devletlerin acil durumlarda topluma ne ölçüde hizmet edebildiği gözler önüne serilmiştir. Bu karmaşa, devlet yönetimlerinin sorgulanmasına yol açmış ve sonuç olarak, devlet yönetiminde geri dönüşü olmayan yeni bir dönem başlamıştır. Yeni Dünya 5.0'ın devlet yönetimindeki güç dinamikleri, Merkeziyetçilik 5.0 ile ifade edilmektedir.

2024 yılında, "Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi" adı altında, Kıta Avrupası ve Anglo-Amerikan yaklaşımlarına alternatif olarak üçüncü bir devlet yönetimi modeli ortaya çıktı. Bu yeni yaklaşım, merkeziyetçilik ve adem-i merkeziyetçiliği yeniden tanımlayarak devlet yönetimindeki güç dengesini yeniden şekillendirdi. Böylece, uzun yıllar boyunca iki farklı görüş arasında sıkışan devlet yönetimi, bu üçüncü modelle yeni bir yön kazanmaya başladı. Merkeziyetçilik 5.0, Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi'nin güç dengesini benimseyerek, modern çağda devletlerin başarılı olabilmesi için bu sistemi kabul etmeleri gerektiğini savunmaktadır.

Yerel düzeyde etkin, merkezi düzeyde yetkin bir yönetim anlayışını benimseyen Merkeziyetçilik 5.0, hem adem-i merkeziyetçiliğin hem de merkeziyetçiliğin gereksinimlerine uygun dinamik bir güç dengesi oluşturan karma bir yönetim modelidir. Yeni çağda devlet yönetiminin güç dengesinin nasıl olması gerektiği sorgulanmadan önce, çağın dinamiklerinin belirlenmesi önemlidir. Çünkü devlet yönetimleri, modern çağın gerekliliklerine yanıt vermek zorundadır. Aksi takdirde, toplumları mutlu edemez, ülkeleri kalkındıramaz ve toplumların refah seviyeleri düşer. Sonuç olarak, yeni çağın süper güçlerinden biri olma hedefini gerçekleştiremezler. Bu nedenle, odaklanılması gereken temel nokta, yeni çağın gereksinimleri olacaktır. Devlet yönetimi de bu gerekliliklere uygun bir şekilde yapılandırılmalıdır.

İster Kıta Avrupası ister Anglo-Amerikan sistemi olsun, yerel ve merkezi yönetim arasındaki ilişkinin yeterince sağlıklı olmadığı görülüyor. Bu durumu, Avrupa ve Amerika'da yaşanan devlet yönetimi krizlerinden anlayabiliriz. Artık dünyada öyle bir dönem başladı ki, geçmişteki yöntemlerin başarılı olma şansı kalmadı. Yeniliklerin ve yeni yaklaşımların zamanı geldi. Çünkü dünya değişti; insanların yaşam tarzı, ihtiyaçları, beklentileri ve hayata bakış açıları değişti. Bu nedenle, insanları yöneten düşüncelerin de evrilmesi kaçınılmaz hale geldi. Değişime direnç gösteren yönetimlerin yaşadığı krizlerin daha da derinleşeceği açıktır. Bu bağlamda, üçüncü bir yaklaşımın ortaya çıkması zorunlu hale gelmiştir. Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi, üçüncü bir devlet yönetimi yaklaşımı olarak, yeni çağda devlet yönetimi konusunda bir rehberlik sunmayı amaçlamaktadır.

Merkeziyetçilik 5.0'a göre, yerel düzeyde güçlü iletişim ve koordinasyona sahip ulusal devletlerin başarılı olacağı öngörülmektedir. Yetkilerin etkin bir şekilde dağıtıldığı, bazı ilkelerin sabit olduğu ancak genel olarak dinamik ilkelere dayanan bir yönetim sisteminin, dünya genelindeki gelişmelere uyum sağlaması gerektiği savunulmaktadır. Ancak, nihai kararların her zaman merkezde alınması gerektiği de açıktır. Merkezin de kendi içinde güçlendirilmesi önemlidir. Burada güçlendirme, yerel düzeydeki güçlerle bağlantılı, kendi içinde yönetsel denetim mekanizmaları kurmuş ve liyakatli kadrolar tarafından yürütülen bir yönetim anlayışını ifade etmektedir. Eğer güçlendirme sağlanmazsa, yerel düzeyde de güçlü bir yapı oluşturulamaz ve yönetim sisteminin güç dengesi sağlanamaz.

Devlet yönetiminde Merkeziyetçilik 5.0, ne tamamen merkezi ne de tamamen adem-i merkezi bir yönetim anlayışını savunur. Bunun yerine, her iki yaklaşımın arasında yer alan ve yeni bir perspektif sunan Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi'nin vizyonunu benimser. Bu sayede, belirli statik ilkelerin ötesinde dinamik prensiplerle şekillenen bir yönetim sistemi, dünya genelindeki gelişmelere ve değişimlere hızlı bir şekilde uyum sağlayabilecek şekilde ortaya çıkacaktır.

5. İç Cephe 5.0

Devlet yönetimleri, hem iç hem de dış paydaşlarıyla etkileşimde bulunan, dünya nüfusunu kapsayan büyük bir organizasyondur. Dış cephe, devletin dış politikası ve yabancı ülkeler, bireyler, topluluklar ve kuruluşlarla olan ilişkilerini ifade ederken; iç cephe, ülke içindeki kurumlar, sivil toplum kuruluşları, özel sektör, devlet ve kamu kurumları ile toplumun tamamını kapsamaktadır. Dış cephede belirli kurallar mevcuttur ve bu kurallar akılcıca uygulandığında başarı elde edilir. Ancak iç cephe, çok daha karmaşık bir yapıya sahiptir. İç cepheyi oluşturmak, iç başarıyı sağlamak ve bu başarıyı sürdürülebilir kılmak, devlet yönetiminin başarısında en kritik unsurdur.

Yeni Dünya 5.0'ın devlet yönetimindeki iç cephe vizyonunu yansıtan İç Cephe 5.0, devletin bileşik güçte (devlet + sivil toplum + özel sektör) yer alan paydaşların merkezi ve yerel yönetim yapılarının en üst düzeyde etkin olmasını sağlamak amacıyla gerçekleştirilen çalışmaların toplamını ifade eder.

İç Cephe'nin önemini Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk eserinde vurgulamıştır: "Asıl olan iç cephedir. Bu cephe bütün memleketin, bütün milletin meydana getirdiği cephedir. Dış cephe, doğrudan doğruya ordunun düşman karşısındaki silahlı cephesidir. Bu cephe sarsılabilir, değişebilir, mağlûp olabilir; fakat bu durum, hiçbir zaman bir memleketi, bir milleti yok edemez. Önemli olan, memleketi temelinden yıkan, milleti tutsak ettiren, iç cephenin çökmesidir. Bu gerçeği bizden daha çok bilen düşmanlar, bu cephemizi yıkmak için yüzyıllarca çalışmışlar ve çalışmaktadırlar. Bugüne kadar başarılı da olmuşlardır. Gerçekten "kaleyi içinden almak", dışından zorlamaktan çok kolaydır." demiştir.

İç Cephe 5.0, devletin temel görevinin ülkenin kalkınması ve toplumun refah seviyesinin en yüksek düzeye ulaşması olduğunu vurgular. Bu hedefe ulaşmak için, devlet, sivil toplum ve özel sektördeki organizasyonların kalkınma amaçları doğrultusunda uyumlu bir şekilde çalışması gerekmektedir. Zira bir ülkenin kalkınması yalnızca devletin sorumluluğunda değildir. Devletin asıl görevi, kalkınmayı destekleyecek ve ülkenin bileşik gücünü etkin bir şekilde organize ederek bu güçlerin koordineli bir şekilde hareket etmesini sağlamaktır.

İç Cephe 5.0'ın vurguladığı iç cephenin önemine dair en çarpıcı örnek, Truva Uygarlığı'nın çöküşüdür. Dışarıdan ele geçirilemeyen Truva, düşmanın bıraktığı tahta atın içeri alınmasıyla, atın içinde gizlenen düşman askerlerinin yardımıyla kolayca fethedilmiştir. Bu uygarlığın sona ermesi, iç cephedeki yönetsel hatalardan kaynaklanmıştır. Eğer Truva Uygarlığı yıkılmasaydı, tarih kesinlikle farklı bir yol alırdı.

Truva Uygarlığı, yüksek kale duvarlarına sahip olmasına rağmen, iç yönetimi analitik bir yaklaşımdan yoksundu ve yönetim konseyinin kararları tamamen kralın iradesine bağlıydı. Ayrıca, konsey üyelerinin nesnellikten uzak olması, bırakılan hediye atın tanrıların bir lütfu olduğuna dair inançları nedeniyle yıkılmalarına yol açtı. İç yapısı zayıf olan ülkelerin dış savunmaları ne kadar güçlü olursa olsun, bu durumun bir anlamı kalmaz; eninde sonunda çöküşe mahkumdurlar.

Günümüzde devletler, bir ülkeyi işgal etmek istediklerinde daha az maliyetli olan fiziksel olmayan yöntemlerle yönetim sağlıyorlar. Ekonomik, kültürel ve sosyal alanlarda kendilerine

bağımlı bir ülke yaratarak adeta s m rgeleştiriyorlar. Bu, yeni çağın savaş stratejilerinden biri haline geliyor. Dolayısıyla, devletler askeri yatırımlarla caydırıcı g  ler elde etmeye çalışsalar da, i  yapıyı güçlendirmeden bu çabaların sonuçları Truva Uygarlığı'nın kaderine benzer. Dış savunma, yüksek ve açılmaz kale duvarlarıyla korunabilirken, iç yapı en küçük bir sarsıntıda çökmeye hazır hale gelir. Bu nedenle, i  yapıyı sağlam tutmak son derece önemlidir.

   cepheyi düzenlemek, devletin en önemli sorumluluklarından biridir.    cephede etkili bir yapı oluşturmak, bu yapıyı sürdürülebilir hale getirmek ve zayıf noktaları tespit ederek gerekli önlemleri almak, istihbarat birimlerinin görevleri arasındadır. Geçmişte iç cephe ajanları düşmana bilgi sızdırarak sabotaj yaparken, son yıllarda yönetimsel sabotajlar ön plana çıkmıştır. Bu tür sabotajlar, ülkenin idari sistemindeki boşluklardan faydalanarak gerçekleştirilmektedir. Sabotajı gerçekleştiren kişi, işini yapıyormuş gibi görünse de bu durum devlet ve ülke için zararlı sonuçlar doğurmakta ve hukuki olarak yaptırım uygulanamamaktadır. Bu nedenle, i  cepheyi zayıflatan unsurları tespit etmek, etkili bir yönetim denetim mekanizması kurmak ve bunu sağlıklı bir şekilde yönetmek önemlidir. Yönetimsel denetim, iç cepheye zarar veren yönetimsel sabotajları tespit eden devletin en kritik unsurlarından biri olmalıdır. Ancak dünya genelinde etkili bir yönetim denetim mekanizmasına sahip devlet bulunmamaktadır. Bu durum, yönetimsel sabotajların geç fark edilmesine ve sonuç olarak durumun içinden çıkmaz bir hale gelmesine yol açmaktadır. Bu nedenle, kuvvetler ayrılığına dayanan ülkelerin acilen denetimli kuvvetler ayrılığı modeline geçmeleri gerekmektedir. Böylece yasama, yürütme ve yargı erkine ek olarak bir denetim erki eklenerek iç cephe güçlendirilir.

6. Devlet Yönetimi 5.0

2025 yılı, pandeminin tetiklediği yeni bir çağın geçiş döneminin sona erdiği ve yeni bir çağın başladığı bir dönüm noktasıdır. Bu bağlamda, dünya geri dönüşü olmayan bir evreye girmiştir. Artık farklı kurallara sahip yeni bir dönem başlamakta. Bu dönemin en önemli kavramlarından biri 5.0 akımıdır ve bu yeni çağ "Yeni Dünya 5.0" olarak adlandırılmaktadır. Bu yaklaşım, insanı merkezine alan bir teknolojik anlayışı benimsemektedir. Teknoloji, insanın ihtiyaçlarına hizmet eden bir araç haline gelmeli; "insanlık için teknoloji" mottosunu benimsemelidir. Yeni Dünya 5.0, insanın gerçekleştirdiği tüm endüstriyel devrimlerin insanlık yararına olması gerektiğini savunmaktadır.

Değişimin en belirgin hissedildiği alanlardan biri yönetim ve devlet yönetimidir. Artık devlet yönetiminde hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Teknoloji, insanlığın gelişimini merkezine alarak varlığını sürdürmelidir. Teknolojinin insanlara fayda sağlaması, insanlığa zarar vermemesi gerekmektedir. Aksine, teknolojiden yararlananların ve insanlığın faydasına olmalıdır. Sadece insana fayda sağlaması, mevcut nesillere yarar sağlasa da, sonraki nesillere zarar verebilir. Oysa devlet yönetiminin görevi, yalnızca mevcut neslin değil, gelecek nesillerin de sağlıklı bir şekilde devamlılığını sağlamaktır. Her nesle güzel bir ülke bırakmak, her devletin temel sorumluluğudur. Bir devlet yönetiminin başarısı, dönemsel olarak değerlendirilemez. Yönetimlerde süreklilik esas olduğu gibi, devlet yönetimindeki başarının da sonraki yöneticilere nasıl bir yönetim bıraktığı önemlidir.

Devlet Yönetimi 5.0, teknolojinin insan gücüyle entegre edilmesiyle ortaya çıkan bir yönetim aracıdır. Devlet yönetiminin tüm kademelerinde ve alanlarında teknolojinin varlığı, bu teknolojilerin birbirleriyle bağlantılı bir yapı oluşturması sonucunda Devlet Yönetimi 5.0 şekillenmiştir. Ancak, devlet yönetiminin veya herhangi bir organizasyonun yönetiminin teknolojiyle entegrasyonundaki başarının tek bir şartı vardır: Doğru bir yönetim sisteminin varlığı. Eğer devlet yönetiminde yasalar, yönetmelikler, kararlar ve diğer kurallar sağlıklı değilse, bu sistem teknolojiyle entegre edildiğinde de kötü bir yönetim sistemi olmaya devam edecektir; tek fark, artık teknolojik imkanlara sahip bir kötü yönetim sistemi olmasıdır. Burada vurgulamak gereken nokta, devlet yönetimini iyileştirecek olanın teknoloji değil, sağlam bir yönetim sistemidir. Devlet yönetimi sisteminin kurulması, yönetim biliminin bir alt alanıdır; teknoloji ise tamamen farklı bir alandır. Dolayısıyla, teknolojik altyapıya sahip bir devlet yönetiminin başarılı olacağına dair bir yanlış söz konusudur. Teknoloji alanında yönetim yoktur. Devlet 5.0, yönetim ve teknolojinin birleşimiyle ortaya çıkan bir üründür ve bu ürünün hem yönetim hem de teknoloji unsurlarından oluşan iki temel bileşeni olduğu açıkça belirtilmelidir.

Devlet Yönetimi 5.0, merkezi ve yerel yönetimleri bir bütün olarak ele alarak, sistemin tüm bileşenlerine yayılması gereken bir altyapıdır. Eğer bu yayılım sağlanmazsa, hizmetlerin entegrasyonu eksik kalacak ve bu durum önemli aksaklıklara yol açacaktır. Sonuç olarak, yeni çağın süper güçlü devleti hedeflerine ulaşmak mümkün olmayacaktır.

Özetle, Devlet Yönetimi 5.0, merkezi ve yerel yönetimleri kapsayan bir bütün olarak, teknolojinin devlet yönetimine entegrasyonu ile oluşan bir sistemler toplamıdır. İnsan odaklı bir yaklaşım benimseyen Devlet Yönetimi 5.0, teknolojinin en son versiyonunun insan bilgisi

ve deneyimi ile harmanlanmasıyla şekillenmiştir. Bu yapının başarılı olabilmesi için teknoloji kadar yönetim uzmanlarının da önemi büyüktür.

7. Devlet Aklı 5.0

2019 yılında COVID-19 virüsü nedeniyle dünya genelinde ilan edilen pandemi, yeni bir dönemin başlangıcını işaret etmektedir. Bu dönem, önceki çağlardan farklı olarak, oyunun kurallarının değil, oyunun kendisinin değiştiği bir süreci temsil etmektedir. Bu nedenle birçok kavram yeniden tanımlanacaktır. Yeni çağın gereksinimleri oldukça farklı olacağından, hemen hemen her şeyin şekli ve tanımı değişecektir. Tarihsel çağların beşincisi olarak adlandırılan bu yeni dönemin tüm tanımları, 5.0 akımı çerçevesinde ele alınacaktır. 5.0 akımının tam anlamıyla 2025 itibarıyla başlaması beklenmektedir. Geçiş süreci 4.0 akımı ile ifade edilirken, artık yeni tanımlar 5.0 akımına göre yapılacaktır. Devlet yönetimi de bu değişimden en çok etkilenecek kavramlardan biri olacaktır. Yeni dönemin devlet yönetimi "Devlet Yönetimi 5.0" olarak adlandırılacak ve bu kavram, yeni dönemdeki devlet yönetimi alanındaki tüm kavramları şekillendirecektir.

Devlet Yönetimi 5.0'a göre, devlet yapısı siyaset, bürokrasi, teknokrasi ve devlet aklından oluşacaktır. Eski çağlarda bu yapı yalnızca siyaset ve bürokrasiden ibaretken, artık iki yeni unsur eklenerek dört bileşenli bir yapı haline gelecektir. Devlet aklı, devlet yapısının en önemli unsuru olacaktır. Devlet Aklı 5.0, kurumsal olarak devlet yönetimi yapısında yer alacak, kurumsallaşarak devletin orta ve uzun vadeli planlamalarında aktif rol oynayacak ve devletin tüm kademelerini kontrol altında tutarak, devletin kuruluş ilkelerine ve oluşturulan makro plan, politika ve stratejilerine uygunluğunu denetleyecektir. Devlet Aklı 5.0'ın en önemli aracı teknolojidir. Bu, teknolojik bir ara yüz olarak işlev görecektir. Bu kurumda yer alan devlet yöneticileri, mahremiyet korunarak, kimse tarafından bilinmeyecektir. Böylece devlet aklının özünde olması gereken mahremiyet ve gizlilik sağlanmış olacaktır.

Devlet Aklı 5.0, yönetimin yüzyıllar boyunca oluşturulan planlarının uygulanması ve denetimi için bir çerçeve sunmaktadır. Bu sürecin bir insan ömrüne sığmayacağı dikkate alındığında, devlet aklının kurumsallaşması ve nesiller arası aktarımın eksiksiz bir şekilde gerçekleştirilmesi önem kazanmaktadır. Kurumsallaşma sağlanmadığı takdirde, kurum hafızasının doğru bir şekilde aktarılması mümkün olmayabilir ve siyaset, bürokrasi ve teknokrasi gibi diğer unsurların planları değiştirme riski ortaya çıkabilir.

Devlet Aklı 5.0, dış müdahalelere kapalı, sağlam ve özgün bir kültüre sahip kurumsal bir yapı gerektirmektedir. Eğer böyle bir yapı mevcut değilse, kurulması; mevcutsa da kurumsallaştırılarak çağın gereksinimlerine uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Devlet Aklı 5.0'ın ismen görünür hale gelmesinin en önemli nedeni, daha önce gizli bir konumda olan ve "görünmez el" olarak adlandırılan devlet aklının, çeşitli konularda sorumlu gibi gösterilmesi nedeniyle toplumlarda inandırıcılığını yitirmiş ve itibarını kaybetmiş olmasıdır. Siyaset ve bürokrasinin, devlet aklının gücünü zayıflatan bir şekilde kendi eylemlerini bu kavramla kamuoyuna sunması, devlet yönetiminde devlet aklının görünür olmasını zorunlu kılmaktadır. Devlet Aklı 5.0, teknolojinin varlığıyla ismen mevcut olsa da, cismen yine özgün bir yapıda kalacaktır.

Devlet Aklı 5.0'ın en önemli işlevi, devletin statik değerler, ilkeler, şartlar ve usuller çerçevesinde kalmasını sağlamaktır. Bu yönüyle denetleyici bir rol üstlenmektedir. Ayrıca,

devlet yönetimi yapısındaki diğer unsurlar olan siyaset, bürokrasi ve teknokrasi arasında bir denge kurarak, yönetsel vesayet gruplarının oluşumunu engelleyecektir.

8. Bürokrasi 5.0

Devlet yönetimi yapısının en önemli unsurlarından biri bürokrasidir. Kamu yönetiminin temelini oluşturan bürokrasi, devletin üst, orta ve alt düzey merkezi ile taşra yönetiminde aktif bir rol üstlenir. Bu etkinlik olumlu sonuçlar doğurduğunda devlet yönetiminde başarı sağlanırken, olumsuz sonuçlar ise başarısızlığa yol açar.

Bürokrasi, siyaset kurumunun seçimlerde istihdam vaadiyle hareket ettiği ve seçim sonuçlarıyla siyasi bağlılık veya çıkarlar doğrultusunda istihdamların gerçekleştirildiği bir alan olarak algılanmaktadır. Bu durum, kamu yönetiminde başarı kriterinin liyakat değil, başka unsurlar olduğunu göstermektedir. Bürokrasi alanında standartların sağlanması ve liyakat esasına dayalı personel alımı, hem başarıyı artıracak hem de devletin temel görevlerinden biri olacaktır. Siyaseti bürokrasinin istihdam kaynağı olarak gören anlayıştan uzaklaşmak, yalnızca devletin değil, aynı zamanda siyaset kurumunun da üzerinde durması gereken bir meseledir.

Yeni Dünya 5.0, bürokrasiyi liyakat esasına dayalı istihdam edilen ve sürekli gelişimi benimsemiş çalışanlardan oluşan bir organizasyon olarak tanımlamaktadır. Bu amaçla, Bürokrasi 5.0 kavramı geliştirilmiş ve bürokrasinin yeni çağda nasıl bir yapıya sahip olması gerektiği belirlenmiştir.

Bürokrasi 5.0'a göre işe alım süreçlerinde sınavlar, mülakatlar ve benzeri yöntemlerin kaldırılması gerekmektedir. Bu araçlar, siyasetin kendi destekçilerini işe almak için kullandığı pratik araçlardır. İşe alımda tek kriter, Liyakat 5.0'da belirlenen ilkeler olmalıdır. İşe alım sonrasında teknoloji, kişisel gelişim sürecinde yardımcı bir araç olarak devreye girmelidir. Bürokrasi 5.0'a göre, yalnızca işi yapmak yeterli değildir; çalışanların, yaşam boyu gelişim ilkesi doğrultusunda değişen ve gelişen dünyaya uyum sağlamaları için kendi gelişimlerini desteklemeleri gerekmektedir.

Bürokrasi 5.0'a göre, kamu sektörü çalışanları ile özel sektör çalışanları arasında bir fark bulunmamaktadır. Bu nedenle, bürokrasiye girip ömür boyu güvence altında olma düşüncesinden vazgeçilerek, yasal düzenlemelerle bürokrasiyi koruyan engellerin kaldırılması sağlanmalıdır. Bürokrasi sistemleri, yalın süreçlere dayalı bir yapıya dönüştürülmeli ve personelin bu sisteme tam motivasyonla uyum sağlaması teşvik edilmelidir. Ayrıca, çalışanların performans yönetimi kapsamında mentörlük mekanizmalarının kurulması ve etkin bir şekilde işletilmesi sağlanmalıdır.

Bürokrasi 5.0 sistemi içinde çalışanlar, performanslarının takip edildiğinin, sürekli kişisel gelişim sağlamaları gerektiğinin ve devlet yönetim sistemine tam uyum göstermeleri gerektiğinin bilincindedirler. Ayrıca, Bürokrasi 5.0'da kamu sektörü, siyaset kurumunun oy almak için istihdam ettiği bir rüşvet kaynağı değildir; bu konuda net bir duruş sergilemektedir.

Bürokrasi 5.0 ile hantal, muhafazakâr ve halktan kopuk bir yapı yerine, Yalın Yönetim 5.0 ve Liyakat 5.0 sistemlerinin hâkim olduğu, daha az sayıda çalışandan oluşan, hızlı hareket eden ve vatandaş lehine işleri hızlandıran, toplumla iç içe bir bürokratik yapı inşa edilecektir.

Böylece bürokrasi, devlet yönetimini yavaşlatan ve sağlıklı yapısını engelleyen bir grup olmaktan çıkarak, devlet yönetiminin başarısını hızlandıran bir etki yaratmalıdır.

9. Siyaset 5.0

Yeni çağın en önemli meselelerinden biri devlet yönetimidir. Devlet yönetimi yapısının bir parçası olan siyaset kurumu, tıpkı devlet yönetimi gibi, tanım, içerik ve kavramsal boyut açısından değişim gösterecektir. Yeni çağda siyaset anlayışı oldukça farklı bir boyut kazanacaktır.

Yeni dünya 5.0'ın siyasete dair bakış açısını yansıtan Siyaset 5.0, insan gücünün teknoloji desteğiyle gerçekleştirdiği siyaset faaliyetlerinin sürekli olarak nitelik ve nicelik açısından gelişimini ifade etmektedir. Siyaset kavramı, devlet yönetimi yapısı içinde bürokrasi, teknokrasi ve devlet aklı gibi diğer gruplarla mücadele ve bu gruplara karşı bir vesayet gücü oluşturma çabasıyla şekillenecektir. Bu süreçte, siyaset kurumu niteliksel olarak gerilemeye başlayabilir. 2025 yılında yeni çağın başlangıcıyla birlikte siyasetin tanımının yeniden gözden geçirilmesi gerekecektir. Bu değişim için bir geçiş sürecine ihtiyaç duyulmaktadır.

Siyaset 5.0'a göre, belirli bir dönem partisiz milletvekili seçimlerinin yapılması ve mecliste partisiz bir çalışma yürütülmesi, nötrleşme etkisi yaratacaktır. Böylece geçmişteki partizanlık ve yasama süreçlerindeki verimsizlik gibi olumsuzluklar ortadan kalkacaktır. Bu dönem, nötrleşme dönemi olarak adlandırılmaktadır. Nötrleşme döneminin ardından, yeni çağın gerekliliklerine uygun bir şekilde siyaset kurumu faaliyetlerine devam edecektir. Ancak, yeni çağda ihtiyaçları karşılayacak bir siyaset anlayışının oluşabilmesi için nötrleşme dönemi kaçınılmaz bir aşamadır.

Nötrleşme döneminde tüm siyasi partilerin faaliyetleri durdurulacak ve siyaset bireysel bir düzleme kaydırılacaktır. Parti etkinlikleri, bireyselliğe odaklanacaktır. Bunun nedeni, siyasetin geçmişten günümüze kadar amacından saparak, yalnızca küçük bir grubun kararlarına onay vermekten ibaret hale gelmesidir. Halktan uzaklaşan bir siyaset anlayışının varlığı gözlemlenmektedir. Bu nedenle, siyasi partilerin gücünü bir kenara bırakarak, bölgelerinde sevilen ve temsil edilmesi istenen kişilerin milletvekili olarak seçileceği bir seçim, yeni dönemde verimli yasama faaliyetleri için büyük önem taşımaktadır.

Nötrleşme dönemi sona erdiğinde, askıya alınan partilerin faaliyetleri yeniden aktif hale gelecek ve yeni çağın kurallarına uygun bir siyaset anlayışı benimsenecektir. Siyasette bireyselleşme, partizanlık, adam kayırma ve toplumsal kutuplaşmayı sona erdirecek tek çözüm olarak öne çıkmakta ve hayata geçirilmelidir. Siyaset 5.0 çerçevesinde, teknoloji, siyasetle ilgilenenlerin niteliklerini artırmak için bir araç olarak kullanılacaktır. Seçim bölgelerinde gerçekleştirilecek sürekli ve düzenli araştırmalar sayesinde anlık verilere ulaşılabilecek ve milletvekilleri, seçim bölgelerindeki ihtiyaç, talep ve istekleri yasama organı olan meclise iletebileceklerdir. Bu araştırma mekanizmasının temelinde teknoloji yer alacak, böylece mesafe ve zaman farkı gözetmeksizin, milletvekilleri seçim bölgelerinin nabzını tutabilecektir.

Siyaset 5.0'a göre, yeni çağda siyaset kurumunun etkinliği için nötrleşme dönemine ihtiyaç vardır. Bu süreç sonucunda, yeni çağın kurallarına uygun ve teknolojinin destekleyici bir araç olarak yer aldığı bir mekanizma kurulmasıyla daha etkili yasama faaliyetleri gerçekleştirilebilecektir. Eski döneme ait olumsuzluklar, nötrleşme dönemi sonrasında geride kalacaktır.

10.Denetim 5.0

Yeni çağın en önemli kavramlarından biri denetimdir. Organizasyonların başarısı için denetim, tek şart olarak öne çıkmaktadır. Eski dönemlerde yönetim süreçlerinde denetim dışında her şey eksiksiz bir şekilde gerçekleştirildi, ancak denetim konusunda yeterli çalışma yapılmadı. Bu durum, denetim konusunun dünya genelinde istenilen seviyeye ulaşmadığını göstermektedir. Bu nedenle, bu alana özel ilgi gösterenlerin yönetim alanındaki en büyük eksikliği kapatma konusunda bir adım önde olacağı açıktır.

Denetim, yönetimi destekleyen bir yardımcı araç değil, aksine yönetimin en önemli bileşenidir. Denetim, yönetimden bağımsız bir kavram değildir; yönetimin ayrılmaz bir parçasıdır. Dolayısıyla, denetimin bulunmadığı bir yönetim eksik kalır. Bu durumun göz ardı edilmesi, bugüne kadar denetime gereken önemin verilmemesine yol açmıştır. Sonuç olarak, denetimsiz yönetim anlayışına sahip organizasyonlar ortaya çıkmıştır.

Yeni Dünya 5.0'ın denetim yaklaşımı, teknolojinin organizasyonların yönetim süreçlerinde etkin bir şekilde yer almasını savunmaktadır. Gerçek zamanlı denetim mekanizmalarının kurulması gerektiğini ve denetim sonuçlarına anlık erişim sağlanmasının önemini vurgular. Denetim sisteminin oluşturulması ve sonuçların elde edilmesinde insan etkisinin sıfıra indirilmesi gerektiğini belirtir. Çünkü insan faktörü, duygusal unsurlardan arındırılmış olsa bile tamamen rasyonel kararlar veremeyebilir. Bu nedenle, denetimlerin teknoloji tabanlı bir şekilde gerçekleştirilmesi, rasyonelliğin sağlanması açısından elzemdir. Denetim sisteminin kurulumu, yönetim uzmanları tarafından gerçekleştirilmelidir. Yazılım ve teknolojik unsurlarla yapılacak denetim süreçleri, talimatlar, prosedürler ve tüm yöntemler yönetim uzmanları tarafından belirlenmelidir. Her organizasyon, insanın parmak izi gibi kendine özgü bir yapıya sahiptir; bu nedenle her bir organizasyon için özel bir denetim sistemi geliştirilmelidir. Aynı sektörde faaliyet gösteren farklı organizasyonlar için oluşturulan denetim sistemleri, etkili olmayabilir. Tüm yöneticilerin bu gerçeğin farkında olması gerekmektedir. Denetim 5.0 için özgünlük ilkesi, değişmez bir prensip olarak kabul edilmektedir.

Bir diğer önemli konu ise denetim sonuçlarının yorumlanmasıdır. Doğru bir şekilde gerçekleştirilen denetimlerin sonuçları, dikkatlice yorumlanmalı ve elde edilen bulgulara uygun aksiyon planları oluşturulmalıdır.

Denetim ve sonrasında alınacak önlemler için izlenmesi gereken adımlar aşağıdaki gibidir:

1. Etkili bir denetim sisteminin doğru bir şekilde kurulması,
2. Denetim süreçlerinin düzgün bir şekilde yürütülmesi,
3. Elde edilen verilerin titizlikle analiz edilmesi,
4. Bu analizler doğrultusunda etkili bir yol haritasının oluşturulması gerekmektedir.

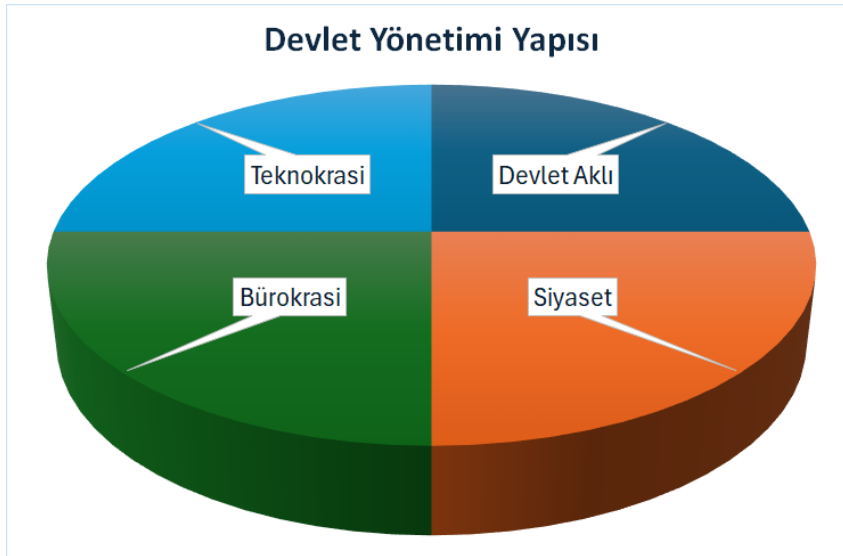
Denetim 5.0, insan faktörünün tamamen dışlandığı bir denetim sistemini kabul etmez. İnsan gücü, denetim süreçlerinde aktif bir rol oynamalıdır. Teknolojinin insanlara destek olması, Denetim 5.0'ın temel prensiplerinden biridir. Teknoloji ve insan, birbirleriyle rekabet eden güçler değil, aksine insanlık merkezli bir anlayışla birbirini destekleyen araçlardır. Bu, Yeni Dünya 5.0'ın temel ilkelerinden biridir.

11.Yeni Dünyanın Yükselen Yıldızı: Teknokrasi 5.0

Teknokrasi, karar alma süreçlerinde teknik uzmanların belirleyici olduğu bir yönetim biçimidir. Bu yönetim modelinde, yönetim kadrolarında yalnızca bilgi, deneyim ve yetenek sahibi uzmanlar, bilim insanları ve mühendisler yer alır. Devlet yönetiminde teknokratların sayısı son zamanlarda belirgin bir şekilde artmış olsa da, henüz istenen düzeye ulaşmadıkları söylenebilir.

Yeni Dünya 5.0 çerçevesinde, devlet yönetiminde Teknokrasi 5.0, teknokratların daha fazla yer almasını savunmaktadır. Bilginin son derece değerli bir güç haline geldiği bu yeni çağda, bilgi odaklı yönetimlerin önemi artacaktır. Yönetimdeki bilgi ve deneyim, teknokratlar aracılığıyla yansıtılacaktır. Devletin kritik yönetim kademelerinde teknokratların bulunması, yönetimin etkinliğini artıracaktır. Böylece, devlet yönetim yapısı siyaset, devlet akli ve bürokrasi ile birlikte teknokrasiyi de kapsayan dört ana gruba ayrılacaktır.

Yeni çağdaki devlet yönetimi yapısı aşağıdaki gibi şekillenecektir.

Teknokratların, özellikle danışmanlık gibi tavsiye ve öneri gerektiren alanlarda istihdam edilmesi oldukça faydalı olacaktır. Farklı uzmanlık alanlarından gelen danışmanlar, icracı yöneticilere bilgi, deneyim ve uzmanlık sunarak destek sağlar. Bu bilgi aktarımı, doğru kararların alınmasına yardımcı olur ve yönetimde performans ile verimliliğin artmasını sağlar. Ayrıca, teknokratların icracı pozisyonlarda da bulunması önemlidir. Özellikle uzmanlık gerektiren karar verme süreçlerinde teknokratların yer alması gerekmektedir. Devlet yönetiminde uzmanlık isteyen icracı makamlar ve teknik karar verici pozisyonlarda teknokratların bulunması elzemdir. Yani, devlet yönetiminin her kademesi ve alanında teknokratların varlığı sağlanmalıdır.

Teknokrasi 5.0, denetimli kuvvetler ayrılığı ilkesini benimseyen devlet yönetimlerinde, özellikle denetim organlarında yoğun bir şekilde yer almalıdır. Denetimle ilgili teknik konular, karar verme aşamalarında son derece önemlidir.

Burada önemli bir noktaya dikkat çekmek gerekiyor. Devlet yönetiminde başarılı bir teknokrat olabilmek için yalnızca teorik bilgi yeterli değildir. Pratik deneyim eksikliği olan teknokratlar, teorik bilgilerini uygulamaya geçiremedikleri için başarılı olamazlar. Bu nedenle, hem teorik hem de pratik alanda deneyim sahibi teknokratlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Yeni çağda devlet yönetimlerinde çok sayıda teknokratın rol alması gerekecektir. Bu durum, uzmanların önemli bir kısmının devlet yönetimine yönelmesine yol açacaktır. Özellikle akademik çevrelerden pek çok bilim insanına ihtiyaç duyulacaktır. Devlet yönetimi için insan yetiştiren üniversitelerin ilgili bölümleri yeniden önem kazanacaktır. Ancak bu bölümlerin müfredatları köklü bir şekilde değişecek ve eğitim içerikleri yeni çağın gereksinimlerine göre yeniden şekillenecektir. Devlet yönetimi sistemi kurulumu, liyakat, karar verme süreçleri, devlet insanı olma ve yönetim tarihi gibi konular müfredatta yer almalı ve ders olarak okutulacaktır.

Teknokrasi, yeni çağın yükselen devlet yönetimi yaklaşımlarından biri haline gelecektir. Bu süreçte, devlet yönetiminin her kademesinde danışman veya karar verici olarak iki farklı grupta teknokratlara yer verilecektir. Bilginin, yeni çağın en önemli gücü olacağı gerçeği, devlet yönetiminde de geçerli bir ilke olarak kabul edilecektir.

12.Yalın Bürokrasi 5.0

Her devlet, yönetim faaliyetlerini sürdürebilmek için bir yönetim sistemine ihtiyaç duyar. Bu sistem, ülkenin kalkınması açısından kritik bir öneme sahiptir. Başarılı bir yönetim sistemi, ülkenin gelişimini ve toplumun refah seviyesinin en üst düzeye ulaşmasını kaçınılmaz kılar. Devletin uyguladığı yönetim sistemi genellikle bürokrasi olarak adlandırılır. Ancak ülkemizde bürokrasi, uzun süredir karmaşık ve gereksiz süreçlerden oluştuğu için ağır ilerleyen bir yapı olarak da tanımlanmaktadır.

Yeni Dünya 5.0'ın devlet yönetimindeki hızlı, yalın ve kalkınmadaki kritik rolünü temsil eden Yalın Bürokrasi 5.0, devlet yönetimini en az sayıda yönetim birimi, kamu kurumu ve personelle, en az süreç, yönetmelik ve talimatla yürütülmesidir.

Yalın yönetimin temel prensibi sadeliktir. En az girdiyle en yüksek çıktıyı elde etmeyi amaçlar. Bu yaklaşım, kaynakların dikkatli bir şekilde kullanılmasını ve bu kaynakların toplum üzerinde minimum etki yaratacak şekilde yönetilmesini öngörür. Devlet yönetimi faaliyetleri, toplumun finansmanı ile gerçekleştirilir. Dolayısıyla, eğer devlet yönetimi faaliyetlerinin maliyeti yüksek olursa, toplum ağır vergilerle karşılaşır. Yalın yönetimin en önemli avantajlarından biri, toplum üzerindeki vergi yükünü azaltmayı hedeflemesidir. Ayrıca, toplumun günlük yaşamında devletle ilgili konularda hızlı ve basit prosedürlerle işlerini halletmesini sağlamayı da amaçlar.

Yalın Bürokrasi 5.0, kamu kurumları, birimleri ve kuruluşlarıyla faaliyetlerini en az sayıda gerçekleştirmeyi hedefleyen bir optimizasyon anlayışıdır. Bu yaklaşım, bina, kurum ve insan sayısını en uygun hale getirerek sade, etkili, hızlı ve sonuç odaklı bir çalışma prensibini benimser. Yeni dönemde, büyük, hantal ve değişime dirençli bürokratik yapılar ortadan kaldırılacak; bunların yerini küçük, hızlı, sonuç ve performans odaklı, değişimlere kolayca uyum sağlayabilen yenilikçi bürokratik yapılar alacaktır. Bürokratik yapılar ve devlet yönetim organizasyonları, bu modele göre yeniden düzenlenmeli ve uyumlu hale getirilmelidir.

Merkez Anadolu Devlet Yönetimi Sistemi (MADYS), yalın bürokrasiye uygun bir devlet yönetim modeli sunmaktadır. MADYS, belirli yönetim ilkelerini statik olarak belirlerken, diğer tüm unsurları değişen dünya koşullarına uyum sağlayacak şekilde dinamik bir yapıda tasarlamıştır. Yalın Bürokrasi 5.0, MADYS'nin değişmez ilkelerinden biridir.

Yalın Bürokrasi 5.0, Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesinin uygulanmasını desteklemektedir. Bu ilke, üç erke denetim gücünün eklenmekte ve böylece devlet yönetiminin her aşaması yönetsel denetime tabi tutulmaktadır. Bu durum, devlet yönetimindeki olumsuzlukların, hataların, kötü uygulamaların, yolsuzlukların ve liyakatsizliklerin sona ermesi anlamına gelmektedir. Denetim, devlet yönetiminin doğal bir parçası haline getirilmelidir. Sürekli denetimler, devlet yönetiminin performansını artırarak, nihayetinde kalkınma ve refah seviyesinin yükselmesine katkı sağlayacaktır.

Yalın Bürokrasi 5.0'ın temel unsuru teknolojidir. Bu nedenle, sürekli faal olan dijital dönüşüm için ayrı bir birim veya kurum oluşturulmasına gerek yoktur. Her kurum, birim ve kuruluşun dijital olarak faaliyet göstermesi sağlanmalıdır. Eğer dönüşüm sürecini destekleyecek bir

birim gerekiyorsa, bu birim geçici olarak kurulabilir ve dönüşüm tamamlandığında tasfiye edilerek normal işleyişe dönülür.

Yalın Bürokrasi 5.0'ın sürdürülebilirliğini sağlayan en önemli kavram liyakattir. Liyakatli çalışanların varlığı, sistemin devamlılığı için gereklidir. Eğer sistemde bir sorun yaşanırsa, öncelikle liyakat değerlendirmesi yapılmalıdır.

Yalın Bürokrasi 5.0, modern devlet yönetim sisteminin bir ilkesidir. Bu ilkeyi benimseyen devletlerin kalkınması ve refah seviyesinin artması, onları yeni çağın süper güçleri haline getirebilir. Yeni çağın hızlı değişim ve gelişim dinamiklerine uyum sağlayabilecek yönetim sistemi yalnızca yalın bürokrasi ile mümkün olacaktır.

13.Ulusal Denetim Kurumu 5.0

Yönetim biliminin en önemli araçlarından biri olan denetim, yeterince kullanılmayan bir enstrümandır. Bu durum, yönetimin her zaman eksik kalmasına neden olmuştur. Zira denetim, yönetimin bir yardımcı aracı değil, onun ayrılmaz bir parçasıdır. Ancak, denetimin yönetimden bağımsız bir mekanizma olarak algılanması yaygındır. Bu kavram, uzun süre ihmal edilmiş ve pratikte sınırlı uygulama alanı bulduğu için bilgi ve deneyim eksikliği yaşanmaktadır.

Devlet yönetiminde denetim genellikle usul açısından yapılan ve yönetsel boyutta ele alınmayan evraksal incelenme şeklinde gerçekleştirilmiştir. Yönetsel açıdan performans ölçümü, hedeflere ulaşım, sistemin etkinliği, vatandaş üzerindeki etkisi, toplum memnuniyeti, süreçlerin işleyişi ve çalışan verimliliği gibi yönetime dair konular yeterince ele alınmamıştır. Bunun çeşitli nedenleri bulunmaktadır. En önemli nedenlerden biri, devlet yönetimindeki siyaset ve bürokrasi kurumlarının kendi yapılarını sorgulatmak istememesidir. Siyaset kurumu, devlet yönetiminde söz sahibi olan ve seçimle göreve gelen gruptur. Bu grup, devlet yönetimindeki istihdamları siyasi nedenlerle ve partizanlık doğrultusunda, liyakatten uzak bir şekilde gerçekleştirebilmektedir. Bu nedenle, denetim sonucunda siyaset kurumunun üyelerinin zarar görmesini istemeyebilirler. Bürokrasi ise, kendi sorgulanmalarını ve düzenlerinin bozulmasını istememektedir. Her iki grup da benzer gerekçelerle denetimin yönetsel değil, şekilsel olmasını tercih etmektedir. Hatta şekilsel denetimlere bile soğuk yaklaşmaktadırlar. Önemle belirtmek gerekir ki, şekilsel denetim aslında bir denetim değil, yüzeysel bir incelemedir ve genellikle siyaset ile bürokrasi kurumlarına fazla müdahale edilmez.

Yeni Dünya 5.0'ın devlet yönetiminde kritik bir rol üstlenen Ulusal Denetim Kurumu 5.0 (UDK 5.0), verimlilik, şeffaflık, hesap verebilirlik, sorgulama ve yargılama ilkelerini hayata geçirmeyi hedefleyen ve denetim erkine bağlı bir yönetsel denetim organıdır. Bu kurum, devlet yönetiminin yönetsel denetimini gerçekleştirirken, gölge kabine çalışma metodolojisine dayanmakta ve yasama, yürütme ve yargı erklerini yönetim açısından denetlemektedir. UDK 5.0, denetim görevini Cumhurbaşkanı'nın vekaletiyle toplum adına bağımsız bir şekilde yürüten özel bir otoritedir ve tüm siyasi, bürokratik ve diğer gruplardan bağımsızdır.

UDK 5.0, önceki versiyonu olan UDK 4.0'a göre bazı farklılıklar içermektedir. Bu farklılıklar, UDK 5.0'ın etkin bir şekilde çalışabilmesi için gereklidir. Mekanizmanın sağlıklı işlemesi için belirli şartlar öngörülmektedir:

- Cumhurbaşkanı'nın partisiz olarak tarafsız bir şekilde görev yapması sağlanmalıdır. UDK 5.0'a göre denetim, bağımsız bir Cumhurbaşkanı aracılığıyla toplum adına gerçekleştirilecektir.
- Yürütme, yeni yapılanma ile güçlendirilerek, yürütmenin başında başbakan bulunmalıdır.
- Denetim; yasama, yürütme ve yargı erklerinden sonra dördüncü bir güç olarak "Denetimli Kuvvetler Ayrılığı İlkesi" benimsenmelidir.

Eğer bu ön koşullar sağlanmazsa, Ulusal Denetim Kurumu 5.0 başarılı olamaz. Bu bağlamda kesin şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Burada hedef, yürütme erkinin

güçlendirilmesi ve başbakan liderliğinde etkin çalışmalar yapılmasıdır. Cumhurbaşkanının ise tarafsız bir şekilde ülkeyi temsil etmesinin yanı sıra denetim görevine ağırlık vermesi amaçlanmaktadır. Böylece tarafsız bir cumhurbaşkanı, devlet yönetimindeki denetimle birlikte dengenin, adaletin, hesap verilebilirliğin ve şeffaflığın sağlanmasına katkıda bulunacaktır. Bu durum, toplumun devlete olan güvenini artıracaktır ki bu da olması gereken bir durumdur.

UDK 5.0'ın en önemli destekleyici unsuru teknolojidir. Denetimlerden elde edilen veriler, teknolojik ağlar aracılığıyla kaydedilecek ve denetim sonuçları anlık olarak görülebilecektir. Bu sayede rapor hazırlama ve toplantı yapma gibi zaman alıcı gereksiz prosedürlerin önüne geçilecektir. UDK 5.0'a göre denetimi gerçekleştirecek kurumun yetkilileri, siyaset, bürokrasi ve teknokrasi üstü, tam bağımsız ve tarafsız bir organizasyon içinde, denetim sırasında tam yetkili olmalıdır.

UDK 5.0, devlet yönetiminin en önemli vizyonlarından biridir. Yönetimsel denetim, devletlerin genellikle tercih etmediği bir denetim türüdür. Ancak bu model hayata geçirildiğinde büyük bir devrim yaratacaktır. UDK 5.0, devlet yönetimini başarıya ulaştıracak önemli bir kaldıraç işlevi görecektir.

14.Yerel Yönetim 5.0

Devlet yönetiminde en çok tartışılan konulardan biri, merkezi ve yerel yönetim arasındaki yetki ve sorumluluk paylaşımıdır. Hangi konuların yerel yönetim, hangilerinin merkezi yönetim sorumluluğuna girdiği sıkça gündeme gelmektedir.

Yeni Dünya 5.0'ın taşra yönetimi vizyonunu temsil eden Yerel Yönetim 5.0, merkezi ve yerel yönetim arasında dengeli bir yetki dağılımı gerektiğini savunmaktadır. Bu yaklaşım, geçmişteki merkezi ve yerel yönetim ilişkisini tamamen reddetmektedir. Yerel yönetim hizmetlerinin merkezi yönetimde bir karşılığının olmaması, yetki ve sorumluluk karmaşasına yol açmaktadır.

Yetki ve sorumluluk karmaşasını iki ana başlık altında inceleyebiliriz:

1. Yetki Çatışması: Kanun, yönetmelik ve diğer düzenlemelerde hem merkezi hem de yerel yönetime tanınan yetkiler nedeniyle ortaya çıkan çatışmadır.
2. Yetki Belirsizliği: Kanun, yönetmelik ve diğer düzenlemelerdeki boşluklar nedeniyle, yetkinin ne merkezi ne de yerel yönetimde net bir şekilde tanımlanmadığı durumdur; bu da kimin yetkili olduğunu belirsiz hale getirir.

Yerel Yönetim 5.0 çerçevesinde öncelikle Yerel Yönetim Hizmetleri Bakanlığı'nın kurulması gerekmektedir. Bu bakanlık, yerel yönetimlere bağlı işletme iştirakleri, fen işleri ve itfaiye müdürlüğü gibi birimlerin tek bir çatı altında yönetilmesini sağlayarak, yerel yönetimlerin özellikle temel ve altyapı hizmetlerinde merkezileşmesine olanak tanıyacak ve sosyal alanlarda daha fazla hizmet sunmalarını kolaylaştıracaktır. Yeni dönemde yerel yönetimlerin sosyal boyutu daha da ön plana çıkacaktır. Altyapı hizmetleri gibi temel hizmetlerin tüm il, ilçe ve yerleşim yerlerine tek elden sunulması, parçalı hizmet sunumuna göre kamu adına daha fazla tasarruf sağlanması anlamına gelecektir. Ayrıca, satın almaların tüm yerel yönetimleri kapsayacak şekilde merkezi bir şekilde gerçekleştirilmesi, birim maliyetlerin düşmesine ve kamu kaynaklarının önemli ölçüde tasarruf edilmesine yol açacaktır.

Yerel Yönetim 5.0 ile birlikte insan odaklı süper akıllı şehirler inşa edilecektir. Teknolojinin desteğiyle yerel yönetim birimleri daha ileri düzeyde hizmetler sunma kapasitesine sahip olacaktır. Merkezi yönetimle olan iletişim, tamamen teknoloji aracılığıyla anlık veri akışı sağlanacak şekilde düzenlenecektir.

Yerel Yönetim 5.0 vizyonu, bir devletin siyasi etkilerden bağımsız bir yapılandırma modeli olmalıdır. Zira siyasi nedenlerle farklı partilere mensup kurumlar arasında yaşanabilecek çatışmalar, hizmetlerin sağlıklı bir şekilde sunulmasını engelleyebilir ve toplumun zarar görmesine yol açabilir. Bu nedenle, Ulusal Denetim Kurumu'nun denetim süreçlerinde titiz davranması ve yetki aşımında bulunan ya da aşma niyetinde olan kurumlara en ağır yaptırımları uygulayarak sınırları net bir şekilde belirlemesi gerekmektedir. Hiçbir kurum, yetki aşımında bulunmamalıdır.

Yerel Yönetim 5.0, "Fonksiyonel Şehirler" anlayışıyla her şehre belirli bir fonksiyon atfedilmesi gerektiğini vurgular. Bu yaklaşım, şehirlerin tarım, turizm, hizmet, sanayi gibi çeşitli alanlarda gelişimini destekleyerek yerel düzeyde kalkınmayı teşvik eder. Yerel kalkınmalar, genel olarak ülkenin kalkınmasına katkıda bulunacaktır.

Yeni Dünya 5.0, yerel yönetimlerin sosyal hizmetler alanında daha fazla çaba göstermesi gerektiğini öne sürmektedir. Temel altyapı çalışmalarının merkezileştirilmesi, hem kamu tasarrufu sağlamak hem de kamu yararını gözetmek açısından büyük bir önem taşımaktadır.

15.Liyakat 5.0

2019 yılında başlayan pandemi, yeni bir dönemin habercisi oldu. Eski düzenin tamamen çökmesi ve yerine yeni bir sistemin inşa edilmesi için geçiş süreci 2025 yılına kadar devam edecek. Bu süreçte, yeni dünya düzeni şekillenecek ve tüm kavramlar yeniden tanımlanarak yeni değerler kazanacak; 2025 itibarıyla yeni çağ tam anlamıyla başlayacak.

Bu değişimden en çok etkilenecek alanlardan biri devlet yönetimleri olacak. Geçmişe ait tüm kuralların ortadan kalkmasıyla, devletler yeni kural, ilke, standart ve kararlarla yönetilebilir hale gelecek. Eski düzende kalmaya devam eden ve yeni düzene karşı direnen devletler ise yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacak.

Dünya, geçmişe göre daha sert ve zorlu rekabet koşullarının hâkim olduğu bir döneme girdi. Nüfus artışı ve doğal kaynakların azalması, kıtlık tehlikesini gündeme getiriyor. Ayrıca, iklim değişiklikleri, doğal afetler ve küresel göçler, devlet yönetimlerini zorlayacak yeni sınavlar sunacak. Kıt kaynakların daha da azalması, toplumsal olaylar ve kitlesel göçlere yol açabilecek kaotik bir dönemi beraberinde getirebilir.

Elbette, bu zorluklarla başa çıkmak için etkili sonuçlar doğurabilecek önlemler de mevcuttur. Bu önlemleri, doğru bir yönetim sisteminin kurulması ve bu sistemi yöneten devlet yetkililerinin liyakatli olması şeklinde özetleyebiliriz. Bu iki unsur güçlü olduğunda, olası tüm krizleri aşmak ve devlet yönetimini sağlamak daha kolay hale gelecektir.

Yeni Dünya 5.0, devlet yönetiminde görev yapan yöneticiler ve diğer tüm çalışanlar için yeni çağın liyakat tanımının yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini öne sürmektedir. Liyakat 5.0 ile birlikte, yeni dönemde tamamen farklı kriterlere dayanan bir liyakat tanımı ortaya çıkacaktır. Bu tanım, yalnızca devlet ve kamu yönetimleri için değil, aynı zamanda özel sektör ve sivil toplum alanlarında da geçerliliğini sürdürecektir. Bu durum, Liyakat 5.0'ın çalışma hayatında devrim niteliğinde bir değişim yaratacağı anlamına gelmektedir.

Yeni çağın liyakat tanımının formüle edilmiş hali ise aşağıda sunulmuştur:

$$\text{Liyakat 5.0} = \text{Bilgi} + \text{Deneyim} + \text{Vizyon} + \text{Ahlak} + \text{Psikolojik Yeterlilik}$$

Liyakat 5.0'a göre, liyakat, işin gerektirdiği bilgi ve deneyime sahip, vizyon sahibi bireylerin, işlerini gereken şekilde yapabilmeleri için ahlaki ve psikolojik yeterliliklere sahip olmalarını ifade eder.

Liyakat, dar bir tanımın ötesine geçerek daha geniş bir çerçevede değerlendirilecektir. Bu yeni tanım, çağın gereksinimlerini de gözler önüne sermektedir. Liyakatin bu denli kapsamlı hale gelmesi, iş yapma biçimlerinde teknolojinin etkisinin göz ardı edilemeyecek kadar önemli olmasından kaynaklanmaktadır.

Sektör ve pozisyon seviyesinden bağımsız olarak, her çalışanın bu yeni tanıma uygun yeterliliklere sahip olması beklenmektedir. Bu nedenle, çalışanların yalnızca okulda edindikleri bilgiler yeterli olmayacak; kişisel gelişim de büyük bir önem kazanacaktır. Kendini

geliştirmeyen bireylerin iş hayatında başarılı olma şansı neredeyse yok denecek kadar az olacaktır.

16.Yönetici 5.0

Yönetim bilimi, insanlık tarihinin en eski bilim dallarından biridir ve yöneticilik, bu bilimin en önemli unsurlarından birini oluşturur. Bu nedenle, yöneticilik de yönetim kadar kritik bir öneme sahiptir. Zira etkili bir yönetim sisteminde kötü bir yöneticinin varlığı, başarısızlıkla sonuçlanabilir. Öte yandan, kötü bir yönetim sisteminin başında iyi bir yöneticinin bulunması, kesin bir başarı garantisi sunmasa da başarı olasılığını artırabilir.

Yeni Dünya 5.0'ın en önemli dönüşümlerinden biri, yönetim ve yönetimle ilgili kavramlardır. Yöneticilik, bu kavramlar arasında en belirleyici olanıdır. Yönetici 5.0 vizyonuna göre, günlük yaşamda değişimi sağlayacak unsurlardan biri yöneticilerdir. Çünkü toplumsal değişimi gerçekleştiren organizasyonlar, yöneticiler tarafından yönetilmektedir. Bu yöneticiler, dünyanın evrimini, gelişimini ve insanlık için faydalı projelerin hayata geçirilmesini sağlamaktadır.

Yönetici 5.0'a göre, bir yöneticinin üç temel görevi bulunmaktadır:

1. İyi bir yönetim sisteminin kurulması: Yöneticisi olduğu organizasyonda başarıyı sağlayan ve sağlıklı bir şekilde işleyen yönetim sisteminin oluşturulması, yöneticinin sorumluluğundadır.
2. Liyakat odaklı atamalar yapmak: Yönetici 5.0'ın en önemli görevlerinden biri, yönetiminden sorumlu olduğu organizasyonda atamaları liyakat esasına göre gerçekleştirmektir.
3. Organizasyonun başarısını temin etmek: Yöneticinin en temel görevlerinden biri, yönettiği organizasyonu hedeflerine ulaştırarak başarılı bir yapı inşa etmektir.

Yönetici 5.0 perspektifine göre, yöneticilerin yeni çağda en çok faydalanması gereken alan, yönetimi teknoloji ile entegre etmektir. Teknolojinin yer almadığı bir yönetim anlayışı başarılı olamaz. Dahası, yeni dönemde teknoloji, yönetimin sadece bir yardımcı aracı değil, aynı zamanda önemli bir parçası haline gelecektir. Yönetimin diğer önemli bir unsuru ise denetimdir; bu konu geçmişte sıklıkla göz ardı edilmiştir. Yönetici 5.0 vizyonuna göre, yöneticilerin yönetsel denetimi kurmaları gerekmektedir. Denetimden elde edilen veriler, organizasyonun daha ileriye gitmesine katkı sağlamalıdır.

Yönetici olabilmek için eğitim almak ve ardından deneyim kazanmak şarttır. Ancak başarı için bu iki unsur yeterli değildir. İyi bir yönetici, hayata dair bir bakış açısına ve duruşa sahip olmalıdır. Ayrıca, kişisel gelişimi sürekli olarak önemseyen bir yaklaşım benimsemelidir; bu nedenle yaşam boyu öğrenmeyi ilke edinmelidir.

Yönetici olabilmek için yalnızca lisans düzeyinde eğitim almak yeterli değildir. Lisans eğitiminin yanı sıra, kişisel ve teknik birçok eğitim de alınması gerekmektedir.

Yönetici 5.0'a göre, iyi bir yönetici, global özellikler taşıyan bir liderdir.

Glokalleşme (Küryerelleşme)

Küreselleşme ile tek bir pazar haline gelen dünyada, global düşünerek yerel hareket edebilmek yöneticiler için önemli bir ilke haline gelmiştir. Bu yaklaşım, rekabette önemli

avantajlar sağlarken, aynı zamanda dünya vatandaşı olmanın elde ettiği kazanımları da beraberinde getirecektir. İşte bu noktada, yerel hareket etme yeteneği ile küresel düşünme becerisinin birleşiminden "glokalleşme" (glocalization) kavramı ortaya çıkmıştır.

Yerel kalmayı ve küresel olmayı tanımlayan bu terim, İngilizce "global" ve "local" kelimelerinin ilk üç ve son üç harfinin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Sadece küresel düşüncenin yeterli olmadığı, bunun yerel hareket tarzı ile birleştirilmesinin bir zorunluluk olduğu bilinciyle hareket edildiğinde, geğmiş deneyimlerden elde edilen önemli bir başarı verisi ortaya çıkmaktadır. Bu veriler doğrultusunda, "küreselleşme" (global) ve "yerelleşme" (local) kavramlarının birleşimi olarak glokal terimi literatürdeki yerini almıştır.

Yönetici 5.0 vizyonu, küresel bir perspektife sahip olup yerel düzeyde etkili hareket eden, teknolojiyi sürekli olarak geliştiren ve organizasyonunu hedeflerine ulaştıran başarılı bir yönetici profilini temsil eder. Bu vizyon doğrultusunda hareket eden yöneticilerin, yeni çağda başarı sağlayacaktır.

17.Sürdürülebilirlik 5.0

Bir işte başarılı olmak elbette önemlidir, ancak bu başarının sürdürülebilir hale getirilmesi daha da kritik bir noktadır. Bu iki cümle, başarının ve sürdürülebilirliğin önemini açıkça ortaya koymaktadır. Her organizasyonun temel hedefi başarıyı elde etmektir; ancak çoğu zaman bu başarıyı sürdürülebilir kılma hedefi göz ardı edilmektedir. Yeni çağ ile birlikte sürdürülebilirlik, başarıdan daha önemli bir kavram haline gelecektir. Çünkü her ne olursa olsun, sürdürülebilirliğin başarıdan daha fazla değerli olduğu anlaşılabacaktır.

Yeni Dünya 5.0'ın sürdürülebilirliğe dair vizyonu olan Sürdürülebilirlik 5.0, başarıya bakış açısını dönüştürürken, başarının tanımına yeni bir boyut eklemeyi öngörmektedir. Gelecek dönemde birçok yeni kavram hayatımıza girecek ve sıkça kullanılacaktır. Sürdürülebilirlik de bu kavramlardan biridir. Çünkü organizasyonel düzeyde başarı, geçmişe göre daha fazla önem taşıyacaktır. Ancak başarı tek başına yeterli olmayacak; sürdürülebilirliği olmayan hiçbir başarının anlamı kalmayacaktır. Bu nedenle, sürdürülebilirlik kavramı, başarıdan daha önemli bir hale gelecektir.

Devlet, özel sektör veya sivil toplum olsun, her organizasyonun temel amacı başarılı olmak ve hedeflerine ulaşmaktır. Ancak, başarıya ulaşmanın yanı sıra, bu başarının sürekliliği de büyük önem taşır. Başarının sürdürülebilir hale getirilmesi, bu açıdan kritik bir noktadır. Sürdürülebilirlik 5.0'a göre, başarının kalıcılığı olmadan tek başına bir anlamı yoktur. Bu nedenle, başarıdan ziyade sürdürülebilir başarıya odaklanmak gerekmektedir. Yeni çağın önemli kavramlarından biri bu olacaktır. Yöneticilerin başarı hedeflerinin yerini sürdürülebilir başarı almalıdır. Böylece, sadece başarıya ulaşmakla kalmayıp, bu başarıyı organizasyonun bir parçası haline getirmek mümkün olacaktır. İşte gerçek başarı budur.

Sürdürülebilirlik 5.0, devlet yönetimi alanında önemli bir kavramdır. Devlet yönetiminde başarıya ulaşmak zorlu bir süreçtir; ancak bu başarıyı korumak, diğer organizasyonlara kıyasla daha da zordur. Bu nedenle, devlet yönetiminde sürdürülebilirliği derinlemesine incelemek gerekmektedir. Başarılı bir devlet yönetimi, ülkenin istikrarını sağlamak, toplumun refah seviyesini yükseltmek ve ekonomik gücü artırmak anlamına gelir. Eğer bu ana başlıklar sağlanıyorsa, devlet yönetimi başarılı kabul edilir. Ancak bu başarının sürdürülebilir olması da şarttır. Uzun vadeli bir devlet yönetim sistemi ve bu sistemi etkin bir şekilde yürütecek yöneticiler ile personel yapısının oluşturulması gerekmektedir. Bu unsurlar sağlandığında, başarı sürdürülebilir hale getirilebilir. Bununla birlikte, devlet yönetiminin tek hedefi başarı olmamalıdır; aynı zamanda bu başarıyı sürdürülebilir kılmak da hedeflenmelidir. Belirlenen hedefler, tüm paydaşlarla açık bir şekilde paylaşılmalı ve bu doğrultuda çalışmalar yapılmalıdır. Devlet politikaları, stratejileri ve tüm hedefler, sürdürülebilir başarıyı sağlamak amacıyla oluşturulmalıdır.

Yeni çağda başarı tek başına yeterli olmayacak; başarıya ulaşmak ve bunu sürdürülebilir kılmak daha da değerli hale gelecek. Bu nedenle sürdürülebilirlik, başarı kadar önemli hatta ondan daha kritik bir unsur haline gelecek. Sürdürülebilir olmayan başarıların bir anlamı kalmayacak. Bu durum, tüm organizasyonlar için geçerli olduğu gibi, devlet yönetiminde de daha büyük bir önem taşıyacak. Artık devlet yönetiminde hedef, sadece başarıya ulaşmak değil, sürdürülebilir başarıyı sağlamak olmalıdır. Devlet yöneticileri, tüm politika, strateji ve

hedeflerini bu doğrultuda güncellemeli ve bu hedefleri tüm paydaşlara şeffaf bir şekilde duyurmalıdır. Bu şeffaflık, yönetimin güvenilirliği açısından son derece önemlidir. Sonuç olarak, devlet yönetiminin hedeflerini büyüterek sürdürülebilir başarıya odaklanması, süper güçlü bir ülke olma yolunda kritik bir aşamadır. Bu aşama geçildiğinde, hedeflere daha hızlı ulaşılacak ve süper güçlü ülkeler arasında yer alınacaktır. Aksi takdirde, süper güçlü ülkelere bağımlı, güçsüz bir ülke konumuna düşülecektir.

18.Enformasyon 5.0

Enformasyon, bir bilginin etrafında toplanarak, bu bilginin etkili bir şekilde iletilmesini ifade eder. Genellikle devlet yönetimlerinde ekonomi, sağlık ve toplumsal kalkınma ve benzeri alanlarda bilgilendirme amacıyla kullanılır. Ancak, enformasyonun tanımı ve kapsamı yeni çağda değişim gösterecektir.

Yeni Dünya 5.0'ın enformasyon vizyonu, Enformasyon 5.0 kavramıyla tanımlanır. Bu kavram, bilginin etkinliğini artırarak, bu artırılmış etkin bilginin etkili bir şekilde iletilmesini öngörmektedir. Enformasyon 5.0, yeni çağın dezenformasyona karşı en güçlü savunma aracıdır. Bu dönemde en önemli mücadele, bilgi üzerinden gerçekleşecektir. Bilginin iletim hızının son derece yüksek olduğu bu çağda, doğru bilgiye ulaşmak, bunu iletmek ve doğruluğunu kanıtlamak büyük bir önem taşımaktadır. Özellikle devlet yönetiminde bu durum daha da karmaşık hale gelecektir, çünkü aktarılabilecek bilgi geniş bir topluluğa hitap edecektir. Ayrıca, hem iç hem de dış kaynaklardan ülkenin gelişimini istemeyenlerin dezenformasyon faaliyetleri olacağı açıktır. Bu nedenle, doğru bilgiyi etkili bir şekilde iletmek son derece kritik bir hale gelmektedir. Bu bağlamda, devlet yönetiminde iletişim stratejileri büyük bir önem arz etmektedir.

Enformasyon 5.0 çerçevesinde, devletin asla isteyerek ya da istemeyerek dezenformasyon yapmaması gerektiği vurgulanmaktadır. Toplum nezdinde güvenilirliğini her zaman korumalıdır. Eğer bu güven bir şekilde sarsılırsa, gerekli önlemler alınmalı ve devletin toplumla olan iletişimi yeniden güven inşa edecek şekilde düzenlenmelidir. Bu, dezenformasyona yol açan kadroların ve uygun olmayan sistemin köklü bir şekilde değiştirilmesiyle mümkün olacaktır. Liyakat sahibi kadrolar ile etkili bir sistem oluşturularak enformasyon mekanizması kurulmalıdır. Bu süreç, devlet yönetiminin güçlenmesiyle sonuçlanmalıdır. Aksi takdirde, hem içte hem de dışta bulunan gizli ve açık düşmanların dezenformasyonları, devletin güvenilirliğini daha da zedeleyecektir.

Devlet iletişiminin merkezi mi yoksa yerel mi olması gerektiği sorusunun yanıtı ise her kurumun iletişiminin ayrı olması gerektiğidir. Merkezde oluşturulacak bir iletişim birimi ile devletin tüm kurum ve kuruluşlarının iletişim süreçleri denetlenmelidir. Böylece, devlet ölçeğinde dezenformasyona karşı dayanıklı bir yapı oluşturulmuş olacaktır.

Enformasyon, devlet yönetiminde yeni dönemin en kritik aracı haline gelecektir. Bu aracın etkin bir şekilde kullanılması, süper güç olma yolunda önemli bir adım atılmasını sağlayacaktır. Başarı, iletişimle elde edilir; iletişimde bir kopukluk yaşanırsa, başarı da kaçınılmaz olarak uzaklaşır. Bir ülkenin iç paydaşları arasında güçlü bir iletişim ağı kurulması zorunludur ve bu, devletin sorumluluğundadır.

Özel sektör ve sivil toplum da enformasyon faaliyetlerine önem vermelidir. Hedef kitleleriyle etkili bir enformasyon sistemi oluşturmak, başarıya ulaşmanın anahtarıdır. Aksi takdirde, hedeflenen sonuçlara ulaşmak mümkün olmayacaktır.

Sonuç olarak, başta devlet yönetimi olmak üzere tüm kurum, kuruluş ve organizasyonlar, sağlam bir enformasyon ağı kurmak zorundadır. Yeni çağda önemli iki kavram olan doğru bilgi ve doğru iletişim, enformasyonu tanımlamaktadır. Bu nedenle, doğru enformasyon için

etkili bir yönetim sistemi, yetkin kadrolar ve yönetsel denetim gereklidir. Bu üç unsur sağlanmadığında, enformasyon biçim değıştirir ve dezenformasyona dönüşebilir.

Dezenformasyonun ortaya çıkması, yönetimin hedef kitle ve paydaşlarla çatışmasına yol açabilir. Özellikle bir toplumun devletin açıklamalarına güvenmemesi ve bunları doğru bulmaması, o ülkenin kalkınmasını engelleyebilir ve toplumsal sorunlara yol açabilir. İşte bu nedenle enformasyon son derece önemlidir.

19.Lobicilik 5.0

Yeni çağda, hayatın birçok alanında pek çok tanım ve kavram yeni anlamlarıyla yeniden şekillenecek. Bazı kavramlar, yeni çağın tanımlarıyla gerçek kimliklerini bulacak; lobcilik de bunlardan biri. Eski dönemlerin sonunda popülerlik kazanan lobcilik, Yeni Dünya 5.0'ın kurumsal iletişim ağ vizyonu çerçevesinde Lobcilik 5.0 olarak literatüre girecektir.

Lobicilik 5.0, belirli bir hedefin gerçekleştirilmesi için kurumsal ve bireysel düzeyde iletişim ağları kurarak bu ağlardaki iletişimi sürekli canlı tutmayı amaçlamaktadır. Bu kavram, devletlerarası ilişkilerden özel sektör ile devlet, özel sektörler arası, sivil toplum ile sivil toplum, sivil toplum ile devlet ve sivil toplum ile özel sektör gibi farklı kesimlerin gerçekleştireceği faaliyetleri kapsamaktadır. Bu faaliyetler, ulaşılmak istenen hedefe göre çeşitli alanlara yayılabilir ve çeşitlendirilebilir.

Ancak, her şirket, sivil toplum kuruluşu veya devlet, istediği zaman lobcilik faaliyeti yürütemez. Lobcilik 5.0'a göre, lobcilik faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için öncelikle uygun bir altyapının hazırlanmış olması gerekmektedir. Kurum, kuruluş veya organizasyonun lobcilik yapmaya hazır olması şarttır; aksi takdirde, lobcilik faaliyeti başlamadan başarısızlıkla sonuçlanır. Lobcilik için, kurumsal yönetim sisteminin oluşturulmuş ve belirli bir seviyeye ulaşmış olması gerekmektedir. Yani, organizasyonun kurumsallaşma yolunda adımlar atmış olması önemlidir. Kurumsal altyapısı olmayan organizasyonların lobcilik yapma olasılığı yoktur; bu tür girişimlerde bulunsalar bile başarısız olma ihtimalleri yüksektir.

Devletlerarası lobcilik, diğer lobcilik türlerinden belirgin bir şekilde ayrılan bir alandır. Bu nedenle, devletlerarası lobciliği ayrı bir başlık altında ele almak önemlidir. Zira devletler yalnızca kendi iç meseleleriyle ilgili lobcilik faaliyetleri yürütmekle kalmaz, aynı zamanda kendi ülkelerinde üretilen ürün ve hizmetler için de uluslararası lobcilik yaparlar. Bu noktada, özel sektör ile devlet arasındaki lobcilik ilişkisi büyük bir önem taşır. Devletler, kendi ülkelerinde üretilen ürün veya hizmetleri tanıyabilmeli ki diğer devletlere etkili bir şekilde lobcilik yapabilsinler. Bu bağlamda, özel sektör, ürün veya hizmetlerini devlete etkili bir lobcilik stratejisi ile sunmalıdır. Özel sektör temsilcilerinin devletle yürüttüğü lobcilik faaliyetleri, uluslararası pazara açılan bir kapı niteliğindedir. Bu nedenle, özel sektörün devletle gerçekleştirdiği lobcilik çalışmaları son derece kritiktir. Küresel ölçekte faaliyet göstermek isteyen tüm şirketler, lobcilik faaliyetlerini gerçekleştirmek zorundadır. Şirketlerin kurumsal altyapılarını oluşturmaları ve lobciliğe hazırlıklı olmaları büyük önem taşımaktadır. Zaten küresel pazarda yer almak isteyen şirketlerin, kurumsallaşma konusunda belirli bir aşama kaydetmiş olmaları gerekmektedir.

Lobicilik 5.0 perspektifine göre, lobcilik faaliyetleri profesyonel bir düzeyde yürütülmelidir. Organizasyon içinde, lobcilik türüne bağlı olarak üst veya orta düzeyde mutlaka bir profesyonelin bu alanda çalışması gerekmektedir. Lobciliğe yapılan yatırım, şirketlerin insan kaynaklarını güçlendirecektir. Bu yeni çağda, tüm organizasyonların başarılı olabilmek için yapmaları gereken yatırımlardan biri lobcilik olacaktır. Lobciliği gereksiz bir harcama olarak gören ve bu süreci amatörce yürüten şirketler ise başarısızlıkla karşılaşacaklardır.

Sivil toplumun lobciliği, aynı anda gerçekleştirilmesi gereken çok yönlü bir lobcilik türü olabilir. Belirli bir konuda kamuoyunu bilgilendirmek ve ikna etmek amacıyla, toplumun farklı

kesimlerine eş zamanlı olarak lobi faaliyetleri gerçekleştirilebilir. Örneğin, bir meseleyle ilgili olarak hem devletle, hem özel sektörle, hem de diğer sivil toplum kuruluşlarıyla aynı anda lobi çalışmaları yürütmek mümkündür. Sivil toplum kuruluşları için önemli olan, organizasyonun kurumsallaşma sürecinde belirli bir aşama kaydetmiş olmasıdır. Ayrıca, lobi faaliyetlerinin profesyonel bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

Görülen o ki, yeni çağda lobi faaliyetlerini yürütecek yeni mesleklerin ortaya çıkması beklenmektedir. Bu alanda uzman insan gücünün şimdiden yetiştirilmesi önemlidir. Hem devlet, hem sivil toplum, hem de özel sektör bu alana yatırım yapmalıdır; aksi takdirde başarısızlık kaçınılmaz olacaktır.

20.Finansman 5.0

Dünyada güçlü bir devlet veya şirket olmanın temel göstergesi maddi zenginliktir. Sağlam bir finansal yapıya sahip ve yeterli nakde ulaşabilen organizasyonlar, güçlerini bu özelliklerinden alır. Finansman, geçmişte olduğu gibi günümüzde ve gelecekte de güç kavramının önemli bir bileşeni olmaya devam edecektir.

Yeni Dünya 5.0'ın finansman vizyonu olan Finansman 5.0, organizasyonların finansmana erişimlerini kolaylaştırmayı ve sağlam bir finansal yapı oluşturmayı hedefler. Küresel ölçekte en büyük sorunlardan biri, organizasyonların finansmana erişiminde yaşanan zorluklardır. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde finansman, ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Yetersiz finansman nedeniyle, uluslararası alanda faaliyet gösteren şirket sayısı oldukça azdır. Bu durum, kurumsallaşmayı doğrudan etkileyen önemli faktörlerden biridir. Yetersiz finansmana sahip organizasyonların kurumsallaşması ise oldukça zordur.

Devletler için finansman son derece kritik bir öneme sahiptir. Büyük ölçekli bir devlet yönetiminin, etkin bir şekilde faaliyetlerini sürdürebilmesi, ülkenin kalkınmasını sağlaması ve toplumun refah seviyesini artırabilmesi için güçlü bir finansman kaynağına ihtiyacı vardır. Finansmanla ilgili yaşanacak sorunlar, tüm ülkeyi olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle, devletlerin finansmanını sağlam tutmaları gerekmektedir.

Ayrıca, devletlerin bir diğer önemli görevi, özel sektörün finansmana erişimini kolaylaştıracak teşvikler, kredi programları ve nakit akışını destekleyen sistemler oluşturmaktır. Özel sektör için nakit, finansal bir kaldıraç işlevi görmektedir. Bu nedenle, devletin belirli alanlarda ve konularda kolaylıklar sağlaması büyük önem taşımaktadır.

Türkiye'de finansmana erişim konusu ciddi sorunlar barındırmaktadır. İş dünyasındaki girişimlerin yetersiz sermaye ile başlaması, finansman eksikliğini beraberinde getirmektedir. Kurumsallaşma ve insan kaynaklarına yapılan yatırımlar, ülkemizde oldukça nadir gerçekleşmekte ve genellikle gereksiz masraflar olarak değerlendirilmektedir. Bu yanlış bakış açısı, iş dünyasının geri kalmasına ve finansman yetersizliğine yol açmaktadır.

Devlet yönetiminin sağlıklı şekilde işleyebilmesi için finansmanını güçlendirmelidir. Ardından, özel sektörün finansmana erişimini kolaylaştırmalı ve bu finansmanın özel sektörde kaldıraç işlevi görmesi için gerekli kaynakları yaratmalıdır. Özel sektör de, kaynaklarını etkin bir şekilde kullanarak küresel ölçekte faaliyet gösteren bir yapıya geçiş yapmalıdır. Yeni dönemde süper güçlü bir ülke olmanın göstergelerinden biri, küresel şirketlerin sayısının artması olacaktır.

Finansman 5.0 ile hem devletin kendi organizasyonu hem de özel sektördeki aktörler için yeterli kaynak sağlanması hedeflenmektedir. Bu hedef, şirketlerin küresel ölçekte rekabet edebilir hale gelmesi gerekliliğinden doğmuştur. Dolayısıyla, küresel rekabete yanıt verebilen şirketlerin varlığı büyük önem taşımaktadır. Süper güçlü bir ülke olabilmek için, küresel ölçekte rekabet eden şirket sayısının fazla olması gerekmektedir. Bu bağlamda, teknoloji geliştiren değil, yeni teknolojiler üreten şirketlere ihtiyaç vardır. Bunun için de sağlam bir finansman yapısına sahip şirketler gereklidir.

Sonuç olarak, Finansman 5.0 ile amaçlanan, devlet yönetiminin sürdürülebilirliğini sağlamak ve özel sektörün finansmana erişimini sorunsuz ve kolay hale getirecek bir model geliştirmektir. Böyle bir modelin oluşturulması durumunda, yeni çağın süper güçlü ülkelerinden biri olma hedefi başarıyla gerçekleştirilecektir.

21.Süper Güç 5.0

Yeni çağın 2025 yılında başlamasıyla birlikte, devletler ülkelerini süper güç haline getirmek için hem iç hem de dış alanda büyük bir mücadeleye giriştiler. Dışarıda diğer ülkelerle yoğun bir rekabet yaşanırken, içeride de sağlam ve güçlü bir iç cephe oluşturma çabaları sürüyor. Bu süreçte devlet yönetimlerinin işleri oldukça zor. Ancak bu zorlukların üstesinden gelmek için yönetim uzmanlarının katkılarıyla etkili bir yönetim sistemi inşa edilmesi şart. Aksi takdirde, süper güç olma hedefi daha da zorlaşacaktır. Yeni çağda güçlü olanlar ayakta kalacak, zayıf olanlar ise fiziksel olarak var olsalar da zihinsel olarak yok olacaklar.

Yeni Dünya 5.0'ın devletler düzeyindeki vizyonunu yansıtan Süper Güç 5.0, yeni çağda süper güç olmanın temel ilkelerini belirlemektedir. Bu vizyon doğrultusunda süper güçlü ülke tanımını yapmak önemlidir. Süper Güç 5.0'a göre; siber, ekonomik, siyasi ve kültürel bağımsızlığını kazanmış, adaletin en önemli değer olarak kabul edildiği, denetimli kuvvetler ayrılığı ilkesinin benimsendiği, bileşik gücün ülkenin kalkınması için çalıştığı, yeni teknolojilerin geliştirildiği, devlet yönetiminde liyakatin esas alındığı ve yönetim sistemlerinin uzmanlar tarafından tasarlandığı, en az bir ülkenin de rol model olarak gösterildiği ülkelere Süper Güçlü Ülke denir.

Süper Güç 5.0'a göre, süper güçlü bir ülke olmanın temel şartı, teknolojiyi kontrol altında tutmak ve teknolojik ile siber bağımsızlık elde etmektir. Bunun yanı sıra, güçlü bir ekonomi ve her aşamada adaletin sağlanması da gereklidir. Yeni çağda devletlerin süper güç olabilmesi için yönetsel denetim de vazgeçilmez bir unsurdur; bu, devlet yönetiminin statik ilkelerinden biri haline getirilmelidir.

Siber kubbe, dışarıdan gelebilecek siber saldırılara karşı tam bir koruma sağlayacaktır. Bu nedenle, siber kubbenin her zaman aktif ve sürekli olarak geliştirilebilir olması önemlidir. Yeni dönemde savaşların son çare olarak askeri müdahalelere başvurulacağı göz önünde bulundurulduğunda, savunma sanayisinin de güçlendirilmesi gerekecektir. Askeri güç, birçok alanda caydırıcı bir unsur işlevi görecektir.

Ülkenin kalkınmasında devlet, özel sektör, sivil toplum ve diğer tüm kesimlerin birlikte sorumluluk alarak oluşturacağı bileşik güç büyük önem taşımaktadır. Bu sayede kalkınma, her kesimin katkısıyla sağlanacak ve çok yönlü bir şekilde gerçekleşecektir. Bileşik gücün oluşumu, toplumun birleşmesinde de önemli bir rol oynayacaktır.

Devlet yönetiminde iki temel unsur bulunmaktadır. İlk olarak, yönetim sisteminin sağlam bir şekilde kurulması gerekmektedir. Modern çağda, geçmişten miras kalan devlet yönetimi yapısının mutlaka yenilenmesi ve çağın gerekliliklerine uygun bir sistemin inşa edilmesi şarttır. Bu noktada, devlet yönetimi sisteminin uzman kişiler tarafından tasarlanması büyük önem taşımaktadır. İkinci önemli unsur ise, devlet yöneticileri ve kamu yönetiminde görev alan tüm personelin seçiminde liyakat ilkesinin esas alınmasıdır. Liyakat, yönetim sisteminin etkin bir şekilde işletilmesi ve başarıya ulaşılması için kritik bir unsurdur.

Süper üç 5.0 modeline göre, süper güçlü ülkeler diğer ülkeler için rol model teşkil ederler. Bu durum, en az iki ülkeden oluşan bir blok veya devletler grubu oluşturulmasına yol açar. Eğer bir ülke rol model olarak kabul ediliyorsa ve belirli bir toplulukta liderlik konumundaysa, o

ülkenin süper güçlü olduğundan söz edilebilir. Aksi takdirde, bu durum sadece bir söylem olarak kalır.

22.Göç 5.0

2019 yılında Covid-19 virüsü nedeniyle ilan edilen pandemi, yeni bir dönemin başlangıcını işaret etti. Bu yeni dönemde, 2025 yılına kadar çeşitli aşamalardan oluşan bir geçiş süreci yaşanacak. Bu süreçte, "dip dönem" olarak adlandırılan bir evre bulunuyor; bu dönem, dünyada birçok şeyin sıfırlandığı bir zaman dilimidir. Ardından, yeni çağın kuralları belirlenecektir.

Yakın geçmişten yeni çağa geçerken, insanlığın karşılaştığı bazı miraslar var ki, bunlar pek de iç açıcı değil. Küresel ısınma, göç, doğal afetler, savaş ve kıtlık gibi sorunlar, çözülmesi gereken ciddi meselelerdir. Bu sorunlarla mücadele, yalnızca ülke bazında değil, tüm ülkelerin bir araya gelerek ortak bir akılla makro ölçekte gerçekleştirilmelidir. 2023 yılına kadar bu sorunlar, göz ardı edilerek geçiştirildi. Ancak dünya artık bu sorunları açıkça dile getirmeye başlamışken ve barışın sağlanması her şeyden daha önemli hale gelmişken, bu konularda harekete geçmek için en uygun zaman olduğu söylenebilir.

Küresel ısınma konusu bir süredir gündemde olan, çabaların sarf edildiği fakat olumlu sonucunun alınamadığı bir konudur. Dünyada 1750-1900 arasındaki sanayi devrimi döneminde küresel ölçekte sıcaklığın 1,1 derece arttığı biliniyor. 2016'da El Nino sonucu sıcaklıklar, sanayi devrimi öncesi dönemin 1,2 santigrat üzerine çıkarak sanayi devrimi sonrasında rekorunu kırmıştı. Bilim insanları, küresel ısınmanın iklim değişikliği kaynaklı olduğuna dikkati çekiyor. (Aydın, 2022)

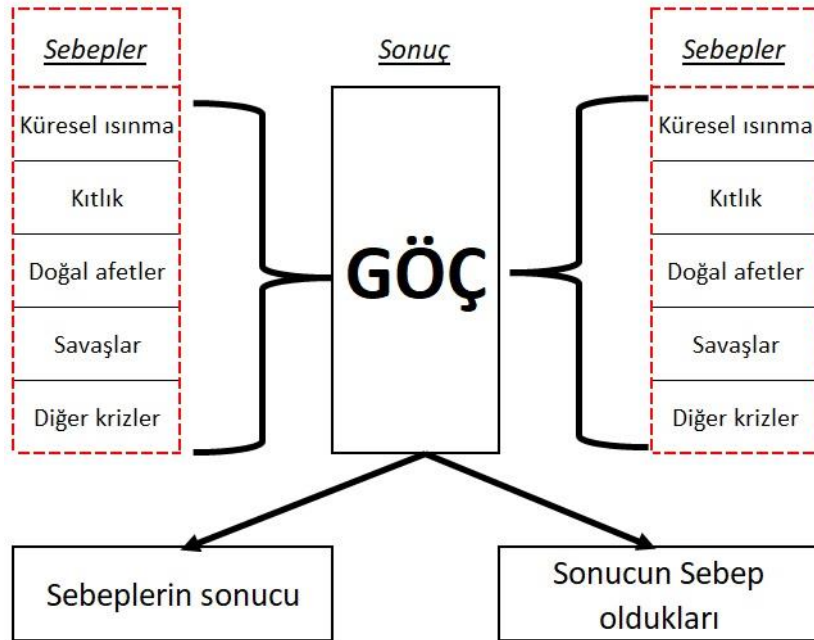
İklim değişikliğiyle ilgili olarak 22 Nisan 2016 tarihinde 175 ülkenin temsilcileri Paris İklim Anlaşması'nı imzaladı. Anlaşmaya katılan ülkelerin amacı, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı uyum yeteneğini ve iklim dayanıklılığını artırmaktır. Anlaşma, sıcaklık artışını sanayileşme öncesi döneme göre uzun vadede 2 santigrat derecenin altında tutmayı hedeflemekte ve 1,5 santigrat derece hedefine ulaşmanın önemine vurgu yapmaktadır. Ancak, şu ana kadar katılımcı ülkelerin bu hedefe ulaşamadığını belirtmek gerekir.

Küresel ısınmaya ve savaş durumlarına bağlı olarak iklimlerin değişmesi sonucu kıtlıklar söz konusu olacak. 2022' de azalan su seviyeleri Afrika'daki gıda krizini artırırken, Avrupa'da üretimi olumsuz etkiledi, Çin'de fabrikaların kapanmasına yol açtı. Su kıtlığı ayrıca ABD'yi batı eyaletlerinde su salınımını sınırlamaya zorladı. Latin Amerika'da ise sosyal huzursuzluğu tetikleyerek şirketler ve topluluklar arasındaki gerilimi üst seviyelere çıkardı. Maalesef 2023 yılı için tahminler daha kötü. Su sıkıntısı yeni normal haline gelecek ve nehir su seviyeleri yeni dip seviyelerine çekilecek. Çok daha önemli olan ise küresel olarak şirketlerin üçte ikisinin, operasyonlarında veya tedarik zincirlerinde önemli su riskleriyle karşı karşıya kalacak olması. (Şengüler, 2023) bu konu sonuçları itibarıyla tamamen insan kaynaklıdır. Sonuçları itibarıyla dünyanın çok kötü senaryolara hazırlıklı olması gerekmektedir.

Savaşlar, dünyada yeni bir çağın başlamasıyla birlikte yakın dönemdeki blokların çöküşü ve yeni blokların oluşumunu beraberinde getirecektir. Bu geçiş sürecinde, çeşitli ölçeklerde doğrudan ya da dolaylı savaşların yaşanması kaçınılmaz görünmektedir. Yeni bloklar, bu yeni çağın süper güçleri arasında şekillenecektir.

Yukarıda saydığımız tüm sorunların sonucu göç olacaktır. Global ölçekte ya da ülke içi göçlerle dünya demografisi hemen hemen tüm ülkelerin etkileneceği şekilde değişecektir. Dünyayı bekleyen esas tehlikenin göç olduğunu söylemeliyiz. Kısır döngüye girdiğinde ise bölgede istikrarsızlık yaşanacağı nettir. Dünya Bankası'nın çalışması, 2050 yılına kadar, küresel ölçekte 216 milyon kişinin kuraklığın ve doğal afetlerin sebep olabileceği su ve gıda kıtlıklarının yanı sıra, aşırı hava olayları yüzünden göç etmek zorunda kalabileceğini gösteriyor. (Alkin, 2022)

Ülkemiz, göç olgusundan önemli ölçüde etkilenmiş ve bu etki devam etmektedir. Hem dışarıdan gelen göçler hem de iç göç hareketleri nedeniyle demografik yapımız tam olarak oturmuş değildir. Cumhuriyetin ilanından sonra köylerden şehirlere gerçekleşen göç, çarpık bir yapı oluşturmuş ve bu durum günümüze kadar artarak devam etmiştir. Bu çarpık demografik yapı üzerindeki dengesizlikler, zamanla meydana gelen doğal afetlerin etkisiyle daha da belirgin hale gelmiştir.

Yukarıda, göçün sebep-sonuç ilişkisini ve sonuçların yeni sebepler doğurduğunu gösteren bir görsel bulunmaktadır. Göç, diğer tüm sorunların bir sonucu olarak ortaya çıkmakta, ancak bu sonuçlar yeni sorunlar yaratmaktadır; bu durum, konunun kısır bir döngüye dönüşmesine yol açmaktadır.

Türkiye'nin yeni çağda süper güçlerden biri olabilmesi için öncelikle demografik yapısını düzeltmesi gerekmektedir. İş gücünün ve kültürel gelişimin dengeli bir şekilde dağıtılması önem taşımaktadır. Bu bağlamda, acilen bir Göç Bakanlığı'nın kurulması şarttır. Bu bakanlık, demografik dengenin sağlanmasında kritik bir rol oynamalıdır. Özellikle doğal afetler, savaşlar ve kıtlık gibi potansiyel felaketlere karşı önlem almak, demografinin dengeli bir şekilde dağıtılmasıyla mümkün olacaktır. Ayrıca, dışarıdan gelen göçmenlerin ülke demografisine zarar vermeden rehabilite edilip entegre edilmesi de büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, Göç Bakanlığı'nın varlığı son derece önemlidir.

Göç, önümüzdeki uzun yıllar boyunca dünya genelinde bir gerçeklik olarak varlığını sürdürecektir. Bu nedenle, göçü fırsata dönüştürmeyi başaran ülkeler, bu süreçten kazançlı çıkacaklardır. Göçü fırsata çevirmek, göçmenlerin ülkenin üretim sürecine olumlu katkılar sağlayacak şekilde entegre edilmesi anlamına gelmektedir. Eğer bu entegrasyonda başarılı olunursa, göçün olumlu etkilerinden söz edilebilir. Aksi takdirde, göçmenler, ülkenin kaynaklarını ve ekonomisini tüketen, ancak karşılığında hiçbir fayda sağlamayan bir grup olarak toplumda kutuplaşmaya yol açabilirler. İşte bu noktada, Göç 5.0, teknolojiyi insan odaklı bir yaklaşımla, göçün ülkenin gelişimi için bir insan kaynağı olarak değerlendirilmesine yönelik bir model sunmaktadır.

Dünya genelinde yaşlı nüfusun artması gözlemlenmektedir. Birleşmiş Milletler Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Ajansı (UNFPA) verilerine göre, dünyada 65 yaş üstü kişilerin oranı 1974 yılında 5,5 iken 2024 yılında neredeyse iki katına çıkarak yüzde 10,3'e yükseldi. 2074 yılında bu sayının tekrar ikiye katlanarak yüzde 20,7'ye yükselmesi, 80 yaş ve üzeri kişilerin sayısının üç kattan fazla artması bekleniyor. TÜİK verilerine göre Türkiye'ye 2023 yılında göç edenlerin yaş grubu incelendiğinde, en fazla göç edenlerin %12,7 ile 20-24 yaş grubunda olduğu görüldü. Bu yaş grubunu %10,8 ile 25-29 ve %10,3 ile 15-19 yaş grubu izledi.

Ayrıca göçün önümüzdeki yıllarda daha da artacağı ön görülmektedir. Sadece iklim değişikliğine bağlı olarak bile 2050 yılına kadar projeksiyonu çizilen göç rakamları inanılmaz. Birleşmiş Milletlere (BM) bağlı Uluslararası Göç Örgütü tarafından 2022'de yayımlanan "İklim Değişikliği ve Gelecekteki İnsan Hareketliliği" raporuna göre küresel ısınmanın ulaşabileceği dereceler ile nüfusun büyüme hızına bağlı olarak rakamların değişebileceğinin altı çizilen raporda, 2050'ye kadar 44 milyon ile 113 milyon arasında kişinin ülkeleri içinde göç etmelerinin beklendiği kaydedildi. Raporda, iklim değişikliğinin daha şiddetli yaşandığı kötümser bir senaryoya göre ise bu rakamın 125 milyon ile 216 milyon arasında bir noktaya ulaşabileceği uyarısında bulunuldu.

Böyle bir durum söz konusu iken ve göç kaçınılmaz bir gerçek olarak kabul edilmesi gerektiğinde, bu alanda kurumsal düzeyde çalışmaların yapılması elzemdir. Göç 5.0 perspektifine göre atılması gereken ilk adım, Göç Bakanlığı'nın kurulmasıdır. Göçle ilgili kurumsal düzeyde çalışmaların gerçekleştirilmesi şarttır. Tüm bu faaliyetlerin, merkezi ve güçlü bir yönetim altında, tek bir çatı altında Göç Bakanlığı aracılığıyla yürütülmesi gerekmektedir.

Göç 5.0 bakış açısıyla Göç Bakanlığı aşağıdaki amaçlar doğrultusunda çalışmalar yapmak üzere kurulmalıdır:

1. Nüfusun demografik yapısının sağlıklı hale getirilmesi için politikaların oluşturulması,
2. Ülkemizde kalacak sığınmacı ve göçmenlerin rehabilite edilmesi,
3. Ülkemizde kalacak sığınmacı ve göçmenleri üretime ve iş dünyasına dâhil ederek ekonomik olarak katma değer yaratılmasını sağlamak,
4. Ülkemizde bulunan ve gönderilebilecek olan sığınmacı ve göçmenlerin sağlıklı şekilde sınır dışı edilmesi,
5. Tersine iç göç için stratejik yol haritası ve politikaların oluşturulması,
6. Tersine beyin göçü politikası ile yurtdışında bulunan Türklerin yurda dönüşünün sağlanması.

Göç Bakanlığı, altı ana amaç doğrultusunda bir araya gelerek, Göç 5.0 vizyonu çerçevesinde Yeni Dünya 5.0'ın göçle ilgili en önemli aracı haline gelmiştir. Bu durum, çalışmaların tek bir merkezden yürütülmesinin başarıyı getireceğini, aksi takdirde başarısızlığın kaçınılmaz olacağını göstermektedir.

Devlet yönetimleri, krizleri fırsata dönüştüren bir vizyonla hareket ederek, ülke için en fazla faydayı sağlayacak politikalar geliştirmeli ve uygulamalıdır.

Göç 5.0'ın teknoloji boyutunda ise, üretimin teknoloji ile entegre edilerek verimliliğin artırılması esas alınmaktadır. Beyaz yakalı veya mavi yakalı işlerde, insan faktörünün verimliliğini artırmada en önemli araç teknolojidir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta, teknolojinin insanın yerini almak yerine, üretim sürecinde insanın birim üretim zamanını kısaltmasına yardımcı olmasıdır. Yani, insan üretkenliğini artırmada destekleyici bir araç olmalıdır. Aksi takdirde, teknoloji insanla çatışma içine girebilir. Oysa teknoloji, insanın işini kolaylaştırmak için var olmalıdır.

23.Siber Güç 5.0

Yeni Dünya 5.0 ile birlikte teknoloji alanında önemli bir dönüm noktası yaşandı. Bu yeni dönemde siber güvenlik alanında da çeşitli tanımlar, kavramlar ve ilkeler ortaya çıktı. Bu tanımlar arasında en önemlisi hiç şüphesiz "Siber Bağımsızlık"tır. Ülkelerin teknoloji alanında başarılı olabilmesi, siber bağımsızlıklarına bağlıdır. Eğer bir ülke, yabancı ülke veya kurumlara teknolojik olarak bağımlıysa, siber bağımsızlıktan söz edilemez. Siber bağımsızlığı olmayan ülkelerin Yeni Dünya 5.0'a, yani yeni dünya düzenine geçiş yapması neredeyse imkansızdır.

Siber Güç 5.0, bir ülkenin ihtiyaçlarını başka ülkelere veya yabancı kuruluşlara bağımlı olmadan kendi başına karşılayabilme yeteneğidir. Siber Güç 5.0'dan bahsedebilmek için öncelikle siber bağımsızlığın sağlanması gerekmektedir. Eğer bir ülke siber bağımsız değilse, o ülkenin yeni çağda süper güçlerden biri olması beklenemez ve kalkınma şansı oldukça zorlaşır.

Peki, siber bağımsızlık nedir? Siber bağımsızlık, bir ülkenin Siber Güç 5.0 hedeflerine ulaşabilmesi için teknolojik alt ve üst yapılarında, hem teknoloji hem de insan gücü açısından dışa bağımlı olmaması anlamına gelir.

Siber bağımsızlığını ilan eden ülkeler, yeni çağın süper güçleri olma yolunda önemli bir adaydır. Bu bağımsızlığın sağlanması ve sürdürülebilir hale getirilmesi, devletin temel sorumluluklarından biridir. Bu nedenle, gerekli yatırımları yapmalı ve özel sektörün gelişimini desteklemek için uygun ortamı sağlamalıdır. Özel sektörün siber güvenlik alanında yatırım yapabilmesi için teşvikler, finansmana erişimde kolaylıklar ve hibeler sunulmalıdır.

Siber Güç 5.0 çerçevesinde, devletin bu alanda yüksek düzeyde faaliyet gösteren birimler oluşturması ve tüm çalışmaları tek bir çatı altında toplaması gerekmektedir. Siber bağımsızlık, bir ülkenin fiziksel bağımsızlığı kadar kritik bir öneme sahiptir ve bu vizyonla ele alınmalıdır. Siber Güç 5.0, ülkenin siber ağlarla güvence altına alınmasını hedeflemektedir. Oluşturulacak siber kubbe sayesinde, ülkeye yönelik teknolojik tehditler minimize edilecektir.

Yeni Dünya 5.0'ın en önemli unsurlarından biri olan siber güç, bir devletin süper güç olabilmesi için bağımsızlık ilan etmesi gereken alanların başında gelmektedir. Bu bağlamda, devlet ve özel sektörün bu alana ciddi yatırımlar yapması elzemdir. Yapılan yatırımlar sonucunda elde edilen teknolojinin sürdürülebilirliği ve korunması, siber kubbe ile sağlanacaktır. Böylece, siber bağımsızlığın temelleri güçlendirilmiş olacaktır.

24.Teknoloji 5.0

Endüstri devrimlerinin en önemli dönüm noktası teknolojidir. Teknolojinin gelişimi, dünya üzerinde çağların kapanıp yeni çağların açılmasına neden olmuştur. Günümüzde teknoloji, dünya üzerindeki gelişmişliğin en belirgin göstergesi olarak kabul edilmektedir. Tarih boyunca, çeşitli teknolojik yeniliklerin kabul edildiği ve benimsendiği görülmektedir. Ancak zamanla, teknolojinin insanlığa, doğaya ve gezegene zarar verme potansiyeli ortaya çıkmıştır. Bu durum, sürdürülebilirlik ve çevre dostu yaklaşımlar gibi kavramların ön plana çıkmasına ve teknolojinin olumsuz etkilerini azaltmayı hedefleyen programların geliştirilmesine yol açmıştır.

Yeni Dünya 5.0, insanı merkezine almış olsa da, teknoloji bu süreçte önemli bir yardımcı araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak, teknolojinin sınırsız gücüyle yaratılan süper akıllı nesneler, Yeni Dünya 5.0'ın vizyonunu oluşturmaz. Teknoloji 5.0, Yeni Dünya 5.0'ın temiz teknoloji perspektifini temsil etmektedir.

Teknoloji 5.0, insan odaklı bir yaklaşım benimseyerek insanların yaşamlarını kolaylaştırmayı hedefleyen bir vizyon sunmaktadır. Teknolojinin sınırsız gücünün zararlı olabileceğini, insanın yerini almaması gerektiğini, ancak insan hayatında kolaylaştırıcı bir rol oynaması gerektiğini savunmaktadır.

Teknolojinin, özellikle iş dünyasında Endüstri 4.0 çerçevesinde, insanın yerini alacağına dair iddialar dikkatle ele alınmalıdır. Bu tür bir bakış açısı, insan ile teknoloji arasında bir çatışma yaratmakta ve bireylerin teknolojiye karşı direnç geliştirmesine neden olmaktadır. Sonuç olarak, teknolojiye dair olumsuz bir algı ortaya çıkmaktadır.

Teknoloji 5.0, iş hayatında insan gücünün daha etkin bir şekilde kullanılmasına yardımcı olan bir araç olarak öne çıkmaktadır. Bu yaklaşım, daha az kaynakla daha fazla çıktı elde etmeyi hedefleyerek verimliliği ve performansı artırmayı amaçlamaktadır. Böylece, daha az hammadde ile daha fazla üretim yapabilen başarılı organizasyonlar oluşturulabilir. Bu durum, doğaya ve diğer canlılara saygı gösterilmesi anlamına gelmektedir. Ancak, teknolojinin artışı, sanayi üretimlerinin doğaya zarar vermesiyle iklim değişikliğine yol açmakta ve bu da su ve diğer kaynakların kıtlığı gibi tehlikeleri beraberinde getirmektedir. Sonuç olarak, iklim değişikliği nedeniyle küresel ölçekte göçler meydana gelebilir. Milyonlarca insanın göç etmesi, dünya dengelerini değiştirecek ve karmaşık bir hale getirecektir. Bu duruma neden olan teknolojik gelişmeler, "kirli teknolojiler" olarak adlandırılmaktadır. Teknoloji 5.0 ise "temiz teknoloji" anlayışını benimsemektedir.

Endüstri devrimlerinin en önemli dönüm noktası teknolojidir. Teknolojinin gelişimi, dünya üzerinde çağların kapanıp açılmasına yol açmaktadır. Teknoloji, dünya gelişmişliğinin en önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Tarih boyunca, teknolojinin her türlü benimsenmiş ve kabul edilmiştir. Ancak zamanla, sınırsız teknolojinin insanlığa, doğaya ve dünyaya zarar verdiği anlaşılmıştır. Bu nedenle, sürdürülebilirlik ve çevre dostu yaklaşımlar gibi kavramlarla teknolojinin olumsuz etkilerini azaltmayı amaçlayan programlar geliştirilmiştir.

Yeni Dünya 5.0, insanı merkezine almış olsa da teknoloji önemli bir yardımcı araçtır. Ancak, teknolojinin sınırsız gücü ile süper akıllı nesnelerin Yeni Dünya 5.0'ın vizyonu olmadığı unutulmamalıdır. Teknoloji 5.0, Yeni Dünya 5.0'ın teknoloji vizyonunu temsil etmektedir.

Teknoloji 5.0, insan odaklı bir yaklaşım benimseyerek insanların yaşamlarını kolaylaştırmayı hedeflemektedir. Teknolojinin sınırsız gücünün zararlı olabileceğini, insanın yerini almaması gerektiğini, ancak insan hayatında kolaylaştırıcı bir rol oynaması gerektiğini savunmaktadır.

Temiz teknoloji, doğaya, insanlara ve diğer canlılara orta ve uzun vadede zarar vermeyecek şekilde geliştirilen bir teknolojidir. Teknoloji 5.0'ın temel prensibi de bu anlayışa dayanmaktadır. Zira doğanın ve diğer canlıların zarar görmesi durumunda, en büyük kaybeden yine insan olacaktır. Kısa vadede zarar görmeyen, ancak orta ve uzun vadede olumsuz etkilerle karşılaşacak olan insan, bencilce doğaya zarar vermekten kaçınmamaktadır. Gelecek nesillere bırakılacak doğal miras ise sorumsuzca göz ardı edilmektedir. Teknoloji 5.0, yalnızca geçici faydalar sağlamak için orta ve uzun vadede insanlara zarar verecek yaklaşımlara karşı durmaktadır. Geçici kazançlar, zamanla kalıcı hasarlar doğuracaktır. Bu nedenle temiz teknoloji, insanlık için hayati bir gerekliliktir.

Sonuç olarak, teknoloji 5.0, üretimde insanların yerini almayı hedeflemiyor; aksine, insan hayatını kolaylaştıran bir yardımcı araç olarak tasarlanmıştır. Bu bilinçle hareket eden Teknoloji 5.0, sınırsız teknolojiye karşı çıkmaktadır. Çünkü sınırsız teknoloji, dünya düzeninde ciddi düzensizliklere yol açabilir. Bu düzensizliklerden en fazla etkilenecek olan yine insanlar olacaktır. Toplumların demografik yapıları bozulacak, kaynaklara erişim azalacak ve kıtlıklar yaşanacaktır. Teknoloji sayesinde bir süre rahat yaşayan insanlar, sonrasında bu düzensizlikler nedeniyle en eski çağlara geri dönecek ve o zaman doğanın teknolojiye karşı zaferi tescillenmiş olacaktır. Bu nedenle, günümüzde teknolojinin doğaya, dünyaya ve insana karşı bir rakip olmadığını, aksine dünyayı daha güzel bir yer haline getiren bir yardımcı araç olduğunu insanlara etkili bir şekilde anlatmak önemlidir.

25.Toplum 5.0

Endüstrinin ilerlemesiyle birlikte gelişim, hayatın her alanında kendini göstermeye başladı. Teknolojinin etkisiyle günlük yaşamlar hızla değişti ve bu değişim neredeyse zamanın ötesine geçti. Yirmi yıl önce var olmayan birçok şey şu anda günlük hayatın bir parçası. İnsanlar, doğaları gereği bu değişime hızlı bir şekilde uyum sağlarken, toplumsal uyumun ne kadar başarılı olduğu sorgulanmalıdır. Kişisel uyum, toplumsal uyuma dönüşemedi.

Toplumlar, gelişen teknoloji ve kolaylaşan yaşam koşulları karşısında değerlerinden, kültürlerinden ve en önemlisi özlerinden ödün vermeye başladılar. Yeni teknolojileri, değerleriyle uyumlu olup olmadığına bakmadan benimsediler. Sonuç olarak, son yirmi yılda toplumlarda ciddi bir yozlaşma gözlemlenmeye başlandı. Üstelik son beş yılda küresel ölçekte ortaya çıkan göç olgusu, göçmenlerin kendi kültürlerine uyum sağlamalarını zorlaştırırken, toplumsal parçalanmaya da yol açtı. Bu durum, neredeyse her toplumda görülen ve dünya genelinde artan bir sorun haline geldi.

Toplumlar, kendi içlerinde başlattıkları zihinsel parçalanmalar ve göçler nedeniyle hızla bir ayrışma sürecine girmektedir. Yenilikler, toplumların birleşmesine katkı sağlamak yerine, üretilen teknolojilerin büyük bir kısmı bireyselleşmeyi teşvik etmektedir. Bu durum giderek daha da derinleşmektedir.

Yeni Dünya 5.0, insanlığın bir ihtiyacı olarak Toplum 5.0 kavramını öne çıkarıyor. Bu vizyon, toplumların belirli değerler, kültürler, ortak geçmiş, ilkeler ve yaşam standartları etrafında birleşmesi gerektiğini savunuyor. Toplum 5.0, toplumların teknoloji ile süper akıllı hale gelmesinden ziyade, değerleri olan ve gerçek anlamda paylaşımda bulunan, tek bir bütün olarak hareket etmelerini savunmaktadır. Teknolojinin gelişmesi, toplumların parçalanmasına neden olmamalıdır. Elbette teknoloji, insanlığın yararına ve yaşamı kolaylaştıracak şekilde kullanılmalıdır; ancak bu, toplumsal bütünlüğü bozmadan gerçekleştirilmelidir. Bir kalabalığın toplum haline gelmesi için belirli koşulların sağlanması gerekmektedir. Bu koşullar oluştuğunda, kalabalık bir toplum haline gelir ve gelişir; aksi takdirde en küçük bir sorunla dağılma riski taşır.

Toplum 5.0, toplumların özlerine dönmeleri gerektiğini ve gelecekte artacak olan küresel göçle ilgili önlemlerin şimdiden alınmasının önemini vurgular. Göçmenlerin topluma sağlıklı bir şekilde entegre edilmesi, üretim süreçlerine katılmaları ve diğer sorumluluklarını yerine getirmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca, göçmenlerin toplumla uyum içinde yaşayabilmesi için, toplumun da göçmenlere saygı gösterdiği bir düzenin oluşturulması gerekmektedir. Göç, ne göçmenler ne de göç edilen ülkedeki toplum için istenen bir durum değildir; bu gerçeklikle yüzleşmek ve gerekli önlemleri en üst düzeyde almak zorunludur.

Toplum 5.0, teknolojinin hayatı kolaylaştıracağı düşüncesiyle her yeniliği kabul etmemeli, bunun yerine her bir yeniliği değerleri açısından değerlendirerek tepki vermelidir. Tüm teknolojiler olumlu değildir; özellikle kötü niyetli kişiler tarafından geliştirilen, görünüşte faydalı gibi görünen ancak arka planda gizli amaçlar taşıyan teknolojilere karşı dikkatli olunmalıdır.

Bir ÷lkede en büyük g÷c, toplumdur. Eğer toplumun refleksi kaybolursa, g÷c÷ de zayıflar. Toplumsal refleksi yok eden unsurlar, bireyselliği teşvik eden ve toplumu kutuplaştıran teknolojilerdir. Teknolojinin bu t÷r etkiler yaratmasına izin verilmemelidir; bu, devletin sorumluluğudur. Devlet, toplumun değerlerini, ilkelerini ve inançlarını korumakla y÷k÷ml÷d÷r. Eğer devlet bu g÷revini yerine getiremezse, toplum parçalanma tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Ayrıca, g÷çmenlerin topluma entegrasyonu ve pozitif katkıları konusunda en ÷st d÷zeyde çalışmalar y÷r÷tmek de yine devletin sorumluluğundadır. Bu sorumluluk, oluşturulacak G÷ç Bakanlığı tarafından ÷stlenilmelidir.

Eğer toplum, değerlerini bir kenara bırakıp teknolojiye aşırı bağımlı hale gelirse, ilerlemek yerine gerileyecektir. Bu gerçeğin farkında olan toplumlar, yeni çağda s÷per g÷c olma yolunda ilerleyecektir. Toplum 5.0, bu hedefe ulaşmayı amaçlamaktadır. Toplumsal korunmayı sağlamak, devletin temel g÷revlerinden biridir. Bu sorumluluğu yerine getiremezse, ÷lke zihinsel olarak işgal altına girmiş olur.

Kaynaklar:

- Demirel Duygu, Koçak Yüksel, Cumhuriyet Dönemi Reform Çalışmaları
- Devlet Teorisinde Kuvvetler Ayrılığının Doğuşu: Locke ve Montesquieu, Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ÖZKAN DUVAN*
- tr.wikipedia.org
- Hukuki ve İdari Denetim Ölçütü Olarak İyi Yönetim İlkeleri, Yrd.Doç.Dr. Selman KARAKUL
- İyi Demokratik Yönetişimin 12 İlkesi Broşürü, Avrupa Konseyi Yerel Yönetim Reformu Uzmanlık Merkezi
- İyi Yönetim ve Avrupa İyi Yönetim Yasası, Doç. Dr. Bahtiyar AKYILMAZ
- Resmî Gazete
- Glokal Liderlik: Sabahattin Zaim Örneği, Buşra SARI
- GLOKAL LİDERLİK: EĞİTİM BAĞLAMINDA BİR ALANYAZIN İNCELEMESİ DERLEME MAKALESİ
- Celalettin KORKMAZ
- Selim Atalay, Hedefteki Osmanlı
- <https://nttdata-solutions.com/tr/blog/endustri-5-0/>
- <https://www.koclukmerkezi.com/toplum-5-0/>
- Meral Çalış Duman, Toplum 5.0: İnsan Odaklı Dijital Dönüşüm, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi
- <https://turk.net/blog/endustri-5-0-nedir/>

